

Xalq qəzeti

Xalqın qəzeti!

№ 14 (30708) 23 yanvar 2025-ci il, cümə axşamı

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

Seçki
bülletenləri
DSK-lərə
çatdırılır

1919-cu ildən çıxır

Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

Səhifə → 5

Azərbaycanın Avropaya enerji nəqli Davos görüşlərində yüksək qiymətləndirilir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İsveçrə səfəri
Davosda Ukrayna Prezidenti ilə görüş

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 22-də Davosda qarşı tərəfin müraciəti əsasında Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski ilə görüşüb.

Söhbət zamanı Azərbaycan ilə Ukrayna arasında siyasi, iqtisadi, humanitar sahələrdə əlaqələr, energetika sahəsində əməkdaşlıq və regional təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olundu.

ATƏT-in Minsk qrupunun “dəfn mərasimi” gecikir

Deyəsən, onu “balzamlamaq” xülyasına düşənlər var

Son vaxtlar Cənubi Qafqazda sülh və təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı süni gündəm yaratmaq cəhdləri müşahidə olunmaqdadır. Bu məqsədlə ortaya atılan məsələlərdən biri də ATƏT-in Minsk qrupunun “dirildilməsidir”. Əlbəttə ki, bunlar səmərəsiz və vaxtı çoxdan ötmüş cəhdlərdir. Bəs reallıq nədən ibarətdir? Bu qurum tam iflasa uğradı, siyasi cəhətdən çökdü. Yəni ATƏT-in Minsk qrupu özünün qürub çağını yaşamaqdadır.

Onun “siyasi reanimasiya”dan morqa göndərildiyini beynəlxalq təşkilatlar da təsdiqləyirlər. Təkcə azərbaycanlı ekspertlər deyil, dünyanın tanınmış siyasi şərhçiləri, mətbəər araşdırma mərkəzləri də “ATƏT-in Minsk qrupu faktiki yoxdur”, “Minsk qrupu dəfn olundu” rəyi ilə razılaşırlar. Əslində, o, “süni mayalanma” yolu ilə həm də ölü doğulmuş bir təşkilat idi.

Ermənistan rəhbərliyi Bakının tarixinə qədərki Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli üçün 1992-ci ildə yaradılmış Minsk qrupunun buraxılması ilə bağlı ATƏT-ə birgə müraciət göndərilməsi tələbi ilə razılaşıb. Erməni mediasının verdiyi məlumata görə, bir neçə gün bundan əvvəl baş nazir Nikol Paşinyan rəsmi İrəvanın bu addımı atmağa hazır olduğunu bildiriş. Bu zaman Ermənistan hökumətinin başçısı vurğulayıb ki, münaqişə başa çatıb, ona görə də artıq onun həlli üçün yaradılmış beynəlxalq formatın mövcudluğuna ehtiyac yoxdur.

(ardı 4-cü səhifədə)

Xəritə qalmaqalı və Ermənistandakı faşizm

Səhifə → 3

Amerika–Azərbaycan əlaqələri strateji səviyyəyə qalxa bilər

Səhifə → 4

İqtisadi islahatlar və sosial cəmiyyətin dayanıqlı inkişafı

Ölkədə həyata keçirilən uğurlu islahatlar nəticəsində ötən il iqtisadiyyatın neftdən asılılığı minimuma endirilib və sahibkarlığın inkişafını şərtləndirən rəqabətqabiliyyətli milli iqtisadiyyatda yeni mərhələnin əsası qoyulub.

Biznes və investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması, dövlət tənzimləməsi, o cümlədən inzibati qayda və prosedurların təkmilləşdirilməsi kimi məsələlər də diqqətdə saxlanılıb. Bütün bunların nəticəsində hesabat dövründə iqtisadi sektorda yüksək göstəricilər əldə olunub. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2024-cü

ildə ölkədə 126,3 milyard manatlıq və ya 2023-cü illə müqayisədə 4,1 faiz çox ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal edilib. Bu dövrdə iqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda əlavə dəyər istehsalı 0,3 faiz, qeyri neft-qaz sektorunda isə 6,2 faiz yüksəlib.

(ardı 7-ci səhifədə)

Gəmilərimiz ölkəmizdə təmir edilir

Səhifə → 7

Gürcüstan ABŞ ilə münasibətləri bərpa etməkdə maraqlıdır

Səhifə → 9

Gəncə Dövlət Universiteti dünənki ali məktəb deyil

Səhifə → 8

Prezident İlham Əliyevin ABŞ-ın Xristian Liderlər Konqresinin rəhbəri ilə görüşü

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 22-də Davosda qarşı tərəfin müraciəti əsasında ABŞ-ın Xristian Liderlər Konqresinin rəhbəri Conni Mur ilə görüşüb.

Söhbət zamanı Azərbaycanda dini azadlıqların təmin olunduğu, müxtəlif xalqların və dinlərin nümayəndələrinin ölkəmizdə tarixən sülh, əmin-amanlıq və harmoniya şəraitində yaşamaları məmnunluqla vurğulandı.

Görüşdə Azərbaycan-ABŞ əlaqələrinin Tramp dönməsində müsbət perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, Bayden-Blinken administrasiyası dövründə ABŞ tərəfindən Azor-

baycana qarşı qərəzli münasibət göstərilib və bunun da nəticəsində ikitərəfli əlaqələrimiz böhrana sürüklənib. Prezident İlham Əliyev 907-ci düzəlişin yenidən bərpasını məhz elə Bayden-Blinken administrasiyasının nankorluğunun təzahürü kimi dəyərləndirdi.

Söhbət zamanı Azərbaycan ilə Tramp administrasiyası arasında gələcək əlaqələr məsələsi müzakirə olundu.

Davosda AYİB ilə yeni kredit sazişi imzalanıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 22-də Davosda qarşı tərəfin müraciəti əsasında Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) prezidenti Odile Reno-Basso ilə görüşüb.

Odile Reno-Basso Azərbaycan Prezidentini COP29-un uğurla keçirilməsi münasibətilə təbrik etdi, bu tədbirdə əldə olunmuş nəticələri yüksək qiymətləndirdiklərini vurğuladı.

O, ölkəmizlə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı arasında həyata keçirilən bir sıra layihələrə toxunaraq, bu xüsusda Gəncə şəhərinin su təsərrüfatı ilə bağlı layihənin icra olunmasının Bank tərəfindən maliyyələşdirilməsinə razılığını

verildiyini bildirdi.

Odile Reno-Basso ölkəmizin bank sektoru ilə həyata keçirilən layihələrin, o cümlədən kiçik və orta sahibkarlığın, qadın sahibkarlığının və dayanıqlı inkişaf layihələrinin dəstəklənməsi üçün ayrılan kredit xətləri barədə məlumat verdi.

Ölkəmizdə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan vacib layihələrdən danışan Prezident İlham Əliyev su təsərrüfatı, nəqliyyat, Bakı şəhərinin inkişafı istiqamətlərində icra

olunan işləri qeyd etdi.

Söhbət zamanı Avropaya yaşıl enerjinin ixracı, bununla bağlı həm Gürcüstanla, həm də Mərkəzi Asiya ölkələri ilə regional əməkdaşlıq layihələri və imkanları barədə müzakirələr aparıldı.

Sonra imzalanma mərasimi oldu.

Azərbaycan Respublikası ilə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı arasında "Gəncə şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması üçün kredit sazişi"ni iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və Bankın birinci vitse-prezidenti Yurqen Riqterink imzaladılar.

Azərbaycan Prezidentinin Xorvatiya Baş naziri ilə enerji əməkdaşlığı müzakirəsi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 22-də Davosda qarşı tərəfin müraciəti əsasında Xorvatiya Respublikasının Baş naziri Andrej Plenkoviç ilə görüşüb.

Andrej Plenkoviç COP29-un uğurla keçirilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev Xorvatiyanın Baş nazirinin COP29-da iş-

tirakına görə təşəkkürünü bildirdi. Söhbət zamanı COP29 çərçivəsində qlobal iqlim gündəliyinin irəli aparılması üçün çox mühüm qərarların qəbul edildiyi vurğulandı.

Azərbaycan Prezidenti və Xor-

vatiyanın Baş naziri ölkələrimiz arasında münasibətlərin mövcud səviyyəsini yüksək qiymətləndirdilər, xüsusilə enerji sahəsində olan əməkdaşlığı qeyd etdilər.

Azərbaycanın bu gün Xorvatiyanın enerji təhlükəsizliyində oynadığı rol, ölkəmizdən Xorvatiyaya neft və qaz ixracı xüsusilə vurğulandı, həmçinin qaz ixracının həcmimin artırılması perspektivləri müzakirə olundu.

Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, Azərbaycan bu gün 10 Avropa ölkəsinə qaz ixrac edir ki, onlardan da səkkizi Avropa İttifaqına üzv ölkədir. Vurğulandı ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı tərəfindən pan-Avropa enerji təchizatçısı kimi qiymətləndirilib.

Görüşdə ölkələrimiz arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi və Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələri məsələsinə dair fikir mübadiləsi aparıldı, hökumətlərarası komissiyaların rolu qeyd olundu.

Xorvatiya Baş naziri dövlətimizin başçısını ölkəsinə rəsmi səfərə dəvət etdi.

AZƏRTAC

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Zati-aliləri!

Keçən il dekabrın 25-də Azərbaycana məxsus təyyarənin qəzaya uğraması nəticəsində insanların faciəli şəkildə həyatını itirməsi ilə əlaqədar Qambiya Hökuməti və xalqı adından, şəxsən öz adımdan Azərbaycan Hökumətinə və xalqına dərin hüznə başsağlığı verirəm.

Düşüncələrimiz və dualarımız həlak olanların ailələri ilə və bu faciə nəticəsində zərər çəkmiş insanlardır. Bu çətin anlarda Qambiya Hökumətinin mənəvi dəstəyi sizinlədir.

Həyatını itirənlərin ruhları şad olsun. Sizə bu ağrı-acılı günlərdə səbir diləyirəm.

Adama BARROU,
Qambiya Respublikasının Prezidenti

Baş nazirin Türkiyə səfəri ilə görüşü

Yanvarın 22-də Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov ölkəmizdəki fəaliyyət müddətinin bitməsi ilə əlaqədar Türkiyə Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfəri Cahit Bağcı ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Əli Əsədov iki ölkə arasında münasibətlə-

rin inkişafına verdiyi töhfəyə görə səfəri təşəkkür edib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Tür-

kiyə arasında dostluq, qardaşlıq və strateji mütəfəhlik münasibətlərinin yüksək səviyyəsi təqdir edilib, iqtisadi əməkdaşlığın genişləndirilməsi ilə bağlı məsələlər müzakirə olub.

XQ

Milli Məclisin Sədri İtaliyada

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova İtaliyaya rəsmi səfəri çərçivəsində İtaliya Senatının Avropa İttifaqı siyasəti komissiyasının və İtaliya-Azərbaycan parlamentlararası əlaqələr üzrə dostluq qrupunun üzvləri ilə görüşüb.

Görüşdə senator Culo Terzi bu səfərin ikitərəfli əlaqələrin inkişafına öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini bildirib. O, 20 Yanvar faciəsinin 35-ci ildönümü və 2024-cü il dekabrın 25-də baş vermiş təyyarə qəzası ilə əlaqədar bir daha Milli Məclisin sədrinə başsağlığı verib.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Azərbaycan-İtaliya əlaqələrinin yüksək səviyyədə olduğunu bildirdi. Söhbət zamanı qeyd olunub ki, qarşılıqlı səfərlər əlaqələrin daha da inkişafına mühüm töhfələr verir. Bu baxımdan, Prezident İlham Əliyevin İtaliyaya səfərləri, o cümlədən ötən ilin sentyabr ayında baş tutmuş səfəri, həmçinin İtaliya Prezidentinin ölkəmizə səfəri ikitərəfli əlaqələrimizin daha da genişlənməsində və dərinləşməsində mühüm rol oynayıb.

Söhbət zamanı Azərbaycan və İtaliya arasında bir çox sahələrdə uğurlu əməkdaşlığın mövcud ol-

duğu qeyd edilib, iqtisadi sahədə əməkdaşlıq, o cümlədən nəqliyyat, enerji məsələləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Tərəflər arasında humanitar sahədə də əlaqələrin müsbət inkişafı, xüsusilə Heydər Əliyev Fondunun İtaliyada həyata keçirdiyi layihələrin önəmi vurğulandı, həmçinin Azərbaycan-İtaliya Universitetinin fəaliyyəti qeyd edildi.

İtaliya tərəfi COP29-un yüksək səviyyədə təşkilinə və keçirilməsinə görə Azərbaycana, xüsusilə Prezident İlham Əliyevə təşəkkürünü ifadə edib.

Söhbət zamanı iki ölkənin parlamentləri arasında münasibətlərin inkişafında dostluq qruplarının rolundan da danışılıb.

Həmin gün Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılıq etdiyi parlament nümayəndə heyəti Romada yerləşən Azərbaycan səfirliyini ziyarət edib. O, binada yaradılan şəraitlə və səfirliyin tabeliyindəki Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi ilə tanış olub.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova İtaliya Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində bu ölkənin Deputatlar Palatasının sədri Lorenzo Fontana ilə görüşüb.

Görüşdə ölkələrimiz və parlamentlərimiz arasında münasibətlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

XQ

Xarici işlər nazirinin telefon danışıqları

Dünən xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidanla zəng vurub.

Ceyhun Bayramov Bolu vilayətinin Kartalkaya dağ-xizək kurortunda mehmanxanada baş vermiş faciəvi yanğın ilə əlaqədar həmkarına başsağlığı verib. Vəfat edən şəxslərə Allahdan rəhmət, doğmalarına səbir, yaralılarına şəfa arzulayıb.

Azərbaycanın qardaş Türkiyə ilə bu çətin günlərdə həmrəy olduğu, kədərinə bölüşdüyü diqqətə çatdırılıb, bir daha belə bir faciənin baş verməməsinə ümidvarlıq ifadə edilib. Ölkəmizin istənilən yardımına hazır olduğu diqqətə çatdırılıb.

Nazir Hakan Fidan başsağlığına, bu ağır gündə göstərilən dəstəyə görə təşəkkür edib.

Həmin gün Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Böyük Britaniyanın

xarici işlər, ittifaq və inkişaf məsələləri üzrə dövlət katibi David Lammi arasında telefon danışıqları olub.

Telefon danışıqları zamanı iki ölkə arasında əməkdaşlıq gündəliyinin perspektivləri, habelə mövcud regional vəziyyət, Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma və sülh prosesinin hazırkı durumu müzakirə olub.

Britaniya naziri əvvəlcə 20 Yanvar faciəsi və dekabrın 25-də Bakı-Qrozni reysi ilə uçuş həyata keçirmiş təyyarəmizin faciəvi şəkildə qəzaya uğraması ilə bağlı bir daha başsağlığını bildirdi. Britaniyanın faciənin səbəblərinin araşdırılması və təhqiqat prosesində hər zaman dəstək verməyə hazır olduğunu deyib. Ceyhun Bayramov başsağlığına və göstərilən həmrəyliyə görə təşəkkür edib, təyyarə qəzasının səbəblərinin araşdırılması üzrə görülən işlər barədə məlumat verib.

Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında siyasi, iqtisadi, alter-

nativ enerji, humanitar və digər sahələrdə münasibətlərin geniş perspektivə malik olduğu, əlaqələrin inkişafında qarşılıqlı səfərlərin və siyasi dialoqun intensivləşdirilməsinin, iki ölkə arasında tərəfdaşlıq əlaqələrinin daha da dərinləşdirilməsinin əhəmiyyəti qeyd olub.

Ölkəmizi BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) uğurlu ev sahibliyi münasibətilə təbrik edən Britaniya naziri iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə sahəsində birgə əməkdaşlığın davam etdirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Nazir bölgədəki mövcud vəziyyət və sülh prosesində barədə məlumat verərək, sülh sazişi və delimitasiya üzrə əhəmiyyətli irəliləyişə baxmayaraq, Ermənistan konstitusiyasında davam edən ərazi iddialarının prosesə əsas maneçilik törədən səbəb olduğunu diqqətə çatdırdı.

XQ

Xəritə qalmaqalı və Ermənistanadakı faşizm

Azərbaycanın sülh şərtinin haqlı olduğu olduğu bir daha sübuta yetir

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Ermənistanla sülh üçün iki şərt irəli sürüb. Onlardan biri ATƏT-in artıq canını tapşırması olan Minsk qrupunun rəsmi şəkildə ləğvi üçün Bakı və İrəvanın müştərək müvafiq müraciət ünvanlamasıdır, digəri isə Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi. Bəri başdan deyək ki, yazımız ikinci şərtlə bağlıdır.

O da məlumdur ki, Ermənistan konstitusiyası ölkənin 1991-ci ildə qəbul olunmuş İstiqlaliyyət Bəyannaməsinə istinad edir. Bəyannamədə Azərbaycana və Türkiyəyə ərazi iddiası yer alır. Baş nazir Nikol Paşinyan administrasiyası bildirir ki, ötən ilin sentyabrında Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsi sözügedən bəyannamənin əsas qanunda yer almayan hissələrinin etibarsızlığına dair qərar çıxarıb. Yəni erməni iqtidarı açıq bildirməyə də, belə görüntü yaradır ki, həmin qərar Azərbaycanın şərtinin yerinə yetirilməsidir və konstitusiyaya dəyişikliyinə ehtiyac yoxdur.

Ölkəmiz məsələnin bu qoyuluşu ilə razı deyil. Əvvəla, Ermənistanın konstitusiyasının İstiqlaliyyət Bəyannaməsinə istinad kazusu bir qorarla aradan qalxa bilməz. Digər tərəfdən, bəyannamədə yer alan müddəalar erməni əsas qanunu ilə iç-çə təbiətə malikdir. Yəni birinci olmasa, ikinci heç nadir. Özü də söhbət təkə ərazi iddiasından danışmaq məsələsindən gəlir. Belə də sual yaranır: Bir halda ki, Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsi bir qorarla hər şeyi dəyişirsə, İstiqlaliyyət Bəyannaməsinə nə ehtiyac var? Əlbəttə, suallar çoxdur və onların fonunda hansı təminat var ki, sonradan məhkəmə qərarını mübahisələndirənlər təpilməyəcək. Yeri gəlmişkən, yazımızda belələrindən birinin çıxardığı oyuna nəzər salmaq və Azərbaycanın tələbinin son dərəcə haqlı olduğunu bir daha sübuta yetirəcəyik.

Əlqərəz, bir neçə gün əvvəl Ermənistanın eks-prezidenti Serj Sarkisyanaya bağlı olan deputat Anna Mkrtçyan Ermənistan parlamentində keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti və Azərbaycanın otuz ilə yaxın işğaldə qalmış yeddi rayonunun Ermənistanın tərkibində göstərilən xəritəsini nümayiş etdirib. Erməni parlamentarı, eyni zamanda, bildirib: "Erməni xalqının ağırsını, bizim kollektiv faciəmizi dəmir qırıntısına çevirib parlamentin divarından asıblar (söhbət sovet Ermənistanın xəritəsinin Ermənistan parlamentinə vurulmasından gedir – red.). Bizi daha da aşağıla-

maq, alçalmaq istəyirlər. Bu, qəddar ironiyadır, çünki bu xəritəni nümayiş etdirmək vəzifəsi illər əvvəl Ağdamı vətəni elan edən, özünü "Ağdamlı Alen" (spiker Alen Simonyan nəzərdə tutulur – red.) adlandıran və heç vaxt "Artsax"-ın bir santimetrini belə təslim etməyəcəyinə söz verən birinə həvalə olunub. İndi bu xəritə deyilən şeydən (Ermənistan parlamentinin divarına vurulmuş xəritə nəzərdə tutulur – red.) təkə Ağdamı yox, vətənimizin yansını siliblər".

O da məlumdur ki, A.Mkrtçyanın sentimental populizm hesablanmış faşist davranışından sonra zala daxil olan dövlət mühafizə xidmətinin əməkdaşı deputatın hamının gördüyü yəra yapışdırdığı mənfur xəritəni qoparıb. Sessiyaya sədrlik edən parlament sədrinin müavini Ruben Rubinyan isə Sarkisyanın deputatının Ermənistan xəritəsini "metal qırıntısı" adlandırmasını təhqir adlandıraraq deyib: "Mənə, bu xəritəni "metal qırıntısı" kimi təqdim etmək Ermənistan Respublikasına açıq-aşkar təhqirdir. Xanım Mkrtçyan Dağlıq Qarabağı və yeddi ətraf rayonu məvi rənglə birləşdirən xəritəni təqdim etdi və bildirdi ki, bu, satqın hakimiyyətin təslim etdiyi vətənimizdir. Xanım Mkrtçyan, sizin siyasi lideriniz 10 il prezident olub. Bu o deməkdir ki, o, vətəni təslim etmək üçün danışıqlar aparırdı? Serj Sarkisyan açıq şəkildə böyan etmişdi ki, Ermənistan 5+2 formuluna əsasən ərazi-lərdən çıxmağa hazırdır. Serj Sarkisyan vətəni təslim edirdi? Bu o deməkdir ki, o satqındır? Sizin komandanız satqınlardan təşkil olunub?"

Əlbəttə, söhbət R.Rubinyanın A. Mkrtçyanaya cavabından gəlir. Məsələ heç Sarkisyanın məsələsinin nələri bildirməsinə də deyil. Başlıca məqam ondadır ki, Ermənistan parlamentində Azərbaycan qarşı ərazi iddiası səslənir. Deməli, Prezident İlham Əliyev əbəs yerə bildirmir ki, Azərbaycan faşist dövlətlə qonşudur və faşizm təhlükəsi sonu-şovşur. Yəni, xaricdə kimsə dövlətimizin başçısının fikirlərini təəcüblə qarşılamasın. Qarşılayanlar varsa, Ermənistanda

nələrin yaşadığına göz gəzdirsən. Onu da bildirək ki, Prezident İlham Əliyev bu il yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsində, həmçinin bu fikri də vurğulamışdı: "Ona görə faşizm məhv edilməlidir. Bunu ya Ermənistan rəhbərliyi məhv edəcək, ya da biz məhv edəcəyik. Bizim başqa çarəmiz yoxdur".

Ermənistanda faşizmi ləğv etmək üçün ən mühüm addım konstitusiyaya dəyişikliyədir. Nəzərə alaq ki, A.Mkrtçyan kimilər ölkədə çoxdur. Üstəlik, hazırda bu şəxs parlamentdə təmsil olunursa, deməli, sabah hakimiyyət də gələ bilər. Ona görə Azərbaycanın maksimum təminat lazımdır. Təminatın yolu isə referendumdan keçir.

Erməni xalqı ümumxalq səsverməsinə əsasən ölkə konstitusiyası ilə İstiqlaliyyət Bəyannaməsi arasındakı bağı tamamilə aradan qaldırmalıdır. Bu addım erməni cəmiyyətinin iradəsinin məsuliyyəti özündən uzaqlaşdırmalıdır. Əlbəttə ki, söhbət onun Ermənistan faşizmə görə başladığı məsuliyyətdən gəlir.

Ermənistanda tam şəkildə anlaşılmırlar ki, ölkədə qoçaryanlarla, sarkisyanlarla və onların Mkrtçyan kimi tör-tökünlüləri ilə mübarizə əzmi yoxdursa, bu əzm Azərbaycanla və Ermənistan dövlətinə var. Ölkəmiz faşizmin kökünü kasib Ermənistanı düz yola qaytarmaq iqtidarında. Paşinyan sözügedən faşizmin üzünə qətiyyətli getməlidir. Getmirsə, biz bunu qorxaqlıq və qətiyyətsizlik kimi dəyərləndirəcəyik ki, hazırkı məqamda bu iki cəhətin ümumi mənəzərə və verəcəyimiz qərara heç bir təsiri yoxdur. Çünki qorxaqlıq və qətiyyətsizlik dövlətli olmağa layiq deyildir.

Ermənistan Azərbaycanla səhimi şəkildə sülh istəyirsə, haqqında söz açdığımız məsələni qəti şəkildə reallaşdırmalıdır, bu, öz yerində. Yox, əgər bunu bacarmayacağına, referendumda qaldırıldığı məsələ yerinə yetməyəcəksə, rüsvayçılıqla üzlaşsacsə, müvafiq olaraq yekunda yerini revanşist və şovinistlərə təhvil vermək perspektivi formalaşsacsə, vəziyyəti hamı görməlidir. Rəsmi İrəvan səhimi davranmalı, referendumun mümkün uğursuzluğu şəraitində məsuliyyəti özündən uzaqlaşdırmalıdır. Əlbəttə ki, söhbət onun Ermənistan faşizmə görə başladığı məsuliyyətdən gəlir.

Ermənistanda tam şəkildə anlaşılmırlar ki, ölkədə qoçaryanlarla, sarkisyanlarla və onların Mkrtçyan kimi tör-tökünlüləri ilə mübarizə əzmi yoxdursa, bu əzm Azərbaycanla və Ermənistan dövlətinə var. Ölkəmiz faşizmin kökünü kasib Ermənistanı düz yola qaytarmaq iqtidarında. Paşinyan sözügedən faşizmin üzünə qətiyyətli getməlidir. Getmirsə, biz bunu qorxaqlıq və qətiyyətsizlik kimi dəyərləndirəcəyik ki, hazırkı məqamda bu iki cəhətin ümumi mənəzərə və verəcəyimiz qərara heç bir təsiri yoxdur. Çünki qorxaqlıq və qətiyyətsizlik dövlətli olmağa layiq deyildir.

Ə.RÜSTƏMOV
XQ

Azərbaycan ərazilərində çoxsaylı hərbi cinayətlərdə ittham olunan ermənilərin Bakıda davam edən məhkəmə prosesi dünya ermənipərəstlərinin, o cümlədən Rusiyada erməni sevdası ilə alışıb-yananların kürk-lərinə bir sahib. Onlar durmadan "qasını", özlərinə yer tapa bilmirlər. Belələrindən biri də Rusiya Dövlət Dumasının MDB ölkələri və xaricdəki həmülənlərlə iş komitəsinin birinci müavini Konstantin Zatulindir. Zatulinin sərəşmələrlərindəki ayırı-ayrı məqamlara nəzər salacağıq. Ancaq əvvəlcə bir nüansa diqqət yetirək.

Məlum olduğu kimi, bu günlərdə Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Moskvada səfərdə olub. Kremldə səfərin əvvəlcədən planlaşdırılmış qrafik üzrə həyata keçirildiyi bildirilsə də, aydındır ki, erməni XİN başçısı elə-belədən hərəkətə gəlməyib. Birincisi, son günlər məlum təyyarə olayı ilə bağlı Azərbaycana Rusiya arasında soyuqluq yaranıb və erməni diplomatıyısı bundan maksimum yararlanmaq niyyətindədir. İkincisi, ABŞ-də yeni seçilmiş Prezident Donald Tramp fəaliyyətə başlayıb. Rəsmi İrəvan Birləşmiş Ştatların indiki administrasiyasının əvvəlki qədəri Ermənistanın tərəfini saxlamayacağını bilir və ona görə Vaşinqtonla Moskva arasında, bir növ, balanslı münasibət qurmağa çalışır. Loru dildə desək, baş nazir Nikol Paşinyan və tərəfdarlarının Trampdan gözləri su içmir. Ancaq bir şeyə də çıxmaq ki, A.Mirzoyanın Rusiyaya gözlənilməz səfərinin Qərblə, indiki halda Fransa ilə razılaşdırılmadığını söyləmək düzgün olmaz. Yəni, səfər Ermənistanın müstəqil siyasət xəttinin məhsulu sayıla bilməz...

Rusiyaya gəldikdə, ölkə Ermənistanla, necə deyirlər, qucaq açmaq üçün dərindən-qabıqdan çıxır. Moskvada ötən müddətdə olduğu kimi, yəni İrəvanın Rusiyanın orbitinə qayıdacağına ümid bəsləyirlər. Ona görə də Mirzoyanın səfəri ilə Ermənistanın anti-Rusiya davranışları, habelə Paşinyanın və onun komanda üzvlərinin Kremldə ünvanlanmış hədsizlikləri unudulur və bu amil Rusiya ermənipərəstlərini hərəkətə keçirir. Zatulini isə heç şübhəsiz, onların başında dayananlardan biridir. Yəni onun sərəşmələrlərində təəcüblü heç nə yoxdur. Amma...

Beləliklə, K.Zatulini Azərbaycan ərazilərində çoxsaylı hərbi cinayətlərdə günahlandırılan ermənilərin Bakıda davam edən məhkəmə prosesini hədəf alıb, prosesə siyasi dö pəyindirməyə girişib, məhkəmənin, guya, şou olduğunu bildirib. Ən əsası isə o, ədalət mühakiməsini Azərbaycan rəhbərliyinin ermənilərdən şəxsi qisası kimi dəyərləndirib. Belə təqdimatların

kvanın regionda təsirini saxlamağa çalışıblar. İndi zaman dəyişib, tamamilə başqa münasibətlər sistemi formalaşdırılıb. Amma imperiya təkəkkürü Rusiyanın canından çıxmayıb və təəssüf ki, eyni kursun ölkənin rəsmi dairələrinin fəaliyyətinə də təsiri aktuallığını saxlamaqdadır.

Bəli, sadələşdirmə amillərə görə zatulilərə "ehtiyac" var. Onlar sərəşmə düşün-

ğə yal verir. Zatulini sərəşmələlərinin kuliminasıya nöqtəsi isə Qarabağda "etnik təmizləmə" ritorikasını qabartmasıdır. Yeri gəlmişkən, çoxdandır, Rusiyada bu "ritorikaya" müraciət edilmirdi. Görəsən, nə dəyişib?..

Rusiya Dövlət Dumasının komitə sədrinin birinci müavini açıqlamasında, eyni zamanda, Bakıda keçirilən məhkəmə pro-

Zatulini "zəncirləmək"

Yaxud Rusiya ermənipərəstliyi barədə nekroloq arzusu

nəyə hesablandıığı isə gün kimi məlumdur. Məhkəmənin əhəmiyyətini heçə endirmək, bu, öz yerində. Şəxsi qisas ritorikasını qabartmaqda məqsəd isə Ermənistanla, ümumən erməni xalqında Azərbaycana qarşı qəzəb və hiddəti kötrükləməkdir. Təxminən belə: Bakıda istənilən erməni hənərdə mühakiməsi davam edən şəxslərin aqibəti gözləyir. Zatulini və onun kimilər bu yolla Ermənistan və Azərbaycan arasında əbədi düşmənciliyin təbliğini aparırlar.

Heç şübhəsiz, zatulilər ortaya elə-belədən düşmüş, onların "knopkaları" bəsdir. Məlumdur ki, xalqlar arasında düşməncilik ritorikasını yaymaq Rusiyanın şovinist dairələrinin Cənubi Qafqazda həyata keçirdikləri siyasətin başlıca qayəsini təşkil edib. Ənənəvi imperiya təkəkkürünə köklənmiş və dairələr nifaq yolu ilə Mos-

cələrinin müctərrəd güşələrində başladıklarını hər an üz çıxarmağa həvəsliyərlər. O qədəri həvəsliyərlər ki, sözügedən məhkəmə fonunda 2023-cü ildə Silahlı Qüvvələrimizin lokal xarakterli antiterror tədbirləri ilə Qarabağı ölkəmizin yurisdiksiyasına qaytarmasını, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etməsinə işğalçılıq kimi qiymətləndirir.

Əlqərəz, Zatulini təsir edən o imiş ki, dostları – Qarabağdakı artıq canını tapşır-mış olan separatçı rejimin sabiq rəhbərləri Arkadi Qukasyan və Bakı Saakyan müthəhimlər kürsüsündədir. Zatulini elə beləcə də vurğulayıb – dostları. O, həmçinin separatçı rejimdə saxta dövlət nazir postunu tutmuş Ruben Vardanyanı "Qarabağ ermənilərinin taleyini bölüşmək üçün Rusiya vətəndaşlığından imtina edən" fəda-kar obrazında göstərəcəkdir qədəri həyasızlı-

sinə Ermənistan və havadarları tərəfindən saxtalaşdırılmış tarixin pəncərəsində, ümumən 44 günlük müharibəyə görə baş nazir Nikol Paşinyan iqtidarını günahlandırmaq mühüm yer tutur. Zatulini də "əməkdar ermənişünas" kimi həmişə bu tezisi qabardır və yenə gündəmə gətirir. O deyib ki, Paşinyan sui-qişad notiasında separatçı rejimin sabiq rəhbərlərindən qurtulmaq yolu tutmuşdu və istəyinə nail oldu. Yəni başqa sözlə desək, hazırda Bakıda davam edən məhkəmə prosesi, sən demə, buna görə Qarabağ erməniləri bölgəni tərək etməkdə haqlı imişlər və guya onlar orada qalsaydılar, soyqırımını ilə üzlaşsəcəkdilər (?)

Qeyd edək ki, Rusiya ermənipərəstlərinin ənənəvi tezislərində Qarabağ itkisine, ümumən 44 günlük müharibəyə görə baş nazir Nikol Paşinyan iqtidarını günahlandırmaq mühüm yer tutur. Zatulini də "əməkdar ermənişünas" kimi həmişə bu tezisi qabardır və yenə gündəmə gətirir. O deyib ki, Paşinyan sui-qişad notiasında separatçı rejimin sabiq rəhbərlərindən qurtulmaq yolu tutmuşdu və istəyinə nail oldu. Yəni başqa sözlə desək, hazırda Bakıda davam edən məhkəmə prosesi, sən demə, buna görə Qarabağ erməniləri bölgəni tərək etməkdə haqlı imişlər və guya onlar orada qalsaydılar, soyqırımını ilə üzlaşsəcəkdilər (?)

Qeyd edək ki, Rusiya ermənipərəstlərinin ənənəvi tezislərində Qarabağ itkisine, ümumən 44 günlük müharibəyə görə baş nazir Nikol Paşinyan iqtidarını günahlandırmaq mühüm yer tutur. Zatulini də "əməkdar ermənişünas" kimi həmişə bu tezisi qabardır və yenə gündəmə gətirir. O deyib ki, Paşinyan sui-qişad notiasında separatçı rejimin sabiq rəhbərlərindən qurtulmaq yolu tutmuşdu və istəyinə nail oldu. Yəni başqa sözlə desək, hazırda Bakıda davam edən məhkəmə prosesi, sən demə, buna görə Qarabağ erməniləri bölgəni tərək etməkdə haqlı imişlər və guya onlar orada qalsaydılar, soyqırımını ilə üzlaşsəcəkdilər (?)

sinə Ermənistan günahlandırılması mənfi üzərində dayanıb. Onun sözlərində belə çıxıb ki, bölgədəki rus sülhməramlıları üzərinə düşən vəzifənin öhdəsindən gələ bilmədilər və bu səbəbdən "Qarabağ liderlərinin hazırki faciəsinin tarixi kölgəsi" Rusiyanın da üzərinə düşür. Zatulini, həmçinin əlavə edib ki, Paşinyan rus sülhməramlılarının fəaliyyətsizliyindən yararlan-

nib və Qarabağı Azərbaycana təhvil verir. Sərəşmələlərinin sonunda isə o, Rusiya–Ermənistan "Lazarevski Klubu" Şurasının Bakıda keçirilən məhkəmə prosesi ilə bağlı bəyanat hazırladığını anonsunu verir.

Biz isə sonda bildirək ki, K.Zatulini simasında (oxu simasızlığında) ortada Rusiya ermənipərəstliyinin son dərəcə miskon və rəzil obrazı canlanmaqdadır və hər zaman belə olub. Nəinki rəsmi Moskva, ümumilikdə, rus ictimaiyyəti anlamalıdır ki, ölkədə zatulilər qaldıqca, zatulilər bə belə hansısa formada meydan veridikkə, belələri ətrafa hər cür çirkəbi dağıdıqca, Rusiyaya münasibət heç vaxt yaxşı olmayacaq.

Rusiyada onu da yaxşı anlamalıdır ki, zatulinlərin mövcudluğuna görədir ki, hazırda erməni cəmiyyətində də Rusiyaya qarşı dərin antipatiya var. Hələ bunu da deyək ki, indi Moskvaya "kəllə atan" Paşinyanın 2018-ci ildə hakimiyyətə gəlməsi də erməni xalqının Zatulini dostlarına nifrətini təstiq etdi. Yəni, yaxşı olar ki, Rusiyada bu barədə düşünsünlər. Düşünsünlər və Zatulini "zəncirləsinlər". Hərçənd, bunun baş verəcəyinə inanırıq. Çünki ölkənin ictimai-siyasi elitası ortaya normal yanaşma qoya bilməyəcək, zatulinlərlə vidalaşmağı bacarmayacaq, onların yerini normal düşüncəli təmənənasiz şəxslərlə doldura bilməyəcək dərəcədə qısır görünür.

Ə.CAHANGİROĞLU
XQ

ATƏT-in Minsk qrupunun “dəfn mərasimi” gecikir

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

Bura qədər hər şey aydındır. Amma bununla yanaşı, rəsmi İrəvanın mövqeyində aydın olmayan bəzi məqamlar da qalmaqdadır. Xüsusilə, onun Minsk qrupunun buraxılmasını Ermənistan-Azərbaycan sülh danışıqlarının gedişi ilə əlaqələndirməyə çalışması, yaxud bu qrupunun ləğvi ilə bağlı sülh müqaviləsinin imzalanmasından əvvəl ATƏT-ə müraciət etməyə hazır olub-olmadığı suallar doğurur. Nədənə Ermənistan xarici işlər nazirliyi bu sualları açıq saxlamağa üstünlük verir. Fəqət, Ermənistanın “Hraparak” qəzeti hökumətdəki mənbələrə istinadən yazır ki, bu yay İrəvan Bakı ilə birlikdə Minsk qrupunun buraxılması tələbi ilə ATƏT-ə rəsmi müraciət etməyə hazırlaşır.

Bu açıqlama Ermənistanda daxili müxalifətin kəskin etirazları ilə baş nazirin üzünə “hücumlarla” müşayiət olunur. Paşinyan hökumətinin yürütdüyü xarici siyasəti, onun Avropaya inteqrasiya kursunu tənqid edən baş nazirin keçmiş silahdaşı, xüsusilə tapşırıqlar üzrə sabiq səfiri, hazırda “Çiçəklənən Ermənistan” Partiyasının lideri Edmon Marukyan Minsk qrupunun buraxılmasını “son dərəcə təhlükəli” presedent adlandırdı.

E.Marukyan hesab edir ki, “Minsk qrupunun buraxılması son noticədə Ermənistanın mahiyyət etibarı ilə işğalçı kimi tanınmasına gətirib çıxaracaq”. Onun fikrincə, Azərbaycan “faşist və işğalçı dövlət olduğumuz və keçmişimizi yaxşı bildiyini nəzərə alaraq diqqətli olmalıyıq” fikrini təbliğ edir. Guya, Minsk qrupu dünyanı “Ermənistan işğalçısıdır” deməkdən çəkinməyən beynəlxalq hüquq formatdır.

“Söhbət ondan gedirdi ki, münəqişə var və onu həll etmək üçün Minsk qrupu yaradılıb. Amma Bakı münəqişənin bitdiyini iddia edir və qrupun buraxılmasını irəli sürür. Baş nazirimiz də bunu təsdiqləyir” – deyən erməni siyasətçi hesab edir ki, ATƏT-in Minsk qrupu fəaliyyət göstərməyə də, gələcəkdə onun Ermənistanı “faydası dəyə bilər”. Bunları erməni ictimaiyyətinə “üfürən” Marukyanın fikrincə, qrupun ləğvindən yalnız Azərbaycan qazanır. Ermənistan isə bunun əvəzində heç nə almıdan onun ləğvi ilə razılaşır. Onu da qeyd etməliyik ki, Hayastanın siyasi dairələrində Edmon Marukyanın fikrini bölüşənlər az deyil. Müxalifət düşüncəsində belə fikirlər səslənir. Paşinyan hakimiyyətinin əleyhdarları sülh sazıyı imzalanana qədər qrupun, ən azı, formal mövcudluğunu qorumağa çağırırlar. Açıq deyək ki, əvvəllər Ermənistan rəhbərliyi də bu mövqedən çıxış edirdi. Amma rəsmi İrəvan Bakının təzyiqi ilə Minsk qrupunun buraxılmasına razılığını bildirdi. Beləliklə, 2020-ci ilin noyabrından sonra çıxılmaz “siyasi komaya” düşmüş ATƏT-in Minsk qrupunun “kəfənlənməsi” üçün ciddi maneə qalmayıb. Çox güman ki, yaxın aylarda Ermənistan rəhbərliyi Bakının tələbini yerinə yetirəcək. Hərçənd “utilizasiya” prosesinin nə qədər davam edəcəyini söyləmək çətin dir.

Minsk qrupunun həmsədr ölkələrindən biri olan Rusiya da həmsədr formatının əhəmiyyətini itirdiyini və aradan qaldırılmalı olduğunu bildirdi. Digər həmsədrlərin mövqeyi isə hələlik qeyri-müəyyən olaraq qalır. Moskva səfəri zamanı Ermənistan

xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın digər məsələlərlə yanaşı, Minsk qrupunun buraxılması məsələsini də müzakirə edəcəyi gözlənilirdi. Bu barədə jurnalistlərə açıqlamasında Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan bildirmişdi. Amma Moskvada bu barədə aydın və konkret heç nə deyilmədi.

Milli Məclisin deputatı, politoloq Rasim Musabəyov XQ-yə açıqlamasın

da bildirdi ki, Paşinyan komandasından uzaqlaşdırılan Edmon Marukyan siyasi cəhətdən dayaz bir siyasətçidir: “Onun ATƏT-in Minsk qrupu barədə dedikləri reallıqdan uzaqdır. Paşinyan 2020-ci il 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatını imzalamaqla Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi faktını boynuna götürmüş oldu. Rəsmi İrəvan ondan sonrakı açıqlama, bəyanat və hərəkətləri ilə torpaqlarımızın Ermənistan ordusu tərəfindən işğalını təsdiqlədi. İndi Minsk qrupunun varlığı, yaxud yoxluğu bu realığı dəyişə bilməz. Bu qrup o zaman nə üçün yaradılmışdır? Qarabağın statusunun müəyyən edilməsindən ötrü Minsk konfransı təşkil edilsin. Yəni bir növ, münəqişənin müharibə mərhələsinə gedib çıxmasını önəmək, məsələni danışıqlar yolu ilə həll etmək məqsədini daşıyırdı. Amma Ermənistan Qarabağdan savayı yeddi rayonumuzda da işğal etmişdi. Təbii ki, belə bir şəraitdə hansısa sülh konfransının təşkil olunmasından söhbət gedə bilməzdi. Çünki işğalın nəticələrinin aradan qaldırılması istiqamətində Minsk qrupu yarım addım da atmadı”.

İrəvanın BMT-nin 4 qətnaməsini icra etmədiyinə, bu qrupun həmsədrliyinin isə münəqişənin nəticələrinin döndürülməsi ilə məşğul olduğuna diqqət çəkən politoloq vurğuladı ki, onların niyyəti Laçın daxil olmaqla Qarabağı ermənilərə peşkəş etmək idi: “Xeyr, bu, baş tutmadı. Azərbaycan Ermənistan ordusunun tör-töküntüsünü öz ərazisindən süpürüb atdı. Daha na “Dağlıq Qarabağ” adlı qurum, nə də burada erməni qalıb. Bu halda ATƏT-in Minsk qrupunun işi nədən ibarət olmalıdır? Onun yerinə yetirməli olduğu heç bir funksiyası qalmayıb. Bu səbəbdən rəsmi Bakı deyir ki, bitmiş məsələ ilə məşğul olan hansısa qurumun saxlanması, ona bütöcedən vəsait ayırılması beynəlxalq hüquqa ziddir. Əgər İrəvan bu qrupun qalması maraqlıdırsa, deməli, yenə torpaqlarımıza göz dikib. Minsk qrupunun ləğvi artıq gündəlikdədir və ondan qaçmaq mümkün olmayacaq. Marukyanın açıqlamasının çəkisi isə sifira bərabərdir”.

Yenidən münəqişənin keçmişinə qayıdaraq bir məqamı oxucuların diqqətinə çatdırmaq zəruri sayırıq. Ermənistanın təcavüzkar siyasətini davam etdirməsində, məlum qətnamələri yerinə yetirməsinə görə bu ölkəyə qarşı sanksiya tətbiq edilməsi imkanları olsa da, belə bir təşəbbüs

irəli sürülmədi. Bu zaman ATƏT ya siyasi susunluq nümayiş etdirdi, ya da formal bəyanatlar verməklə kifayətləndi. Əlbəttə ki, bu, ikili standartlar siyasətinin və selektiv yanaşmanın bariz nümunəsi idi. Axı, dünya təcrübəsində müxtəlif ölkələrə qarşı BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin dərhal və qeyd-şərtsiz icrasına dair kifayət qədər nümunələr var. Məsələn, 1990-cı il avqustun 2-də İraq ordusu Küveytə hücum çəkərək onu işğal etmişdi. BMT 7 ay davam edən işğala görə İraqa qarşı sanksiyalar tətbiq etdi, ABŞ və onun müttəfiqləri isə təşkilatın Təhlükəsizlik Şurasından mandat alaraq, 1991-ci ilin fevralında “Səhrada tufan” əməliyyatına başladılar.

“Minsk qrupunun varlığı Ermənistan siyasi elitası üçün müəyyən dərəcədə müzakirə predmetinə çevrilib. Müxalifət hesab edir ki, bu qrup ləğv olunarsa bunu Paşinyanın növbəti səhvi və məğlubiyyəti kimi dəyərləndirmək lazımdır”.
Bu fikirləri Qərbi Kaspi Universitetinin professoru Fikrət Sadiqov mövzu ilə

bağlı qəzetimizə danışarkən dedi. Politoloq hesab edir ki, Rusiya Minsk qrupunun həmsədr ölkəsi kimi buna razılığını bildirdi: “Deməli, ortada ABŞ və Fransa qalır. Ağ Evin yeni administrasiyasının Cənubi Qafqazla, o cümlədən Ermənistanla bağlı siyasi kursu hələ məlum deyil. Fransa Minsk qrupu olmadan da Ermənistanın yanındadır və bunu açıq nümayiş etdirir. Mövcud durumda belə bir qənaətə gəlmək mümkündür ki, məlum qrupun ləğvi məsələsi Ermənistan iqtidarı və müxalifəti arasında ona görə dərəcəli ki, müxalifət bu mövzunu Paşinyanı tənqid alətinə çevirib. Fəqət onu da qeyd etməliyik ki, əslində, bu məsələdə Ermənistan baş naziri konkret qərara gəlməyib. Doğrudur, Paşinyan Bakının mövqeyi ilə razılaşır və ATƏT-in Minsk qrupuna artıq ehtiyac qalmadığını bəyan edib. İntəhası, bununla yanaşı, bəzi şərtləri irəli sürür. Guya, bu məsələ sülh danışıqlarının nəticəsindən asılı olaraq həll edilə bilər. Eləcə də digər “daha vacib” məsələlərdən sonra baxıla bilər. Dediyyəkim ki, bu məsələyə yanaşmada rəsmi İrəvanın mövqeyi tam aydın deyil.

Təbii ki, Bakı tutduğu siyasi kursu davam etdirəcək. Çünki mövqeyimiz və kursumuz kifayət qədər sağlamdır. 30 ilə yaxın Qarabağ münəqişəsini həll edə bilməyən bu qrupun bundan sonra rolunu nədən ibarət olmalıdır? Düşünürük ki, həmsədrliyin formal mövcudluğu nə Ermənistanı lazımdır, nə də Azərbaycanı”.

Beləliklə, ictimai-siyasi ömrünü başa vurmuş, “istismar müddəti” qurtarmış ATƏT-in Minsk qrupunun, sadəcə olaraq, “dəfn mərasimi”nin təşkilinə ehtiyac duyulur. Yoxsa, erməniperəst “kollektiv Qorb” onu da Lenin kimi balzamlayıb saxlamaq fikrindədir?

**İlham BƏDİRİXLİ
XQ**

TÜRKPA üzvü ölkələri parlamentarilərinin Bakı görüşü

Yanvarın 22-də Milli Məclisdə Türk Dövlətləri Parlament Assambleyasına üzv ölkələrin parlamentarilərinin Sahiyyə komitələri sədrilərinin “İqlim dəyişmələri və sağlamlıq: Qanunvericilikdə iqlim dəyişmələrinin sağlamlığa təsirlərinə dair cavab tədbirləri” mövzusunda həsr edilmiş ikinci iclası keçirilib.

Tədbirdə Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan və Şimali Kipr Türk Respublikası parlamentarilərinin səhiyyə məsələləri üzrə komitələrinin sədriləri, deputatları və TÜRKPA Katibliyinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Milli Məclisin Sahiyyə komitəsinin sədri və TÜRKPA-nın Ətraf mühit, təbii ehtiyatlar və sağlamlığın qorunması komissiyasının sədri Əhliman Əmiraslanov iqlim dəyişmələrinin insan sağlamlığına təsirləri barədə ətraflı danışaraq yer kürəsində orta temperaturun artması, təbii fəlakətlər, ekstremal hava şəraitləri və ətraf mühitin çirklənməsi nəticəsində yaranan sağ-

lamlıq problemlərinin xüsusilə uşaqlar və yaşlılar üçün risklər yaratdığını vurğulayıb.

Toplantıda çıxış edən parlament komitələrinin sədriləri - Türkiyədən Vedat Bilgin, Qırğızıstandan Vinerə Raimbaçayeva, Qazaxıstandan Güldara Nurimova (videokonfrans formatında), Özbəkistandan Bahrom Abdullayev və Şimali Kipr Türk Respublikasından Filiz Besim iqlim dəyişmələrinin təsirlərinə diqqət çəkərək, Türk dövlətlərinin iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizədə birgə sayıların gücləndirilməsi məqsədilə qanunvericiliyin uyğunlaşdırılması, ortaq tədqiqatların aparılması və strateji planların ha-

zırlanması, həmçinin enerji səmərəliliyinin artırılması, bərpə olunan enerji mənbələrinin inkişafı və ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyalara dəstək kimi tədbirlərin həyata keçirilməsini təklif ediblər.

Toplantıda Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev və TÜRKPA-nın Baş katibi Mehmet Süreyya Er maruzə ilə

çıxış ediblər.

Beləliklə, iclas iştirakçıları iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə Türk dövlətləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsinin vacibliyini vurğulayaraq, parlamentararası əməkdaşlığın gücləndirilməsi və gələcək strategiyaların formalaşdırılmasının əhəmiyyətini qeyd ediblər.

XQ

Cənab Tramp çox aydın, açıq mesajlar göndərir. İndi bunların, bəlkə də, hamısını təhlil etmək mümkün deyil. Amma deyə bilərik ki, onların böyük əksəriyyətini Azərbaycan ictimaiyyəti bölüşür. Yəni ona görə ümidlər böyükdür... O cümlədən Amerika – Azərbaycan strateji əlaqələrinə yaxınlaşmaq da mümkün olacaq. Mən hesab edirəm ki, əgər hər iki tərəf maraqlı olsa, biz Amerika-Azərbaycan əlaqələrini strateji səviyyəyə qaldıra bilərik.

(Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 7 yanvar 2025-ci ildə yerli televiziya kanallarına müsahibəsindən)

Amerika – Azərbaycan əlaqələri strateji səviyyəyə qalxa bilər

Yanvarın 23-ü ABŞ-ın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıdığı gündür

Bəri başdan xatırladığ ki, Ağ Evin Cozef Baydenin prezidentliyi dövündəki bəzi erməniperəst addımlarını nəzərə almasaq, Vaşinqtonda Azərbaycanla əməkdaşlığa həmişə böyük önəm verildiyini deyə bilərik. Bir faktı xüsusilə vurğulayaq ki, Azərbaycan ötürən əsrin son onilliyində öz dövlət müstəqilliyini bərpa edəndə Vaşinqton həmin müstəqilliyi Türkiyə, Pakistan, Rummıya və İsvaçardan sonra olsa da, Moskvadan iki ay yarım əvvəl – 1992-ci il yanvarın 23-də tanıdıdır.

Xatırladığ ki, Prezident İlham Əliyev bu il yanvarın 7-dəki müsahibəsində Azərbaycan – ABŞ münasibətlərini xarakterizə etmək üçün olduqca aydın və maraqlı arqumentlər səsləndirmişdir. Məsələn, dövlət başçımız demişdir ki, cənab Tramp tamamilə yeni gündəliklə hakimiyyətə gəlir və onun birinci dönmədə Amerika – Azərbaycan əlaqələrində hər hansı bir problem yaşanmadı: “ Əksinə, münasibətlər çox müsbət idi və bir çox istiqamətlər üzrə biz irəl-

vründə Bakıya ünvanladığı bir məktubda oxuyuruq: “Biz birgə sayırlımla terrorizmə qarşı mübarizə apararaq, qlobal təhlükəsizliyi möhkəmləndirmək üçün çalışırıq. Biz Azərbaycan xalqının yanındaydıq və təhlükəsizlik, iqtisadi əməkdaşlıq və demokratik prinsiplər sahəsində dialoq vasitəsilə münasibətlərimizin möhkəmləndirilməsinə sadıqıq”.

Onu da əlavə edəq ki, bu münasibətlər təkcə ABŞ dövlətinin maraqlarına görə

lənə nail ola bilmişdik. Bayden administrasiyasının Azərbaycanla bağlı əsas səhvi ondan ibarət idi ki, o, Amerika – Azərbaycan münasibətlərini Amerika – Ermənistan münasibətlərinin qurbanına çevirdi”.

Həqiqətən elə idi. Vaşinqton bütün dünyanın gözü qarşısında bizim ölkəmizə Ermənistan – Azərbaycan, ya da ABŞ – Ermənistan münasibətlərinin prizmasında yanaşırdı. Dövlət başçımızın da dediyi kimi, məhz həmin səbəb üzündən Vaşinqton – Bakı münasibətlərində o vaxta qədər əldə edilmiş yaxşı nəticələr kölgədə qalmışdı. Bundan başqa, Bayden iqtidarı Azərbaycanla qarşı açığı-acağına ədalətsiz mövqe sərgiləmiş, xüsusilə Qarabağ məsələsində ikili standartlardan ayrılı bilməmişdi. Dövlət başçımız ABŞ nümayəndələrinə bir neçə dəfə demişdi ki, siz Ukraynanın ərazi bütövlüyünü ikitərəfli dəstəkləyirsiniz, silahlar verirsiniz, milyardlarla pul verirsiniz. Biz öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməmişik, niyə siz bizi cəzalandırmaq istəyirsiniz? Buna cavab verin. Cavab da yox idi. Halbuki, Vaşinqton hansısa suala cavab verə bilməyəcəy qədər aciz deyildi. ABŞ diplomatıyasını və siyasətini həmin günə Bayden iqtidarı salmışdı.

Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyev hələ ötürən ilin iyul ayında – Şuşa Forumunda demişdi ki, Tramp bizim cəmiyyətimizin bölüşdüyü dəyərləri təbliğ edir. Ailə dəyərləri, mədəniyyət dəyərləri – bunları təbliğ edir. Bu, o zaman idi ki, ABŞ-da keçiriləcək seçkilərdə kimin qalib gələcəyini heç kəs bilmirdi. Hotta, məşhur Tramp – Bayden debatları da hələ keçirilməmişdi. Dövlət başçımız Şuşada Bayden administrasiyasının yalan danışdığını, söz verərkən, sonra o sözdən qaçdığını da xatırlamışdı.

Xüsusilə vurğulanmalı daha bir məqam. Mən – bu sətirlərin müəllifi Cozef Baydenin Azərbaycan Prezidentinə ünvanladığı istinadlı məktubu oxuyandan sonrakı yazılarımda “Ağ ev haqq yoluna qayıdır!” – tezisini dəfələrlə qabartmışdım. Ancaq Anadolu türklərinin sözü olmasın, “kos-koca” dövlətin fiziki cəhətdən olduqca qocə Prezidentinin bütün vədləri yalana çevrilibdir.

Ancaq Baydenə əvvəlki ABŞ prezidentləri bizim enerji inkişafımızı və xüsusən də, Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin çəkilməsinə hər zaman lazımcə dəstəkləyib. Ağ evdən yayılan məlumatlarda dəfələrlə deyilib ki, Azərbaycan həm də regional və qlobal bazarların sabitləşdirilməsi baxımından trans-Xəzər əməkdaşlığının nəhəng potensialının reallaşdırılmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir. Eyni zamanda, Azərbaycan Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə və Ukrayna üçün mühüm olan yanacaq təchiz etməklə də Avropanın enerji təhlükəsizliyinin sabitləşdirilməsinə kömək etməkdə həlledici rol oynayıb.

O da faktıdır ki, Ağ evin rəsmi Bakıya inamı təkcə enerji sahəsindəki əməkdaşlıqla yekunlaşmır. Məsələn, yanvarın 20-də yenidən dövlət başçısı kimi and içmiş Donald Trampın birinci prezidentliyi də-

deyil, həm də ulu öndər Heydər Əliyevin xarici siyasət kursunun uğurlu nəticələridir. Həmin siyasətin həyata keçirilməsi gənc müstəqil Azərbaycanın siyasi – diplomatik nailiyyətlərini gündən-günə artırır. Müstəqilliyin geridə qalan dövrlərində Azərbaycan – ABŞ əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq münasibətlərinin daim inkişaf etməsi də məhz həmin uğurlar srasındadır. 1993-cü ilin yayından etibarən Vaşinqton –Bakı münasibətləri daim yüksələn xətlə inkişaf edib.

Döna-döna yazmışıq ki, Azərbaycan – ABŞ əməkdaşlığı cəmiyyət həyatının bütün sahələrini əhatə edir. Məsələn, enerji təhlükəsizliyi, beynəlxalq terrorizmə, narkotik maddələrin qeyri-qanuni dövriyyəsinə, kütləvi qırğın silahların yayılmasına qarşı mübarizə sahəsində iki ölkə arasında geniş əməkdaşlıq mövcuddur. Xüsusilə vərğulanmalıdır ki, ABŞ və Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində yaxından iştirak edirlər.

Təkrar olsa da, yenidən xatırladığ ki, ABŞ Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və müstəqilliyini tanıyır və daim dəstəkləyir. Təbii ki, Bakı da bu siyasi mövqeyə cavablı qalır. Belə ki, rəsmi Bakı qlobal proseslərdə və yeni dünya nizamının qurulmasında həlledici söz sahibi olan Amerika Birləşmiş Ştatları ilə əlaqələrə, ikitərəfli münasibətlərin bərabərhüquqlu tərəfdaşlıq səviyyəsində inkişafına böyük önəm verir. Ağ ev rəsmiləri də, öz növbəsində, Cənubi Qafqazın lider dövlətinə çevrilən, sürətli iqtisadi inkişafı ilə dünya birliyinin diqqətini cəlb edən, qlobal və regional əhəmiyyətli enerji layihələrini reallaşdıran, bu sahədə artıq böyük təcrübəyə malik olan respublikamızla hərtərəfli əməkdaşlığın inkişafında maraqlı olduqlarını dəfələrlə bəyan etmişlər.

Hamının yadındadır, 2001-ci ildə Nyu-Yorkda törədiən 11 Sentyabr terror hadisəsindən sonra rəsmi Vaşinqtonun öz yanında gördüyü ilk dövlətlərdən biri məhz Azərbaycan olmuşdu. Ölkəmiz ABŞ rəsmilərinin təşəbbüsü ilə yaradılan antiterror koalisiyaya ilk qoşulanlardan biri kimi dostluğa və tərəfdaşlığa sədaqət nümayiş etdirmişdir.

... Biz dost ölkənin dünya düzənində yeni nizam yaratmaq əzmində olan Prezidentinə uğurlar arzulayıırıq. Fevralın 28-də ABŞ – Azərbaycan diplomatik münasibətlərinin yaranmasının 33-cü ildönümünü qeyd edəcəyik. İnənırıq ki, o vaxta qədər cənab Trampın islahatlarını bir çox nəticələrini görcəyəcəyik. Dünya ictimaiyyətinin ondan gözlədiyi başlıca addım isə müharibə və münəqişələrin son qoyulmasıdır. Biz də ona inanırıq.

... Bu sətirləri Azərbaycan Prezidentinin Azərbaycan – ABŞ dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərinə verdiyi önəmli ifadə edən fikirləri ilə tamamlayırıq: “Bizim Birləşmiş Ştatlarla münasibətimiz olduqca yüksək səviyyədedir. Biz müttəfiq və müxtəlif məsələlər ətrafında sıx əməkdaşlıq edirik”.

İntifaq MİRZƏBƏYLİ

Abramyanların "qatar"ı çoxdan gedib

Azərbaycan və Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyası istiqamətində müəyyən irəliləyiş əldə olunan kimi, ölkədəki radikal revanşist qüvvələri təmsil edənər dərhal hərəkətə keçərək gərginlik yaratmağa çalışırlar. Biz bunun örnəyini 2024-cü ilin yazında görmüşük. Həmin il aprelin 19-da Qazax rayonunun uzun illər erməni işğalı altında olan 4 kəndinin (Bağənis Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrmlı və Qızılcacılıq) qaytarılması Ermənistanda etirazlara səbəb olmuşdu.

Revanş düşüncəsi ilə alışıb yanalar bu dəfə də eyni prosesi təkrarlamaq istəyirlər. Məlumdur ki, 2025-ci il yanvarın 16-da Azərbaycanla Ermənistan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının on birinci görüşü keçirilib. Görüş iki ölkə arasında sərhəddə baş tutub. İclasda Azərbaycan Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev və onun ermənistandanlı həmkarı Mher Qriqoryan sədrlik ediblər. Eyni gündə Azərbaycanla Ermənistan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə komissiyaların on birinci görüşü baş tutub. Görüşün nəticələrinə dair mətbuat üçün yayılan açıqlamada bildirilib ki, müzakirələr zamanı tərəflər növbəti mərhələdə delimitasiya işlərinin həyata keçirilməsi üçün sərhəd xəttinin sahələrinin/hissələrinin ardıcılığını müzakirə etməyə razıdılar. Dövlət Komissiyasının birinci görüşü baş tutub. Görüşün nəticələrinə dair mətbuat üçün yayılan açıqlamada bildirilib ki, müzakirələr zamanı tərəflər növbəti mərhələdə delimitasiya işlərinin həyata keçirilməsi üçün sərhəd xəttinin sahələrinin/hissələrinin ardıcılığını müzakirə etməyə razıdılar. Dövlət Komissiyasının birinci görüşü baş tutub. Görüşün nəticələrinə dair mətbuat üçün yayılan açıqlamada bildirilib ki, müzakirələr zamanı tərəflər növbəti mərhələdə delimitasiya işlərinin həyata keçirilməsi üçün sərhəd xəttinin sahələrinin/hissələrinin ardıcılığını müzakirə etməyə razıdılar. Dövlət Komissiyasının birinci görüşü baş tutub. Görüşün nəticələrinə dair mətbuat üçün yayılan açıqlamada bildirilib ki, müzakirələr zamanı tərəflər növbəti mərhələdə delimitasiya işlərinin həyata keçirilməsi üçün sərhəd xəttinin sahələrinin/hissələrinin ardıcılığını müzakirə etməyə razıdılar.

Abramyanlardır. O, bu günlərdə qanunverici orqanda məsələ ilə əlaqədar ayrıca bəyanatla çıxış edib. Deyib ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında Tavuş bölgəsində sərhədinin delimitasiyası üzrə işlərin başlanması/bərpa edilməsi haqqında razılaşma bütün aspektlərdə problemlidir. Guya, Azərbaycanın istəyi faktiki olaraq, ikitərəfli saziş şəklində formalaşdırılıb və Ermənistanın prioritetləri yenidən "Azərbaycanın şiltəqılığına" (?) təbə edilib: "Səhbət ilk növbədə Tavuş vilayətində yerləşən, təhvil verilməsi beynəlxalq hüquq, Ermənistan Respublikasının qanunvericiliyi və ölkəmizin həyat qabiliyyəti baxımından problemlər yaradan "qondarma anklavlar"dandır. Eyni paketdə Azərbaycanın əlində saxladığı Artsvaşenin (Gədəbəy rayonunun 1992-ci ilin avqustunda azad edilmiş Başkənd kəndi nəzərdə tutulur-S.H.) də məsələsi müzakirə ediləlməlidir. Bu, demarkasiya məntiqindən irəli gəlir və beynəlxalq hüquq baxımından (?) başa düşülən yanaşmadır".

T.Abramyanın fikirlərinə cavab olaraq qeyd etmək lazımdır ki, Bakı və İrəvan arasında delimitasiya-demarkasiya prosesi dünyada qəbul olunmuş normalar çərçivəsində aparılır. Hələ proses başlamazdan öncə onun necə aparılacağı istiqamətində xeyli müzakirələr getmişdi. Metodologiyayın necə olacağını isə Prezident İlham Əliyev hələ 2024-cü il yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsində aydın şəkildə ifadə etmişdi: "Heydər Əliyev 1969-cu ilin iyul ayında rəhbər seçildəndən sonra artıq bu torpaq hədiyyələri, bu proses dayandı. O vaxta qədər hissə-hissə verilir. Ona görə biz buna görə 1970-ci illərə xəritələrini əsas götürmək istəyirdilər. Mən sual verəndə ki, yaxşı, niyə 1970-ci illər? Deyin, mənə izah edin, bunun hansı metodoloji, siyasi əsasları var? Yoxdur! Əgər biz siyasi əsaslara istinad etsək, onda istinad nöqtəsi kimi ya Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranması dövrünü, ya da sovetləşmə dövrünü götürməliyik. O olar siyasi metodologiya. Əgər biz xronoloji metodologiyaya üstünlük versək, onda gəlin baxaq, XX əsrin əvvəlində xəritələr nə idi, gəlin bu xəritələr üzərində işimizi quraq. Yəni siz 1960-cı, 1950-ci, 1940-cı illəri kənara qoyursunuz və məhz 1970-ci illərə istinad etmək istəyirsiniz. Məhz buna görə ki, bizim tarixi torpaqlarımız artıq onlara verilməmişdi. Ona görə biz buna qəti surətdə etiraz etmişik və edirik. Əfsuslar olsun ki, 1970-ci illərin xəritəsini əsas götürmək istəyənlər təkcə Ermənistan deyil, onun "Ermonistan plus" qruplaşmasıdır və biz buna heç vaxt razılıq verə bilmərik".

Prezident qeyd etmişdi ki, bizim mövqeyimiz ədalətli və məntiqlidir. Yəni ya siyasi metodologiya, ya xronologiya əsas götürülməlidir, ya da biz, bütövlükdə, heç bir xəritə əsasında işimizi qurmamalıyıq: "Komissiya yaradılıb. Komissiyayın işini fəallaşdırmaq üçün ekspert qrupları yaradılmalıdır. Getsinlər qarış-qarış o yerləri gəzib o sərhədi müəyyən etsinlər. Çün-

ki bu gün bizim sərhədimiz şərti xarakter daşıyır".

Azərbaycanın qeyd olunan yanaşması rəsmi İrəvan tərəfindən də qəbul edilmiş və delimitasiya işinə bu metodologiya əsasında başlanılmasına qərar verilmişdi. İndi prosədə müəyyən məsafə qət edildikdən sonra Abramyanın verdiyi açıqlama "arxadan atılan daş topuğa dəyər" atalar sözlünü xatırladır. Ümumiyyətlə, Abramyanın, onun kimi düşünən digər "yan"ların, necə deyərək, qatırı çoxdan gedib. Onların bunu, gec də olsa, anlamaları lazımdır.

Mövzu ilə bağlı XQ-yə açıqlama verən politoloq Yegənə Hacıyeva bildirdi ki, Ermənistandakı radikal müxalif siyasi qruplar cəmiyyətin revanşist əhval-ruhiyyədə olan kəsiminə, yəni tərəfdarlarına vaxtaşırı bu cür fikirlər ötürməklə onlardakı hansısa qısqac duyğusunu, eyni zamanda, özlərinə dəstəyi aktual saxlamağa çalışırlar. Onun sözlərinə görə, Abramyanın parlamentdə verdiyi bəyanat da növbəti belə aktdır: "İlk növbədə qeyd etmək lazımdır ki, Abramyanın fikirlərinin əksinə olaraq, delimitasiya-demarkasiya prosesində indiyədək Ermənistanın Azərbaycana hansısa güzəşti olmayıb. Əksinə, bəzi Azərbaycan kəndləri hələ də Ermənistanın nəzarəti altında qalmaqdadır. Hazırda delimitasiya-demarkasiya prosesində həmin kəndlərin qaytarılması mexanizmlərinin təbiqi üçün yollar axtarılır. Ancaq məsələ ondadır ki, Ermənistan daxilindəki revanşistləri özlərinin tərəfdarı hesab edən siyasi qruplar prosesi fərqli şərhlətməyə cəhd edirlər. Onlar bununla da Ermənistan hökumətini nüfuzdan salmaq, ona qarşı, necə deyərək, müəyyən sədd qurmağa çalışırlar. Parlamentdə populist bəyanatlar verməklə hələ də özlərini güclü kimi göstərməyə, cəmiyyəti öz tərəflərinə çəkəməyə cəhd edirlər. Bununla gəlin el keçiriləcək seçkilər ərzində əksər ətraf bazasını genişləndirməyi də hədəfləyirlər. Radikal Paşinyan hökumətinin, guya, Azərbaycana güzəştə getdiyi görüntüsünü yaradırlar".

Politoloq bildirdi ki, bu, Hayastandakı radikal müxaliflətin əsas tezisləridir. Bu tezislərdən ölkə daxilində qeyd olunan məqsədlər üçün istifadə edirlər: "Xaricdəki erməni lobbisi isə bu tezisləri Azərbaycanın, guya, Ermənistan ərazilərini nəzarətdə saxlaması kimi qələmə verməyə çalışır. Biz bunu xaricdən ən yüksək səviyyədə eşidirik. Son 5 il ərzində dəfələrlə bunun şahidi olmuşuq. Erməni lobbisi gah 2020-ci il 10 noyabr tarixi üçtərəfli Bəyanatın müddəalarının yerinə yetirilməsi, gah da delimitasiya-demarkasiya prosesində Ermənistanın hansısa ərazi güzəştinə getdiyi iftirasını yaymaqdadır".

Y.Hacıyeva bildirdi ki, ancaq bir məsələ aydındır. Bu isə ondan ibarətdir ki, Ermənistan və Azərbaycan 1992-ci ildə BMT-yə müvafiq olaraq 29,8 və 86,6 min kvadrat kilometr ərazidə üzv qəbul ediliblər. Həmin vaxtdakı Ermənistan Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdan kənar da ərazilərini işğal etmişdi. Vətən müharibəsi və lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində Qarabağ və Şərqi Zəngəzur işğaldan tam azad edildi. İndi isə sərhədlərin daşıdılması çərçivəsində anklav kəndlərin, yəni suveren ərazilərimizin qaytarılması prosesi gedir.

Səxavət HƏMİD
XQ

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Aparatında 2025-ci ilin fevral ayında vətəndaşların qəbulu

CƏDVƏLİ

Qəbulu aparın şəxs	Qəbul günü
Baş nazirin birinci müavini Eyyubov Yaqub Abdulla oğlu	3
Baş nazirin müavini Mustafayev Şahin Abdulla oğlu	4
Baş nazirin müavini Şərifov Samir Rauf oğlu	5
Aparatın rəhbəri Məmmədov Rəfət Tofiq oğlu	6
İqtisadiyyat şöbəsinin müdiri Həsənova Səvinc Telman qızı	7
Xarici iqtisadi əlaqələr şöbəsinin müdiri Rüstəmli Ruslan Rüstəm oğlu	24
Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri Paşayev Zakir İlqar oğlu	11, 26
Hüquq və qanunvericilik şöbəsinin müdiri Qasımlı Xəlid Akif oğlu	12, 27
Sosial məsələlər şöbəsinin müdiri Rəhimov Niyazi Süleyman oğlu	13, 28
Humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Həbibbəyli Ərəsti İsa oğlu	14
Sənaye və energetika şöbəsinin müdiri Hacızadə Elşən Mahmud oğlu	17
Aqrar və ekologiya şöbəsinin müdiri Qasımov Lətif Cəfər oğlu	18
Regionların inkişafı şöbəsinin müdiri Məcidov İlkin Sabir oğlu	19
Tikinti, şəhərsalma və kommunal təsərrüfat şöbəsinin müdiri Mustafayev Feyruz Rəvayət oğlu	20
Nəqliyyat, kommunikasiya və innovasiya şöbəsinin müdiri Pənahov Musa Sədi oğlu	21
Təhlükəsizlik, müdafiə və səfərbərlik şöbəsinin müdiri Məmmədov Anar Rəhim oğlu	10, 25

Qeyd: Vətəndaşlar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Aparatının Qəbul otağında qəbul olunurlar. Ünvan: Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Lermontov küçəsi, 68. Qəbula yazılış qəbul gününə ən gec 1 iş günü qalmış dayandırılır. Qəbul saat 14:00-dan başlayır. Əlaqə üçün: (012)492-19-23, (012)492-88-96.

DGK sədri Şimal bölgəsində vətəndaş qəbulu keçirib

Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Şahin Bağırov Qusar şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzində Qusar, Quba və Xaçmaz rayonlarından olan vətəndaşlarla görüşüb.

Komitənin müvafiq strukturlarının rəhbərlərinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə Qusar, Quba və Xaçmaz rayon sakinlərinin müraciətləri dinlənilib, qaldırılan məsələlərin bir qismi yerində həllini tapıb, araşdırılması tələb olunan bəzi müraciətlərlə bağlı müvafiq tədbirlər görülməsi üçün aidiyyəti strukturların rəhbərlərinə tapşırıqlar verilib. Xatırladıq ki, müraciətlər əsasən iş qəbul, idxal-ixrac əməliyyatları və digər gömrük məsələləri ilə bağlı olub.

XQ

Seçki bülletenləri DSK-lərə çatdırılır

Yanvarın 29-da keçiriləcək bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar seçki bülletenlərinin dairə seçki komissiyalarına paylanmasına başlanılıb.

Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvləri, Katibliyin əməkdaşları, o cümlədən müvafiq dairə seçki komissiyalarının sədr və katiblərinin də iştirakı ilə reallaşdırılan proses açıq və şəffaf şəkildə həyata keçirilib, müşahidəçilər, media nümayəndələri və maraqlı seçki subyektlərinin bülletenlərin paylanmasını yaxından izləyə bilmələri üçün hər cür şərait yaradılıb.

Seçki bülletenləri ilk gün – yanvarın 22-də Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı seçki dairələrinə və respublikanın ucqar bölgələrini əhatə edən seçki dairələrində də daxil olmaqla, ümumilikdə 54 seçki

dairəsinə verilir. Növbəti gün isə seçki bülletenlərinin ölkənin digər bütün seçki dairələrinə təhvil verilərək, prosesin tam yekunlaşdırılması nəzərdə tutulur.

Yüksək təhlükəsizlik şəraitində ha-

zırlanan seçki bülletenləri dairə seçki komissiyalarına verildikdən sonra onların daşınması, saxlanması və məntəqə seçki komissiyalarına paylanması prosesinin mühafizəsi Daxili İşlər Nazirliyinin aidiyyəti qurumları tərəfindən həyata keçirilir.

Qeyd edək ki, bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar seçki bülletenlərinin mətni, forması, sayı və hazırlanma qaydasına dair tələblər qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş müddətdə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiq edildikdən sonra, 2025-ci il yanvarın 11-dən etibarən seçki bülletenlərinin çapına başlanılıb və Komissiyayın qərarı ilə 6 milyon 52 min 721 seçki bülleteni çap olunub.

Seçki Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada seçki bülletenləri dairə seçki ko-

missiyalara paylandıqdan sonra, səsvermə gününə əvvəl 3 gün qalanadək dairə seçki komissiyalarından məntəqə seçki komissiyalarına verilərək.

XQ

TÜRKPA-ya üzv ölkələrdə "yaşıl" qanunvericilik müzakirəsi

Yanvarın 22-də Milli Məclis sədrinin birinci müavini Əli Əhmədov TÜRKPA-ya üzv ölkələrin parlamentlərinin Səhiyyə komitələrinin sədrliyi ilə görüşüb.

Əli Əhmədov Türkiyədə baş vermiş dəhşətli yanğında həlak olanlarla bağlı dərin kədərinə ifadə edib və Türkiyə xalqına başsağlığı verib. Sonra o, Milli Məclisdə TÜRKPA-ya üzv ölkələrin parlamentlərinin Səhiyyə komitələrinin "İqlim dəyişmələri və sağlamlıq: Qanunvericilikdə iqlim dəyişmələrinin sağlamlığa təsirinə dair cavab tədbirləri" mövzusunda keçirilən ikinci iclasında aparılan müzakirələrin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Görüşdə Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Səhiyyə, ailə, əmək və sosial məsələlər

komissiyasının sədri Vedat Bilgin, Qırğız Respublikası Joqorku Keneşinin Sosial siyasət komitəsinin sədri Vinerə Raimbağayeva, Özbəkistan Respublikası Ali Məclisi Senatının Elm, təhsil və səhiyyə məsələləri komitəsinin sədri Bahrom Abdullayev və Şimali Kipr Türk Respublikası Məclisinin İnzibati, icimai və səhiyyə məsələləri komitəsinin sədr müavini Filiz Besim səmimi qəbul və yüksək qonaqpərvərliyə görə Azərbaycan parlamentinin rəhbərlərinə təşəkkürlərini bildiriblər.

XQ

Yeni geosiyasi trendlər: Cənubi Qafqaz konteksti

II məqalə

Alternativ geosiyasi trend

Cənubi Qafqazda I məqalədə vurğuladığımız və mahiyyətcə riskli olan geosiyasi trendlərə alternativ istiqamət artıq formalaşmışdır. Onun təməli II Qarabağ müharibəsindən sonra Azərbaycan tərəfindən qoyulmuşdur. Bu, öncə tendensiya xarakterli konstruktiv proses idi. Sonrakı mərhələdə ciddi və davamlı trendə çevrilmişdir.

Burada biz yalnız nəzəri iddia irəli sürmürük, bu cür gedışatın praktiki təzahürünü təsdiq edən faktlar artıq mövcuddur. Azərbaycanın başladığı həmin geosiyasi tendensiya Şuşa Bəyannaməsindən sonra Azərbaycan – Türkiyə tandemi tərəfindən aparılır. Bununla da, Cənubi Qafqazda ümumi səviyyədə iki geosiyasi istiqamətin – risklər yaradan və regionu parçalayacaq üç trendlə, konstruktiv mahiyyətli və əməkdaşlığa istiqamətlənmiş bir trendin mübarizəsi özünü göstərir.

Həmin istiqamətlər arasında fərq ondan ibarətdir ki, risklər daşıyan üç geosiyasi trend qlobal miqyasdan Cənubi Qafqaza “yüklənən” proseslərdir. Onun formalaşdırıcı subyektləri ABŞ, Al, Rusiya və İrənin təmsilində böyük qüvvələrdir. Konstruktiv mahiyyətli alternativ trend isə regional miqyasda meydana gəlmiş, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə konkret məzmun almış, hazırda Azərbaycan – Türkiyə tandemi kimi özünü göstərən gücdən ibarətdir.

Deməli, geosiyasi kontekstdə söhbət qlobal miqyasdan regional səviyyəyə olan təsirlərlə regional miqyasdan qlobal miqyasa olan təsirlərin rəqabətindən gətməlidir. Bu məqamı Cənubi Qafqaz kontekstində “Yeni Böyük Oyun”un başlıca özəlliyi hesab edirik. Bu rəqabətdə kim qalib gələcək? Bu da indiki mərhələdə tarixi bir sualdır. Səbəbi üzərində düşünməyə olar.

Qafqazın geosiyasi tarixində bir ilk

Nəzəri müqayisə aspektində şərhəməz belədir. Azərbaycan Vətən Müharibəsində elə bir qələbə əldə etmişdir ki, onun geosiyasi təsiri iki istiqamətdə qlobal miqyasa qədər özünü göstərməkdədir. Yəni real olaraq, bizim “tarixi ilk” andlandırdığımız geosiyasi trendin yaradıcısı özünü praktiki fəaliyyəti ilə Azərbaycan Respublikasıdır. Əgər Azərbaycan hərbi, diplomatiya, siyasi liderlik və informasiya sferalarında mühtəşəm tarixi qələbə əldə etməsəydi, Şuşa Bəyannaməsi olmayacaqdı. Şuşa Bəyannaməsi isə yeni geosiyasi trendin rəsmi siyasi, hüquqi və informasiya rəmzidir!

Regionun geosiyasi tarixində bir ilkə imza atan Azərbaycan Respublikasının başladığı yeni trendin əsas əlamətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- regional maraqların ön plana çıxarılması;
- sabit qalıcı təhlükəsizlik və əməkdaşlıq modeli;
- regionlararası konstruktiv əməkdaşlığa istiqamətlənmə;
- terrorun hər bir növü ilə prinsiplə mübarizə;
- sülhsevər, humanitar və ədalətli əlaqələrinin qarşılıqlı faydalı qazanclarla müstəvisinə proyeksiya edilməsi.

Regional maraqların ön plana çıxarılması

XIX əsr boyu özünü göstərmiş “Böyük Oyun”dan başlayaraq, Cənubi Qafqazda geosiyasi proseslərin dinamikasına kökdən təsir edən başlıca məqam regional maraqlara münasibətlə bağlıdır. Yəni öncə “Böyük Oyun”, sonra “Yeni Böyük Oyun”un qurucuları regional maraqları daim arxa plana atmışlar. Hətta, region dövlətlərinin maraqlarını özlərinin maraqlarının təsiri altına salmışlar. Bu prizmadan baxanda Z. Bzejinskiyin Qafqazı geosiyasi

məkan olaraq Avropa ilə Asiyanın mühüm körpüsü kimi tərifi etməsində kollektiv Qərbin maraqlarının tam təmin olunması məqamını əsas götürdüyü şübhə doğurmur. Həmin baxımdan “Böyük Oyun”dan “Yeni Böyük Oyun”a keçid qurucu oyunçuların mövqeyində elə bir keyfiyyət dəyişikliyinə gətirib çıxarmamışdır. O halda alternativ geosiyasi güc üçün, ilk növbədə, qlobal miqyasda regional maraqları təmin etmənin ön sıraya çıxarılması prinsiplə əhəmiyyət daşımış olur. Hazırda faktiki olaraq məhz bu xətt üzrə Cənubi Qafqazda geosiyasi güclərin mübarizəsi şiddətlənir.

Azərbaycanı təklif etdiyi “3+3” platformasına da hər şeydən əvvəl bu kontekstdə geosiyasi dəyər vermək gərəkdir. Azərbaycan rəhbərliyinin 1993-cü ilin ikinci yarısından Cənubi Qafqazda sülh, barış, əmin-amanlıq, təhlükəsizlik və əməkdaşlıqla bağlı etdiyi təkliflərə nəzər salsaq, görürük ki, onların hər birində ilk sıraya regionun maraqları qoyulmuşdur. Bu özəllik hətta “Əsrin Müqaviləsi”nin geosiyasi kontekstinin ana xəttini təşkil edir. Onun qaynağı isə Azərbaycanın yeni enerji strategiyasının məzmunu və məqsədindədir. Ulu öndər Heydər Əliyev dəfələrlə ifadə etmişdir ki, “Əsrin Müqaviləsi, o cümlədən Bakı–Tbilisi–Ceyhan neft marşrutu regionun və bütövlükdə, Avrasiyanın enerji xəritəsini dəyişəcəkdir. Bu o deməkdir ki, Azərbaycanın enerji strategiyasının mahiyyətində geosiyasi aspektdə regional marağa çox ciddi yer tutmaqdadır.

Digər nümunə kimi, II Qarabağ Müharibəsindən sonra Prezident İlham Əliyevin hərbi və informasiya strukturunu dərindən etdiyi Ermənistan sülh və əməkdaşlığı əlini uzatmasını göstərmək olar. Azərbaycan rəhbərliyi məğlub etdiyi düşməni tamamilə məhv etmək xəttini tutmamış, region naminə sülh və əməkdaşlıq təklif etmişdir. Bu, Cənubi Qafqazın müasir tarixində orijinal bir hadisədir. Onun fərqli cəhəti ondan ibarətdir ki, son 300 ildə Avrasiya məkanında eyni regionda yerləşən iki dövlətdən təcavüzə məruz qalan hərbi meydanında qalib gəlir və eyni zamanda, məğlub olana sülh, barış və əməkdaşlıq əli uzadır.

Yəni Cənubi Qafqaz kimi bir regionda müasir dövərdə ilk dəfədir ki, sülh təşəbbüsü qalib region dövləti tərəfindən irəli sürülür. Əlbəttə, əvvəllər də region maraqlarını ön çəkərək analoji təkliflər olmuşdur. Lakin hazırkı situasiyanın fərqi ondan ibarətdir ki, qalib dövlət konkret fayda verən layihələrə məğlub etdiyi təcavüzkar region dövlətini cəlb etmək əsasında sülh, barış və əməkdaşlığın təmin edilməsinə çalışır. Bu, real politikada mühüm özeəllikdir.

Bundan başqa, region miqyasında humanitarlıqla milli və regional maraqları optimal surətdə uyğunlaşdırmaq cəhdidir.

Azərbaycan Respublikasının regional maraqları ön sıraya çıxarmasının hüquqi bazası Konstitusiyada və Şuşa Bəyannaməsində ifadə edilmişdir. Şuşa Bəyannaməsində yazılır: “Tərəflər (Azərbaycan və Türkiyə nəzərdə tutulur – FQ.) Qafqaz regionunda sabitliyin və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi, bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin bərpası, eləcə də region dövlətləri arasında münasibətlərin normallaşdırılması və uzunmüddətli sülhün təmin edilməsi istiqamətində sözlərini davam etdirəcəklər. Bu kontekstdə Azərbaycan Respublikasının Naxçıvan Muxtar Respublikasının xüsusi coğrafi vəziyyəti nəzərə alınacaqdır” və sonra vurğulanır: “Tərəflər öz milli maraq və mənafeələrini müdafiə və təmin etməyə yönəlmiş müstəqil xarici siyasət həyata keçirirlər. Tərəflər regional və beynəlxalq miqyasda sabitlik və rifah vəsaitilə sülh, dostluq və mehriban qonşuluğa əsaslanan beynəlxalq münasibətlərin inkişaf etdirilməsi, eləcə də münaqişələrin və regional və qlobal təhlükəsizlik və sabitlik məsələlərinin həlli istiqamətində birgə sözlər göstərilir”.

Bu müddəalar aydın göstərir ki, Azər-

baycan əsaslı və strateji məqamları nəzərə almaqla regional maraqların ön sıraya çıxarılmasına ciddi əhəmiyyət verməkdədir. Həmin məqam bütövlükdə, 2021-ci ildən sonra davamlı geosiyasi xətt kimi inkişaf etdirilir. Hazırda o, sistemli geosiyasi trendin vacib müddəalarından biridir.

Çox əhəmiyyətlidir ki, Azərbaycan–Türkiyə geosiyasi tandemi regional maraqları aktuallaşdırmaq beynəlxalq hüquq normaları, o cümlədən BMT-nin Nizamnaməsinə uyğun təmin etməyi başlıca fəaliyyət prinsipi kimi qəbul etmişdir. Bu məqam da Şuşa Bəyannaməsində aydın ifadə edilmişdir. Orada preambulada yazılmışdır ki, Azərbaycan və Türkiyə “Beynəlxalq hüququn prinsip və normalarına, o cümlədən də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinə uyğun olaraq qlobal və regional sülh, sabitlik və təhlükəsizliyin təmin edilməsində birgə sözlərin davam etdirilməsinin vacibliyini vurğulayaraq” və “Müstəraq maraq kəsb edən regional və beynəlxalq strateji məsələlərdə fəaliyyətlərin qarşılıqlı şəkildə əlaqələndirilməsinin zəruriliyini ifadə edərək”... qərara gəlirlər.

Bununla geosiyasi platforma olaraq regional maraqların ön sıraya çıxarılması əsasında yeni təhlükəsizlik və əməkdaşlıq formulu irəli sürmək imkanı yaranmış olur. Həmin formulu da Azərbaycan tərəfindən verilmişdir və “3+3” adlanır.

Sabit qalıcı təhlükəsizlik və əməkdaşlıq modeli

Praktiki təcrübə göstərir ki, Cənubi Qafqaz üçün, hələlik, ən uyğun, real və perspektivli təhlükəsizlik və əməkdaşlıq formulu “3+3”-dür. Prezident İlham Əliyev 2021-ci ildə İspaniyanın EFE informasiya agentliyini verdiyi müsahibədə “3+3” platformasının geosiyasi vəziyyətini açmış, onun funksiyalarını şərh etmişdir. Dövlət başçısının yığcam ifadə etdiyi fikirlərdə faktiki olaraq həmin formulu geosiyasi trend konteksti adekvat ifadə olunmuşdur. İlham Əliyev bəyan etmişdir ki: “Bu, növbəti müharibədən sonrakı məsələlərə, eləcə də, ümumiyyətlə, bizim bölgədə regional inkişafa xidmət edəcək. Çünki əgər biz regionun altı ölkəsi arasında bu cür əməkdaşlıq formatını yaratmağa müvəffəq olsaq, hər hansı yeni düşməncilik hərəkətlərinə qarşı əsas zəmanət olacaq. Bu, regional əməkdaşlığın mühüm amilinə çevriləcək və çox fayda gətirəcək”.

Vurğulanan təzisləri geosiyasi trendin tərkib hissəsi qismində aşağıdakı kimi qruplaşdırmaq olar.

Birincisi, “3+3” yalnız “müharibədən sonrakı məsələlər” kontekstində əhəmiyyət daşıyır, onun funksiyası geniş və uzunmüddətli regional dinamikaaya aiddir.

İkincisi, “3+3”, “ümumiyyətlə, bizim bölgədə regional inkişafa xidmət edəcək”. Bunun anlamı ondan ibarətdir ki, Azərbaycan və Türkiyə həmin formulu ciddi əsas olan geosiyasi trekin mərkəzi müddəası kimi baxır.

Üçüncüsü, “3+3” regionun altı ölkəsi arasında əməkdaşlıq formatı kimi “hər hansı yeni düşməncilik hərəkətlərinə qarşı əsas zəmanət olacaq”.

Nəhayət, “3+3” “regional əməkdaşlığın mühüm amilinə çevriləcək”.

Azərbaycan Prezidentinin vurğulanan təzisləri faktiki olaraq Cənubi Qafqazda konstruktiv geosiyasi trendin sabit qalıcı təhlükəsizlik və əməkdaşlıq modelə malik olduğunu təsdiqləyir. Daha əhəmiyyətli odur ki, Prezident İlham Əliyev həmin modelin başlıca şərtlərini dəqiq göstərmişdir. Yeni geosiyasi trendin alternativ və konstruktiv xarakterli olması baxımından həmin şərtlər çox əhəmiyyətlidir və onların üzərində geniş dayanmaq zəruridir.

Füzuli QURBANOV,
XQ-nin analitiki,
fəlsəfə elmləri doktoru

“Böyük manipulyator”

Mn k ENDEVELD

(əvvəlki qəzetin ötən saylarında)

Sarkozist Luvriərdən kiçik məsləhət

“Necə eləyim ki, özümü xalqa tanıdıram?”. Əsas sual budur! Onun populyarlığı, mediatic strategiyası və mətbuatla əlaqəsi, eləcə də böyük patronlarla münasibətləri stolun üstündə hazırdır. Arvadı Brijit də, demək olar ki, səhərdən axşama kimi onun yanındadır. Fransız dili müəlliməsi (Brijit) təbii ki, ərinin kabinetinə yarasıq vermək üçün gəlir. O, hadisələrə fikrini bildirir, iclaslara rəhbərlik edir və kimin nə vaxt və kimdən sonra çıxış edəcəyini planlaşdırır. Bu iclaslara dəvət olunan qonaqlar çox tez dərk edirlər ki, fransız dili müəlliməsinin varlığı, həqiqətən, vacibdir və Emmanuel üçün çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bununla belə, Yelisey sarayına prezident Holland üçün işləməyə dəvət olunan bu cavan oğlanın real ambisiyaları haqqında hələ ki, heç kim heç nə bilmir. Onun özü də, hələlik, planlarını heç kimə açmır. Düzdür, hərənbəzیر Fransua Hollandın bu gənc əməkdaşı bəzən öz ambisiyalarını gizlədə bilmir. Yelisey sarayının tərki etməmişdən bir neçə gün əvvəl kabinetindəki iş yoldaşlarına yarızarafat, yarıciddi deyir ki: “Gələcək dəfə mən bura qayıdanda, böyük qapıdan içəri girəcəm”. O, yəqin, 2017-ci il haqqında düşündür... kim bilir, bəlkə elə 2022-ci il haqqında da...

Emmanuel Makron səbirsizdir. Elə o vaxtdan həm solçuları tumarlayır, həm də sağçuları. Çünki o, bazar günləri təşkil etdiyi görüşlərə ham sağçı partiyasından

prezidentlik dövrünün ilk illərindən Emmanuel Makron əlinə fürsət düşən kimi, yaxın çevrəsi daxilində respublika prezidentini tənqid edir. 2014-cü ilin may ayının sonunda – istefa verməsinə doqquz gün əvvəl – Kopenhagenədəki Bilderberq qrupunun yığıncağında, Makron söz alıb hamının qarşısında Fransua Hollandın yürütdüyü siyasət haqqında ağzına gələni danışır. JDD qəzeti, 3 dekabr 2017-ci il) Bu kiçik “teatrdə” tamaşa həmişə iki hissədən ibarət olur: Hollandın uğursuzluqları və Makronun uğurları.

San-Lui-Dö-Qonzaqın kölgəsində

Beləliklə, bu Makronlar cütü Yelisey sarayına gəlməmişdən xeyli əvvəl belə müxtəlif şəbəkələrdən intensiv şəkildə istifadə edirdi. 2007-ci ildə nikah kəsdirəndən bəri Parisin 15-ci rayonundakı mənzillərində, Emmanuel ilə Brijit lazımlı adamları tez-tez evlərinə şam yeməyinə dəvət edirlər. Parisin 16-cı rayonunda, adlı-sanlı katolik təmayüllü San-Lui-dö-Qonzaq liseyində fransız dilindən dərslər deyən Brijit Makron ərinin istifadəsi üçün şəxsi telefon kitabçasını yüksək vəzifəli və rütbəli şəxslərin nömrələri ilə doldurur. Benjamin Franklin küçəsində yerləşən, hamının “Franklin” adlandırdığı, Yezuitlər tərəfindən idarə olunan bu lisey sosial müxtəlifliyin məbədidir. Bir vaxtlar indiki iqtisadiyyat naziri Brüno Lø Merin anası Vivian Fradan dö Belabr tərəfindən idarə edilən bu təhsil ocağında, əsasən, Paris burjuaziyasının uşaqları təhsil alır. Brüno Lø Mer özü də Fransa Bankının indiki direktoru Villeroy dö Qalo da bu liseyde

olanları, həm də solçu partiyadan olan prezidentin (Holland) yaxın adamlarını – məsələn, dövlət başçısının mətbuat xidmətinə çalışan Filip Qranqon, Robert Zarader, sorğu apararı Bris Tantiuriye, eləcə də Havas şirkətinin əməkdaşları İsmail Emelien və Jil Fiñşelşteyn kimi adamları dəvət edir... Prezident Hollandın iqtisadiyyat üzrə məsləhətçisi Emmanuel Makrona heç bir kompleks yoxdur. Və bir gün onun abırslığı o dərsəyə çatır ki, 2007-ci ildən 2012-ci ilə qədər Nikola Sarkozinin Yelisey sarayında sadıq mətbuat məsləhətçisi olmuş Frank Luvriər də bazar axşamları təşkil etdiyi iclasların birinə dəvət edir.

Makron Hollanddan əvvəlki dövrdə prezident aparatında işləməkdən imtina etsə də, indi Sarkozinin çevrəsindəkiləri özünə tərəf çəkməkdən çəkinmir... Holland prezident seçildikdən sonra Yelisey sarayını tərk edən Luvriər, indi Sarkozinin yaxın dostu Moris Levinin rəhbərlik etdiyi Pulicis şirkətində çalışır. Bazar axşamlarında iclasların iştirakçıları qarşısında Luvriər ilə Makron yaxın olduqlarını gizlətmirlər. Onlar bir-birinə “sən” deyər müraciət edir, görüşəndə qeclaşlşış öpüşürlər. Ona görə də tamamilə təbii ki, 2016-cı ilin əvvəlində İqtisadiyyat naziri Makron özünlü gələcək prezidentlik kampaniyası üçün kommunikasiya direktoru axtarılanda, Moris Leviyə zəng vurub xahiş edir ki, Frank Luvriəri onun ixtiyarına versin. Çünki prezidentliyə can atan gənc nazir yaxşı bilir ki, Luvriərin siyasi jurnalistlər arasında çox yaxşı əlaqələri var. Düzdür, o vaxt nazirin bu istəyi baş tutmasa da, 2019-cu ilin yanvar ayında Emmanuel Makron Sarkozist Luvriərdən bir daha xahiş edir ki, Yelisey sarayına qayıdıb onun çevrəsinə qatılsın.

Makron 2013-cü ildən başlayaraq, Parisdəki əsas lobbi agentliklərdən biri olan Tilder agentliyinin rəhbəri Matias Leridonun köməyi ilə Fransanın məşhur şirkətlərinin böyük patronlarını mütəmadi olaraq şam yeməyinə dəvət edir. Matias Leridon həm də Medef (Fransadakı bütün şirkətlərin həkmarlar birliyi. Missiyası şirkətlərin marağını qorumaqdır) təşkilatının prezidenti Pier Qatt azın kommunikasiya üzrə müşaviridir. Bazar axşamlarında təşkil etdiyi bu görüşlərdə Makron iclas iştirakçılarının qarşısında prezident Fransua Hollandı tənqid etməkdən çəkinmir və iddia edir ki, ölkədə əldə edilən bir çox iqtisadi uğurların müəllifi şəxsən onun özüdür. Fransua Hollandın beş illik

oxuyublar. Keçmiş baş nazir Villrəntin uşaqları, eləcə də keçmiş Baş nazir Balladürün nəvələri də hazırda bu liseyde təhsil alırlar.

Paris burjuaziyasının övladlarının oxuduğu katolik təmayüllü bu təhsil ocağı, əslilə Amiən şəhərindən olan, özü də burjuva ailəsindən çixmiş Brijit Makrona tam uyğun gəlir. Gələcək birinci xanım siyasi ideyalarını heç kimdən gizlətmir və harada gəldi deyir ki, 2007 və 2017-ci illərdə prezident seçkiləri zamanı o, Nikola Sarkoziyə səs verib. Emmanuel də arvadından geri qalmır. Brijit Franklin küçəsindəki San-Lui-dö-Qonzaq liseyinə müəllim düzəldəndən bir il sonra o, Rotşild müəssisəsində investisiya bankiri təyin olunur. Fransız kapitalizminin döyünən ürəyi olan bu bank David dö Rotşild tərəfindən idarə olunur. Bu sonuncunun telefon kitabçası sağçılar partiyasının üzvə olan adamlarının nömrələri ilə doludur (Bax: Müəmmalı cənab Makron). Parisin 8-ci rayonunda, Monso parkının iki addımliğındakı Messin prospektində yerləşən bu nüfuzlu bank ingilis klubuna oxşayır – orada nadir hallarda qadın görə bilər.

Məhz elə o zaman Makron cütü Yelisey sarayına və Parisə gəlir – qlobal LVMH lüks liderinin və Carrefour qrupunun sahibi Bernard Arno ilə tanış olur. Franklin küçəsindəki məktəbdə, Brijit milyarder Arnonun üç oğluna – Aleksandra, Frederiko və Jana fransız dili darsı deyir. “Brijit əvəzolunmaz bir müəllimdir”, – deyər uşaqlarının dərsləri ilə ciddi şəkildə maraqlanan Bernard Arno hər yerdə Emmanuel Makronun arvadını ağız dolusu tərifləyir. Fransa milyonerlərinin dünyası kiçik bir dünyadır – hamı bir-birini yaxşı tanıyır. Ona görə də təbii olaraq, Bernard Arnonun uşaqlarının əvəzolunmaz fransız dili müəlliməsinin sayəsində, onun əri Emmanuel Makron tezliklə Avropanın bu ən məşhur və ən güclü milyarderi ilə tanış olur. Onu da qeyd edək ki, Bernard Arno Rotşild bankının sahibi David dö Rotşild ilə yaxın dostdur. Bundan başqa, Bernard Arno hansı siyasi partiyayı dəstəklədiyi-ni heç vaxt və heç kimdən gizlətməyib. O, həmişə sağçılara səs verib və həm də Nikola Sarkozinin Sesiliya ilə toyunda, Martin Buyq (zəminsi milyarderi, Buyq Telekom şirkətinin rəhbəri) ilə birlikdə onların şahidi olub. Tanışlıq zamanı gənc Emmanuel Makron özünlü milyardərə sevdirmə bilir.

İqtisadi islahatlar və sosial cəmiyyətin dayanıqlı inkişafı

(əvvəl 1-ci səhifədə)

Əlavə dəyər 35,9 faizi sənaye, 10,7 faizi ticarət, 7 faizi nəqliyyat, 6,7 faizi tikinti, 5,7 faizi kənd təsərrüfatı, 2,4 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə, 1,9 faizi informasiya və rabitə, 19,9 faizi isə digər sahələrdə istehsal edilib. Məhsul və idxala xalis vergilər ÜDM-in 9,8 faizi qədr olub.

Son illər ölkə iqtisadiyyatının əsasını təşkil edən sənayedə yeni istehsal müəssisələrinin yaradılması, bu sahədə infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı çoxsaylı layihələr icra olunur, bir sıra stimullaşdırıcı tədbirlər həyata keçirilir. Eyni zamanda, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi istiqamətində görülən mühüm işlər sənayə sahəsində ümumi istehsalın artmasına səbəb olmaqla yanaşı, qeyri-neft sektorunun inkişafına da mühüm töhfələr verir.

Bu baxımdan 2024-cü il də ölkə sənayesi üçün dinamik inkişaf dövrü kimi xarakterizə oluna bilər. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən hesabat ilində 64,1 milyard manatlıq və ya 2023-cü illə müqayisədə 1,1 faiz çox sənaye məhsulu istehsal edilib. Neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 0,5 faiz, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 7,3 faiz çoxalıb. Sənaye məhsulünün 64,3 faizi mədənxarçma, 29,8 faizi emal, 4,9 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 1 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunub.

İstehsal edilmiş sənaye məhsulünün böyük hissəsi istehlakçılara göndərilib, əvvəlki dövrlərdə yaranan ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 1 yanvar 2025-ci il vəziyyətinə 746 milyon manatlıq hazır məhsul olub.

Kənd təsərrüfatı bitkilərinin yığımları başa çatıb. 2024-cü ildə qarğıdalı da daxil ol-

maqla tarlılardan 3 milyon 277 min ton və ya 2023-cü ilə nisbətən 0,9 faiz çox dənli və dənli paxlalı bitkilər, 1 milyon 839 min ton (0,7 faiz çox) tərəvəz, 1 milyon 318 min ton (4,5 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 490,6 min ton (11,9 faiz çox) bostan məhsulları, 307 min ton (11,1 faiz çox) pambıq, 289,1 min ton (31,5 faiz çox) şəkər çuğunduru, 31,2 min ton (6,6 faiz çox) günəbaxan, 6,5 min ton (2,2 faiz çox) tütün yığılıb.

2024-cü ildə diri çəkidə 659 min ton ət, 2 milyon 298 min ton süd, 14,8 min ton yun, 239,4 ton barama istehsal olunub. 2023-cü illə müqayisədə ət istehsalı 1,7 faiz, süd istehsalı 0,6 faiz, yumurta istehsalı 5,1 faiz çoxalıb. 2023-cü illə müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 1,5 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları istehsalı 1,7 faiz, bitkililik məhsulları istehsalı 1,1 faiz artıb.

Ölkəmizin qeyri – neft ixracı ötən il 2023-cü illə müqayisədə 0,3 faiz artaraq 3,4 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Hesabat dövründə yeyinti məhsullarının ixracı 11,3 faiz artaraq 1,03 milyard dollara bərabər olub.

Keçən il ərzində ixrac olunan məhsullardan şəkər və şəkərdən hazırlanan qəndi məhsulları 62,4 faiz artaraq 38,5 milyon dollar, pambıq lifi 45,2 faiz artaraq 178,2 milyon dollar, bitki mənşəli yağlar və piylər 32,8 faiz artaraq 28,9 milyon dollar, qiymətli metallar 29,2 faiz artaraq 215,3 milyon dollar və kimya sənayesi məhsulları 18,3 faiz artaraq 293,7 milyon dollar təşkil edib.

Hesabat ilində aqrar məhsulların ixracı 2,8 faiz artaraq 789,4 milyon dollara, aqrar-sənaye məhsullarının ixracı isə 57,3 faiz artaraq 316,1 milyon dollara bərabər olub. Bütövlükdə aqrar və aqrar-sənaye məhsullarının birgə ixracı 14,1 faiz artaraq 1,11 milyard dollar olub.

Hesabat dövrü ərzində aqrar məhsullar 4,4 faiz (701,7 milyon dollar), aqrar-sənaye məhsulları 58,3 faiz (287,3 milyon dollar)

çoxalıb. Bütövlükdə, aqrar və aqrar-sənaye məhsullarının birgə ixracı 15,9 faiz artaraq 988,9 milyon dollar təşkil edib. Bu sahədə ən yüksək gəlir pambıq məhsulü ixracından əldə olunub. Belə ki, son bir ildə bu növ məhsulun ixrac dəyəri 63,3 faiz artaraq 160,4 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

Qeyd edək ki, 2024-cü ildə Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 176 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirib, 120 ölkəyə məhsul ixrac olunub, 167 ölkədən idxal edilib. Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilməmiş dəyəri nəzərə alınmaqla hesabat dövründə xarici ticarət dövriyyəsi 42 milyard 814 milyon dollar, o cümlədən ixracın dəyəri 24 milyard 42 milyon dollar, idxalın dəyəri 18 milyard 772 milyon dollar təşkil edib, nəticədə 5 milyard 270,3 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranıb. 2023-cü ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki

qiymətlərlə 1,1 faiz artıb, real ifadədə 3,1 faiz, o cümlədən ixrac 5,4 faiz azalıb, idxal isə 0,6 faiz artıb.

Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş məlumatlara əsasən, xarici ticarət dövriyyəsinin 87,1 faizi İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Çin, ABŞ, Almaniya, Avstraliya, Çexiya, Hindistan, Xorvatiya, İsrail, Gürcüstan, Bolqarıstan, Portuqaliya, Birləşmiş Krallıq, İran, Yunanıstan, Rumıniya, Belarus, İsveçrə, Qazaxıstan və Ukrayna ilə aparılmış ticarət əməliyyatlarının payına düşüb.

Ölkəyə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərinin 18 faizi Çin, 17,6 faizi Rusiya, 11,2 faizi Türkiyənin, 7,3 faizi ABŞ-nin, 6,4 faizi Avstraliyanın, 4 faizi Almaniyanın, 3 faizi İrannın, 2,5 faizi İtaliyanın, 2,2 faizi Belarusun, 2 faizi Yaponiyanın, 1,9 faizi Koreyanın, 1,6 faizi Qazaxıstanın, 1,5 faizi Türkmənistanın, 1,4 faizi Ukraynanın, 1,3 faizi Birləşmiş Krallığın, 1,2 faizi İsveçrənin, hər biri 1,1 faiz olmaqla Fransa və Hindistanın, 1 faizi Özbəkistanın, hər biri 0,9 faiz olmaqla Braziliya və Kanadanın, 11,9 faizi isə digər ölkələrin

payına düşüb.

İxracın strukturunda xam neft, təbii qaz və neft-qaz məhsullarının, meyvə və tərəvəzlərin, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların, kimya sənayesi məhsullarının, alüminium və ondan hazırlanan məmulatların, pambıq lifi və ipliyinin, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatların, alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin, şəkərin, bitki yağlarının payı üstünlük təşkil edib.

2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında müzdü işçilərin orta aylıq nominal əmək-haqqı 2023-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən 8,0 faiz artaraq 996,8 manat təşkil edib.

2024-cü ildə əhalinin gəlirləri nominal ifadədə 2023-cü illə müqayisədə 6,4 faiz artaraq 83,1 milyard manat olmuşdur. Maliyyə Nazirliyinin operativ məlumatlarına əsasən, 2024-cü ildə dövlət büdcəsinə 37164,2 milyon manat vəsait daxil olub, bütövlükdə 37719,7 milyon manat vəsait xərclənib, bütövlükdə icrasında 555,5 milyon manatlıq kəsir yaranıb.

Ələt – Astara dəmir yolu yenidən qurulur

Cari ildə Ələt – Astara dəmir yolunun layihələndirilməsi üzrə işlərin aparılması nəzərdə tutulur. Bu barədə "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətindən məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, 2024-cü ildə bu istiqamətdə bir sıra işlər görülüb. İl ərzində Ələt–Astara dəmiryolu xətti üzrə elektrik təchizatı və rabitə-işarəvermə sistemlərinin konseptual layihələndirmə işləri, eləcə də

Qasımlı – Liman mənzilinin 131-ci kilometrliyində yerləşən körpünün tikinti-quraşdırma işləri başa çatdırılıb. Hazırda test işləri aparılır. Bu istiqamətdə işlər 2025-ci ildə də davam etdiriləcək.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin təsdiq etdiyi Azərbaycan ərazisindən keçən beynəlxalq dəhlizlərlə bağlı Fəaliyyət Planına əsasən, 2024-2026-cı illərdə Ələt–Osmanlı–Astara dəmir yolunun yenidən qurulması planlaşdırılıb. Eyni zamanda, bununla bağlı 2026-cı ildə Biləcəri stansiyasının çəşidləmə parkında 3-cü döstənin darts yollarının və yoldəyişdiricilərin əsaslı təmiri nəzərdə tutulub.

Yarmarkalar paytaxta 303 ton məhsul çatdırıb

2024-cü ildə paytaxtda təşkil olunan "Kənddən şəhərə" və arıqlıq məhsullarının sərgi-satış yarmarkalarında 50 bəlgədən 422 fermer öz məhsullarını satışı çıxartıb.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin məlumatına görə, yarmarkalarda fermerlər tərəfindən alıcılara müxtəlif çeşiddə 300-dən çox kənd təsərrüfatı məhsulu təqdim olunub. İl ərzində, ümumilikdə, 303,5 ton məhsulun satışı həyata keçirilib. Kiçik və orta fermer təsərrüfat sahibləri ilə yanaşı, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalı ilə məşğul olan 2 kooperativ qrup və 4 şirkətin yarmarkada iştirakı da təmin edilib.

Yarmarkaların təşkilində əsas məqsəd fermerlər üçün alternativ satış kanalı yaratmaq və şəhər sakinlərinin kənd təsərrüfatı məhsullarına olan tələbatını daha dolğun təmin etməkdən ibarət olub.

Ölkəmizin tranzit daşımalara töhfəsi

2024-cü yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan ərazisindən keçən nəqliyyat dəhlizləri vasitəsilə 30 milyon 254,8 min ton yük daşınıb. Bu isə əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1 faizə yaxın artım deməkdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, yüklərin 13 milyon 906,7 min tonu və ya 46 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 9 milyon 105,4 min tonu və ya 30,1 faizi avtomobil nəqliyyatı, 7 milyon 242,7 min tonu və ya 23,9 faizi isə dəniz nəqliyyatı ilə daşınıb. Hesabat dövründə dəhlizlər vasitəsilə daşınmış yüklərin 17 milyon 245,6 min tonunu və ya 57 faizi tranzit yüklər təşkil edib.

Gəmilərimiz ölkəmizdə təmir edilir

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin balansında olan gəmilərin işlək vəziyyətdə saxlanılması üçün təmir işlərinə xüsusi diqqət yetirilir. Ötən il qurumun tərkibində fəaliyyət göstərən "Zığ" Gəmi Təmiri və Tikintisiz Zavodu, eləcə də "Bibihəybat" Gəmi Təmiri Zavodunda, ümumilikdə, 1088 gəmi təmiri əməliyyatı aparılıb.

ASCO-dan verilən məlumata görə, təmir işlərindən 870-i səfərlərarası naviqasiya təmiri, 8-i əsaslı, 20-si tərsano, 1-i cari olmaqla 899-u "Zığ" Gəmi Təmiri və Tikintisiz Zavodunun, 100-ü səfərlərarası naviqasiya, 17-si əsaslı, 54-ü tərsano, 18-si cari olmaqla 189-u isə "Bibihəybat" Gəmi Təmiri Zavodunun payına düşüb. İl ərzində təmirə dayanan gəmilərdən 27-si könər təşkilatlarla aid olub. Ümumilikdə isə, son 5 ildə ASCO-nun gəmi təmiri zavodlarında 4707 gəmi təmiri işi yerinə yetirilib. Həmin gəmilərin 195-i könər təşkilatlarla məxsus olub.

Qurumdan bildirirlər ki, gəmilərin təmiri müvafiq registr təşkilatlarının və beynəlxalq konvensiyaların tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Təmir zamanı gəmilərin gövdələri təmizlənir, əsas və köməkçi mühərrikləri müasir, daha az tullantılı, ətraf mühitə daha az təsirsiz malik olan mühərriklərlə əvəzlənir. Yeri gəlmişkən, 2018-2023-cü illər ərzində 558 gəminin gövdəsi təmizlənib, 105 ədəd köməkçi, 16 ədəd əsas mühərrik alınaraq gəmilərə quraşdırılıb.

Ölkənin nəhəng tərsanələrində təmir işlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və təmir prosesinin sürətini artırılması məqsədilə infrastruktur davamlı müasir tələblər səviyyəsində təkmilləşdirilir və inkişaf etdirilir. Gəmi təmiri prosesinin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində də davamlı optimallaşdırılma işləri aparılır. Ötən müddətdə gəmilərin təmiri prosesinə elektron nəzarətin həyata keçirilməsi, gəmi təmiri üçün tələb olunan ehtiyat hissələri və

mal-materialın planlaşdırılması, işlərin gəmi təmiri prosesinin hər bir addımında təsdiqlənmiş plana əsasən vaxtında və bütövlükdə təsdiqlənmiş plana əsasən vaxtında və bütövlükdə həyata keçirilməsi nəzarəti gücləndirmək məqsədilə "Gəmi təmirinin izlənilməsi" sistemi tətbiq edilib. Optimallaşdırılma işləri çərçivəsində SAP ERP sistemlərinin PM – gəmi təmiri və texniki xidmətin planlaşdırılması modulu müvafəqiyyətlə istifadəyə verilib.

Qeyd edək ki, ASCO bütünü əməliyyat və proseslərdə olduğu kimi, gəmi təmiri sahəsində də ətraf-mühitin qorunması, enerji səmərəliliyinin artırılması məsələlərini daim diqqətdə saxlayır, bu istiqamətdə dünyada mövcud olan innovativ yenilikləri araşdıraraq tətbiq edir. Ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyaların tətbiqi istiqamətində atılan addımların davamı kimi ötən il ASCO-nun "Bibihəybat" Gəmi Təmiri Zavodunun istehsalat sexlərinin birinin damında 512 kvadratmetr ərazidə hər biri 690 Vt olmaqla 162 ədəd günəş paneli quraşdırılıb.

Hazırda hər iki zavodda geniş həcmdə peşəkar gəmi təmiri və dəniz mühəndislik xidmətləri təqdim edilir. Bundan əlavə, 2017-ci ildən "Zığ" Gəmi Təmiri və Tikintisiz Zavodu müvafiq sertifikatlaşma keçməklə, gəmi tikintisiz xidmətləri də təqdim etməyə başlayıb. Ötən müddətdə burada 5 ədəd kiçik su tutumlu yedək gəmi – "ASCO 1", "Tortərcay", "Həkarıçay", "Bərgüşadçay" və "Azıx" gəmiyi tikilərək təhvil verilib. 2025-ci ildə bu seriyadan olan daha bir ədəd gəminin təhvil planlaşdırılıb.

Səhifəni hazırladılar: Vafiq BAYRAMOV, Mirbəqir YAQUBZADƏ

XQ

Milli iqtisadiyyatımız 3,3 faiz böyüyəcək

Mərkəzi Bankın sədri Taleh Kazımov rəhbərlik etdiyi qurumun fəaliyyətinin parametrləri ilə bağlı qərarına həsr olunan mətbuat konfransında cari il ölkə iqtisadiyyatının 3,3 faiz, o cümlədən qeyri-neft-qaz iqtisadiyyatının 5,2 faiz böyüyəcəyinin proqnozlaşdırıldığını bildirib.

Xatırladaq ki, İqtisadiyyat Nazirliyi bu il ölkədə 3,5 faiz, o cümlədən qeyri-neft-

qaz sektoru üzrə 4,9 faiz iqtisadi artım gözləyir.

"Bizim proqnozlarımıza görə, 2025-ci ildə neftin 1 barelinin orta qiyməti 77,3 ABŞ dolları, təbii qazın 1000 kubmetrinin qiyməti isə 349 ABŞ dolları olacaq. Ötən il Azərbaycanın xarici ticarət balansında 5,5 milyard ABŞ dolları profisit olub. Bizim isə cari əməliyyat balansının profisitini ilə bağlı proqnozumuz 5,3-5,5 milyard ABŞ dolları idi", – deyə sədr əlavə edib.

Gəncə Dövlət Universitetinin tarixinə qısaca nəzər salaq. Bu ali təhsil ocağı 1938-ci ildə ikillik Gəncə Müəllimlər İnstitutu kimi fəaliyyətə başlamışdır. Gəncədə belə bir ali təhsil məktəbinin yaradılması müəllim kadrlarına ehtiyacın ödənilməsinə təmin etməklə bağlı olmuşdur. 1943-cü ildən etibarən təhsil ocağı yenidən qurularaq onun bazasında tam ali təhsil verən, yüksək ixtisaslı müəllim kadrları hazırlayan Həsən bəy Zərdabi adına Kirovabad (Gəncə) Dövlət Pedaqoji İnstitutu yaradılmışdır. 13 iyun 2000-ci il tarixdə ulu öndər Heydər Əliyevin sərəncamına əsasən bu ali təhsil müəssisəsinə universitet statusu verilmişdir. Hazırda universitetin 7 fəxri doktoru (5-i xarici, 2-si yerli) və 23 fəxri professoru vardır.

Universitetin tarixinə nəzər yetirdikdə görürük ki, hər ötən il özü ilə yeniliklər gətirib. Bu yeniliklərin bir qismi ayrı-ayrı fakültələr, şöbələrə bağlı olsa da, ələ faktlar var ki, universitet həyatını bütövlükdə əhatə edir.

Hazırda universitetin 6 tədris binası, Ümummilli liderin adı daşıyan Heydər Əliyev məktəbi, Aleksandr Düma adına Mədəniyyət Mərkəzi, İnkülviz Təhsil Mərkəzi, fiziki qüsurlu tələbələr üçün Təlim Mərkəzi, Elektron öyrənmə, Müasir Təlim Mərkəzi, Tələbə Ombudsman Mərkəzi, Mediasiya Mərkəzi, Keyfiyyətin Təminatı Mərkəzi, Tiyutor Mərkəzi, Yunus Əmrə adına müəhazirə otağı, TİKA-nın dəstəyi ilə Nuru Paşa adına kitabxana, STEAM laboratoriyası, yeni tədris və tədqiqat laboratoriyaları, müasir standartlara uyğun Tələbə Evi və İdman klubu fəaliyyət göstərir. 2023/2024-cü tədris ilində isə universitetin 6-cı tədris binası istifadəyə verilmişdir.

İnkişafı rəqəmlərlə də ifadə edərk. Gəncə Dövlət Universitetində təhsil alan tələbələrin sayı son 10 ildə 4 mindən 8 minə qədər yüksəlib. Hazırda burada 7mindən çox tələbə bakalavriat, 650-dən çox gənc magistratura səviyyəsində təhsil alır.

Bir vaxtlar yalnız pedaqoji ixtisaslar üzrə kadr hazırlayan universitetdə indi müxtəlif istiqamətlərə aid bakalavriat səviyyəsi üzrə 45 ixtisas, magistratura səviyyəsi üzrə 36 ixtisas, 65 ixtisaslaşmaya aid kadrlar hazırlanır, 33 doktorant və 32 dissertant elmi-tədqiqat işlərinə cəlb olunur.

Gəncə Dövlət Universitetini seçən cənəbi tələbələrin sayında da artım müşahidə olunur. Hazırda universitetdə 68 nəfər cənəbi tələbə təhsil alır. Tələbələr arasında daha çox Türkiyə, Gürcüstan və Rusiya vətəndaşları üstünlük təşkil edir. Bununla yanaşı, universitetdə təhsil almağı seçən cənəbi tələbələr arasında Türkmənistan, Qırğızıstan, Qazaxıstan, Ukrayna və Moldova vətəndaşları da var.

Ali təhsil müəssisələrində aparılan elmi-tədqiqatların müasir standartlar səviyyəsinə çatdırılması məqsədilə bir çox işlər icra olunmuş, nəticədə respublikamızın qərb bölgəsində ən böyük ali təhsil müəssisəsi olan Gəncə Dövlət Universiteti

mayıb.

2018-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Fransanın Ot-Alzas Universitetində Məhsəti Gəncəvi Mərkəzi və Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan dili kafedrası açılmışdır. Ot-Alzas Universitetinin təşəbbüsü ilə Gəncə Dövlət Universitetinin 5-ci tədris binasında Aleksandr Düma adına

titutu, eləcə də Türkiyə Cümhuriyyətinin Gazi, Sivas, İstanbul və İzmir Dokuz Eylül universitetləri ilə fəal ikili müqavilələri mövcuddur.

Təhsil sisteminin Boloniya proqramı üzrə qurulması universitetin Avropa təhsil sistemində inteqrasiyasını sürətləndirmiş, tədrisin müasir tələblər səviyyəsində qurulmasına imkan yaratmışdır. Nəticədə universitetin onlarla tələbə və müəllimi öz təhsilini xarici ölkə universitetlərində təkmilləşdirmişdir. Bir neçə il bundan öncə Gəncə Dövlət Universiteti Türkiyənin "Mövlana" mübadilə proqramına qoşulmuşdur. Giresun, Firat universitetlərində mübadilə proqramı çərçivəsində təhsil almaq imkanı əldə etmişlər.

Gəncə Dövlət Universitetinin Fransanın Strasburg-2 və Şampan Arden univer-

sində Təhsilin İnkişafı üzrə Dövlət Strategiyası haqqında" sərəncamında qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq üçün həyata keçirilən bütün layihələrdə yaxından iştirak edir.

Dünyanın ən nüfuzlu reyting təşkilatlarından biri olan "Times Higher Education" tərəfindən Banqkok şəhərində keçirilən Qlobal Davamlı İnkişaf Konqresi çərçivəsində "THE Impact Ranking" reytinginin 2024-cü il üçün nəticələrinə görə Gəncə Dövlət Universiteti 4 istiqamət üzrə qiymətləndirilib.

Bununla yanaşı, dünya universitetlərinin reytinginin əks olunduğu Round University Ranking 2024-cü ilin son reyting hesabına görə Gəncə Dövlət Universiteti də dünya universitetləri arasında qərarlaşıb. Qeyd edək ki, Round University

Gəncə Dövlət Universitetinin 2023–2028-ci illər üçün olan strateji planında da əks olunmuş, "Yaşıl artım" prinsiplərinin dəstəklənəsi və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə aparılması məqsəd kimi qeyd edilmişdir.

2024-cü ildə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Azərbaycanda keçirilməsi və "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"nin elan edilməsi ölkəmiz üçün çox əhəmiyyətli oldu. Gəncə Dövlət Universitetində də "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" və COP29-la bağlı mütəmadi olaraq elmi-praktik konfranslar, dəyirmi masalar, tədbirlər keçirilmiş, təbiətin qorunmasına töhfə vermək, ətraf mühiti sağlamlaşdırmaq və yaşılıqları artırmaq məqsədilə GDU rəhbərliyinin təşəbbüsü ilə ağacəkmə aksiyaları təşkil edilmişdir.

Gənclərin yaradıcılıq fəaliyyətinin dəstəklənəsi məqsədilə bir çox işlər icra edilmişdir. Gənc istedadların beynəlxalq səviyyəli festival, müsabiqə, yarış və yay məktəblərində iştirakı dəstəklənmiş, mədəniyyət və incəsənət sahəsində gənc istedadlar üçün festival, müsabiqə, yay məktəbi, ustad dərsləri, yaradıcılıq axşamları, konsert proqramları və digər tədbirlər təşkil edilmişdir.

Son illərdə tədris binalarında istilik sistemləri, binaların dam örtükləri, fasadları yenidən qurulmuş, binaların həyətlərində geniş abadlıq işləri görülmüş, idman meydançaları salınmışdır. Universitetin infrastrukturu müasirləşdirilmiş, tədris binalarında müvafiq tikinti işləri ilə yanaşı, əsaslı təmir işləri aparılmış və avadanlıqlarla təchiz edilmişdir.

Ötən il 15 Sentyabr Bilik Günündə ali təhsil ocağının 6-cı tədris binasının istifadəyə verilməsi professor-müəllim heyəti və tələbələr üçün böyük hədiyyə oldu. Riyaziyyat-informatika fakültəsinin tələbələri üçün nəzərdə tutulan binada təlim-tədrisin təşkili üçün hərtərəfli şərait yaradılıb. İkimərtebli binada 16 auditoriya, akt zalı, 5 kompüter otağı, kitabxana və oxu zalı, sanitariya qovşağı, istilik sistemi müasir standartlara uyğun şəkildə yenidən qurulub, bütün kommunikasiya və internet xətləri, avadanlıqlar və yangınsöndürmə sistemi yenilənib.

Gəncə Dövlət Universitetində başqa sahələrdə olduğu kimi, idman sahəsi də rəhbərlik tərəfindən diqqət və qayğı ilə əhatə olunur. Universitetdə tələbələrini idmanla daha yaxından məşğul olmaları üçün hər cür şərait yaradılıb. İdmana göstərilən qayğının nəticəsində ki, GDU respublika universitetləri arasında 5 ən yaxşı universitetlər sırasına seçilib. Hazırda GDU-nun tələbələri arasında 10 nəfər

Gəncə Dövlət Universiteti dünənki ali məktəb deyil

Fransa Mədəniyyət Mərkəzi yaradılmışdır.

Universitetdə görülməmiş sənətli işlərdən biri də müasir standartlara uyğun yeni laboratoriyaların yaradılması və zənginləşdirilməsidir. "Kimyəvi materialşünaslıq" elmi-tədqiqat, STEAM, digər elmi-tədqiqat laboratoriyalarının açılması son illərin uğurlu işlərindəndir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf dair Milli Prioritetlər" əsas götürülərək Gəncə Dövlət Universi-

siyətli və əməkdaşlığı mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu əlaqələr əsasən, universitetin fransız dili kafedrasının 11 nəfər müəllimi Besançon şəhərindəki Tətbiqi Dilçilik Mərkəzində pedaqoji təcrübə keçmişdir. 2015-ci ildə Fransanın Ot-Alzas Universitetində Nizami Gəncəvi adına ədəbiyyat və mədəniyyət kafedrasının açılış mərasimi olmuşdur.

Gəncə Dövlət Universitetinin alman dili kafedrası Bakıdakı Almaniyalı Federativ Respublikasının Səfərləri, Alman Akademik Mübadilə Xidməti təşkilatı və Höte İnstitutunun təşəbbüsü ilə xaricdə təhsil imkanları üzrə training-seminarlar, eləcə də imtahanlar keçirir. 44 günlük Vətən müharibəsi zamanında da qarşıda Türkiyənin universitetləri Azərbaycanın yanında olmuş, öz mənəvi dəstəklərini göstərmişlər.

Gəncə Dövlət Universiteti ilə Dokuz Eylül Universiteti arasında 2021-ci ildə imzalanan əməkdaşlıq müqaviləsinə əsasən, ikili diplom proqramının icrası üçün ilkin anlaşma, eyni zamanda, Avropa İttifaqının Erasmus+ KA107 və Mövlana proqramları çərçivəsində razılıq əldə olunub. Bununla yanaşı, bu əlaqələr sayısında Dokuz Eylül Universitetində dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvi adına, Gəncə Dövlət Universitetində isə Türk dünyasının görkəmli şəxsiyyəti Yunus Əmrə adına müəhazirə otaqları yaradılıb.

Beynəlxalq akreditasiyadan keçmiş biologiya ixtisası üzrə tədris alacaq tələbələr ilk iki ili Dokuz Eylül Universitetində, 2025/2026 tədris ilindən etibarən isə Gəncə Dövlət Universitetində təhsil alacaqlar. Növbəti tədris ilindən bu tələbələrə təəddül ayrılacaq və onlar yataqxana ilə təminat olunacaqlar.

2024-cü ilin dekabr ayında GDU-nun rektoru Yusif Yusibovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Türkiyəyə işgüzar səfəri çərçivəsində İstanbul Universiteti və Dokuz Eylül Universitetinin qonağı olmuşdur. Universitetlər arasında mövcud elmi əməkdaşlığı daha da möhkəmləndirmək məqsədilə keçirilən görüşdə Gəncə Dövlət Universiteti və İzmir Dokuz Eylül Universiteti arasında mövcud olan qarşılıqlı Anlaşma Memorandumu növbəti 3 il müddətində artırılmışdır.

Gəncə Dövlət Universiteti Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublika-

Ranking universitetləri tədris keyfiyyəti, tədqiqat fəaliyyəti, beynəlxalq müxtəliflik, maliyyə dayanıqlığı və ümumi akademik göstəricilər daxil olmaqla müxtəlif amillər əsasında qiymətləndirir.

Gəncə Dövlət Universitetinin son illərdəki inkişaf dövrünə nəzər salsaq, infrastrukturunun müasirləşdirilməsinin, ali məktəbin maddi-texniki bazasının zənginləşdirilməsinin şahidi oluruq. Son illərdə Gəncə Dövlət Universitetində görülmə işlər göz oxşayıb, universiteti daha baxımlı,

daha yarışqılıq göstərir. Aparılan təmir-tikinti işləri universitetin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Son illərdə tədris binalarında istilik sistemləri, binaların dam örtükləri, fasadları yenidən qurulmuş, binaların həyətlərində geniş abadlıq işləri görülmüş, idman meydançaları salınmışdır.

Bu yaxınlarda riyaziyyat-informatika fakültəsinin tələbələri üçün istifadəyə verilmiş ikimərtebli binada 16 auditoriya, akt zalı, 5 kompüter otağı, kitabxana və oxu zalı var. Burada sanitariya qovşağı, istilik sistemi müasir standartlara uyğun şəkildə yenidən qurulub, bütün kommunikasiya və internet xətləri, avadanlıqlar və yangınsöndürmə sistemi yenilənib.

Ətraf mühitin qorunması amilləri

Avropa və dünya mükəfətcisi, 10-dən artıq beynəlxalq turnirin qalibi və 20-dən çox respublika çempionu vardır.

Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin 27 noyabr 2017-ci il tarixli sərəncamı ilə Gəncə Dövlət Universitetinin rektoru Yusif Yusibovun Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafındakı xidmətlərinə görə "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə, 2018-ci ildə Gəncə Dövlət Universitetinin 80 illik yubileyi arafasında Azərbaycan Prezidentinin müvafiq sərəncamı ilə ali təhsil ocağının bir qrup əməkdaşının həyata keçirdiyi "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilməsi GDU-nun zəngin inkişaf yoluna, ötən müddət ərzində xeyli sayda peşakar kadrlar hazırlanmasına verilən dəyərən bariz nümunəsidir. Eləcə də 2024-cü ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə Gəncə Dövlət Universitetinin rektoru Yusif Yusibovun ümummilli lider Heydər Əliyev irsinin tədqiqi və təbliği, azərbaycançılıq ideyasının həyata keçirilməsi, ölkənin sosial-iqtisadi, elmi-texniki və mədəni inkişafında xidmətlərinə görə "Heydər Əliyevin 100 illiyi (1923–2023)" yubiley medalı ilə təltif olunması GDU ailəsinin hər bir üzvü tərəfindən ehtiramla və sevinclə xatırlanır.

...Cəmi 3 ildən sonra 90 yaşını qeyd edəcək qocaman təhsil ocağı doğru yoldadır. Bu yol yüksək ixtisaslı, hərtərəfli biliklərlə əhatə olunmuş, kreativ, müasir kadrlar yetişdirmək yoludur.

Hamlet QASIMOV,
XQ-nin bölgə müxbiri

Gəncə

"Web of Science Azerbaijan – 2018" mükafatlarının təqdimatına mərasimində "Ən yüksək sürətlə inkişaf edən region universiteti" mükafatına layiq görülmüşdür

2017-ci ildə universitetdə müasir idarəetmə sistemində uyğun olaraq strukturun optimallaşdırılması məqsədilə İnnovasiya Departamenti və onun nəzdində 5 şöbə yaradılmış, 3 şöbə departamentin tərkibinə verilmişdir. Rektor Yusif Yusibovun müvafiq əmri ilə İnnovasiya Departamentinin yaradılması elmi ictimaiyyətdə çox önəmli bir strateji missiya kimi qəbul edilirdi.

Bu illərdə universitetin beynəlxalq əlaqələri nəzərəçarpaacaq dərəcədə genişlənməmişdir. Qeyd edək ki, universitetin tarixi ərzində heç vaxt dünya dövlətləri ali məktəblərinə bu qədər yaxınlıq, əlaqə ol-

tuğunda Nizami Gəncəvi adına Dayanıqlı Ağıllı Şəhərlər və Regionlar Mərkəzi yaradılmışdır.

Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə 2020-ci ildə Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Gəncə şəhəri Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının "Yaşıl Şəhər"lər proqramına daxil edilmişdir. Həmin layihədə dünyada ilk dəfə olaraq Gəncə Dövlət Universiteti tərəfsəz qismində iştirak edir.

Gəncə Dövlət Universitetinin dünyanın nüfuzlu ali məktəbləri ilə ikitərəfli əməkdaşlıq əlaqələri uğurla davam edir. Universitetin İtaliya Respublikasının Urbino, Sloveniyanın Nova Gorika, Rumıniyanın Galati, Macarıstanın Debrecen, İspaniya Krallığının UCAM Mursiya, Niderland Krallığının Niderland Biznes Akademiyasının, Moskva Dövlət Mədəniyyət İns-

Gürcüstanın baş naziri İrakli Kobaxidze X sosial şəbəkəsində ABŞ-in ali vəzifəsinin icrasına başlayan prezident Donald Trampa təbrik məktubu ünvanlamışdır. O, əmin olduğunu bildirmişdir ki, Ağ evdə yeni iqtidar dövründə Gürcüstan–ABŞ münasibətləri normal məcraya düşəcək.

Kobaxidze bundan əvvəl vurğulayıb ki, Gürcüstan ABŞ ilə münasibətləri keyfiyyətə yeniləməyə və bu ölkə ilə strateji tərəfdaşlığı bərpa etməyə hazırdır: “Biz münasibətləri əhəmiyyətli dərəcədə bərpa etməyə, ABŞ ilə strateji münasibətləri sıfırdan yeniləməyə hazır olduğumuzu və bunu istədiyimizi bir daha təsdiqləyə bilirik. Ümid edirik ki, bu istiqamətdə mühüm uğurlarımız olacaqdır”.

olması daxildir. Onun bizim önəm verdiyimiz mövzulara xüsusi diqqət yetirdiyini hamı gördü”.

Parlamentin xarici əlaqələr komitəsinin sədri Levan Maxaşvili qeyd edib ki, Tramp həm əənəvi dəyərlərin qorunması məsələsində, həm də “dərindən dövlət”ə qarşı mübarizədə “Gürcü Arzusu” ilə hamfikirdir: “Gürcüstanla ABŞ arasında münasibətlərin bərpasına ümid verən fundamental aspekt

olduğumu düşünürəm, çünki bu rolu yerinə yetirəcək başqa heç kim yoxdur. Əgər mən siyasi partiyanın lideri olsam, düşünürəm ki, “ölkənin səsi” olmağa davam edə bilərəm. Bu səbəbdən indi yox, gələcəkdə partiya yarada bilərəm”.

Trampın andiçmə mərasimində özünü hələ də Gürcüstan prezidenti hesab edən keçmiş dövlət başçısı Zurabişvilinin təmsil olunduğunu nəzərə alsaq, iqtidarın Tramp administrasiyası ilə münasibət qurması o qədər də asan olmayacaqdır. Bu gün Amerika–Gürcüstan münasibətlərinin yaxşılaşdırılmasının yaxın dövr perspektivləri qeyri-müəyyən görünür.

Gürcüstan ABŞ ilə münasibətləri bərpa etməkdə maraqlıdır

Yada sallaq ki, Zurabişvili Gürcüstanda seçkilərin nəticələrini – nə parlament, nə də prezident seçkilərini tanımır və özünü ölkədəki qanuni hakimiyyətin yeganə nümayəndəsi hesab edir. Qərbdə də onu Gürcüstanın prezidenti kimi görürlər. Bu, Gürcüstanın ABŞ və digər Qərb dövlətlərlə münasibətlərinin yaxşılaşmasına mane olur.

Bəs Trampın prezidentliyi dövründə Gürcüstanda nə dəyişə bilər? Bu barədə politoloq Zaal Andçaparidze deyib: “Andiçmə mərasimindən sonra müxalifət və “Gürcü Arzusu”-nun addımları daha çox Tramp administrasiyasının hərəkatlarından asılı olacaqdır. “Gürcü Arzusu” ilə müxalifət arasında informasiya müharibəsi daha da şiddətlənəcək. Qərbdə kompromis addımı uğursuzluq kimi qəbul etmirlər, amma Gürcüstanda, təəssüf ki, fərqli siyasi reallıq var. Ona görə də tərəflər arasında kompromis və ya dialoqun olacağına şübhə ilə yanaşıram. Bu, Gürcüstanda vəziyyəti gərginləşdirir”.

Politoloq daha sonra deyib: “Şübhəsiz ki, etirazlar davam edəcək. Çünki bu dinamikə saxlamaq kollektiv müxalifətin konardan aktiv yardım almaq üçün əsas amildir. Etirazlar dayansa, Qərb düşünəcək ki, böhran sənəyib və ABŞ-in Gürcüstanla münasibəti dəyişəcək. Bu, 2 ölkə arasında yaxınlaşmaya və münasibətlərin normallaşmasına səbəb ola bilər. Amma bu, asan olmayacaqdır”.

Çünki Gürcüstan hakimiyyətinin ümidləri Trampın siyasi baxışlarının ümumi xarakterinə əsaslanır. O, dünya miqyasında globalistlərə və liberal gündəmin tərəfdarlarına qarşı siyasət həyata keçirməyə hazırlaşır. Hazırkı Gürcüstan hakimiyyəti kimi əənəvi, ailə və xristian dəyərlərini müdafiə edir və dağıdıcı ictimai-siyasi tendensiyaları qəbul etmir. Bu, Ağ evin əvvəlki sahibinin (Co Bayden) siyasəti ilə müqayisədə, bu gün kiçik də olsa, bir ümid yaradır. Bunun üçün Vaşinqtonla ən yaxşı şəkildə necə münasibətlər qurmaq imkanlarını maksimuma çatdırmaq və riskləri minimuma endirməyi anlamaq vacibdir.

Beləliklə, “Gürcü Arzusu” indi topun Amerikanın meydanında olduğunu və həm münasibətlərin bərpasına, həm də Bayden administrasiyasının bir sıra gürcü rəsmilərə qarşı tətbiq etdiyi sanksiyaların ləğvinin prezident Trampdan asılı olacağını bildirir.

lər üzrə razılaşma var. Tramp “dərindən dövlət”i dəyişməyə və Amerika bürokratiyasını onun təsirinə təlimləmək qərarına gəlib. Baxışlarımızın üst-üstə düşdüyü sahələrdən biri də budur. Bu halda söhbət qeyri-rəsmi təsirdən gedir ki, bu da çox vaxt dövlət institutlarının siyasəti ilə üst-üstə düşməyə bilər. Son illər bəlli oldu ki, bəli, Gürcüstanda və digər ölkələrdə bu təsirdən maraqlarına uyğun gəlir”.

İqtidar partiyasının təbriklərinə, ABŞ ilə münasibətləri normallaşdırmaq istəyinə baxmayaraq Trampın inauqurasiya mərasimində yalnız Gürcüstanın keçmiş prezidenti Salome Zurabişvili iştirak edib. Zurabişvilini mərasimə konqressmen Co Vilson dəvət edərək onu Rubio ilə tanış edib. ABŞ dövlət katibi ilə Gürcüstanın keçmiş prezidenti arasında söhbət bununla bitib, lakin sonradan Zurabişvili sosial şəbəkədə yazıb ki, o, Amerikanın yeni rəhbərliyinin Rusiya və Çin maraqlarına qarşı çıxmaqda fəal olacağına ümid edir.

Zurabişvili daha sonra bildirib ki, bu gün dünya səhnəsində ondan başqa “ölkənin səsi” ola biləcək heç kim yoxdur, lakin gələcəkdə siyasi partiya yarada bilər: “Bu gün mən indiki rolda daha faydalı

“Süni intellekt” dövründə media: təsirlər, təhdidlər və çıxış yolları

Məlumatlandırma işi, informasiya istehsalı tarixən texnoloji tərəqqi ilə bağlı olub. İndi də belədir. Rəqəmsal transformasiya, onlayn informasiya resurslarının inkişafı, sosial media platformalarının çoxalması yaşadığımız dövrdə informasiya axınıni sürətləndirir. Analitik mərkəzlər qeyd edirlər ki, indi hər gün dünyada təsəvvür ediləməz səviyyədə çox, təqribən, 2,5 kvintilyon bayt həcmdə məlumat yaradılır və yayılır. İnsanlar, hətta istəməsələr belə, hər gün yüzlərlə informasiya ilə qarşılaşırlar, oxuyurlar, görürlər və dinləyirlər.

Yeniliklərdən biri də budur ki, indiki cəmiyyət üzvləri özləri də xəbər istehsalçısı və ya xəbər mənbəyi rolunda çıxış edirlər. Rəqəmsal texnologiya xəbər alıcısını həm də xəbər istehsalçısına çevirir. İnteraktiv mühit yaradır, zaman və məkan fərqlərini aradan qaldırır. Xəbəri istənilən məkanda və istənilən zamanda əlçatan edir.

Müstəqim ƏLƏSGƏRLİ, XQ-nin media eksperti

Modern texnologiyalar təkə həvəsli xəbər istehsalçılara üçün deyil, peşəkər media təmsilçiləri, jurnalistlər üçün də şərtləri dəyişir. Xüsusi olaraq “Süni intellekt” (SI / AI) bu sahədə hədəzsüz imkanlar təqdim edir. O, faktları axtarmaq, məlumat toplamaq, reportaj hazırlamaq, ideyaların yayılmasını təmin etmək işində yeniliklər yaradır. Təkə məlumatı tapmaq deyil, mətn qurmaq, dizayn etmək prosesində də rol alır. Bu kontekstdə yanaşsaq, son dəyişikliklər jurnalistikada texniki imkanlarla yanaşı, həm də iş mühitini, sosial şərtləri əsaslı şəkildə dəyişir. Bir sözlə, “Süni intellekt” global informasiya landsaftında inqilabi dəyişikliklərə yol açır.

Bütün bu üstünlüklərlə yanaşı, “Süni intellekt” etimadlı informasiya əldə etmək hüququ baxımından problemlər yaradır. Rəqəmsal texnologiyalar dövründə gündəlik xəbər dövrüyyəsi təkə etibarlı, düzgün məlumatlardan ibarət deyil. “Yanlış xəbər”, “saxta xəbər”, “dezinformasiya” da xəbər dövrüyyəsində böyük paya malikdir. Analitik mərkəzlər qeyd edirlər ki, “saxta xəbər”in global informasiya dövrüyyəsində gündəlik çəkisi 45–80 faiz aralığında dəyişir və dünya üçün ən aktual problemlərinə birinə çevrilir. “Saxta xəbər” insanların sağlamlığına, səhhətə qorular verəməsinə, yanlış addımlar atmasına şərtləndirir: “Saxta xəbər”, “dezinformasiya” dünya üçün fəlakətə çevrilir.

“Süni intellekt”in etimadlı xəbər istehsalı sahəsində yaratdığı problemlərin sayı çoxdur. Beynəlxalq sənədlərdə bu problemlər 10 bənd üzrə qruplaşdırılır. Buna rəğməən, 2 bənd üzərində xüsusi dayanılır. Birinci bənd “Süni intellekt”in dezinformasiya yaradıcılığı və yayılmasında rolunu ehtiva edir. Qeyd olunur ki, xəbər istehsalçısı faktların aradan qaldırılması, məlumatın toplanması üçün “Süni intellekt” proqramlarından yararlanarkən nəzərə alınmalıdır ki, bu proqramlar təkə etimadlı mənbələr, doğru məlumatları deyil, həm də saxta xəbərləri, dezinformasiya mahiyyətli qondarma faktları tapır, toplayır, təqdim edir. Jurnalist “süni intellekt” proqramına qeyd-şərtsiz etimad göstərsə, saxta xəbər təsirinə düşür. Yoxlanılmamış, deqiqləşdirilməmiş məlumatların paylanması istəmir. “Süni intellekt”in etimadlı məzmun yaratmaq üçün “Süni intellekt”(AI) vasitələrindən istifadə edərək, proqram tərəfindən təqdim edilmiş məzmunu təkrarən nəzərdən keçirməli, onun həqiqiliyini yoxlamalı, məsuliyyətli davranmalıdır. Həmçinin məzmun yaradarkən “Süni intellekt” alətlərindən istifadə etdiyini oxucuya çatdırmalı, ictimaiyyəti xəbərdar etməlidir.

“Süni intellekt” alətlərindən istifadə edilməsi yönündə diqqət çəkən ikinci məqam müəllif hüquqlarının pozulmasıdır. Proqram, adətən, jurnalistə təqdim etdiyi yazı mətnində faktların mənbəyini göstərmir, gerçək müəllifə istinad etmir. Beləliklə, müəllif hüquqlarının pozulmasına yol açır.

Təsnifatda əks olunan digər 8 istiqamət hər biri eyni formada aktualdır, həll edilməsi zəruridir.

Yaranmış durum beynəlxalq jurnalist təşkilatlarının diqqətini çəkir. Problem aradan qaldırılması yönündə fəaliyyətə başlayıb. 2023-cü il noyabrın 10-da “Süni intellekt və jurnalistika üzrə Beynəlxalq Xartiya” hazırlanaraq imzalanıb.

Sənəd ilkin mərhələdə 17 beynəlxalq jurnalist təşkilatı tərəfindən imzalanıb.

Bu xartiya jurnalistlərin, redaksiyaların və media orqanlarının öz işlərində süni intellektdən istifadə qaydalarını müəyyən edir. Sənəddə qeyd olunur ki: “Texnoloji tərəqqi, rəqəmsal transformasiya, xüsusi olaraq süni intellekt alətlərindən istifadə edilən jurnalistikanın, redaksiya işinin texniki, iqtisadi və sosial şərtlərini müsbət mənada dəyişir. Bununla yanaşı, yeni texnologiyalar, süni intellekt alətləri etimadlı informasiya əldə etmək baxımından problemlərə yol açır. Jurnalist yeni texnologiyalardan asılı duruma düşməməli, onlara öz vəzifəsini yerinə yetirmək üçün yardımçı vasitələr kimi yanaşmalıdır”.

10 maddədən ibarət olan xartiya “süni intellekt”in peşəkər media mühitində təsirini detallı şəkildə əks etdirir. Problem və onun aradan qaldırılması üzrə aydın təsəvvür yaradır, onların aradan qaldırılması üçün istiqamət verir.

Sənədin preambula hissəsində milli jurnalist ittifaqlarına tövsiyə edilir ki, xartiyani imzalayanların sırasına qatılınsınlar. Yaxud, özləri bu xartiyani milli versiyasında hazırlasınlar. Avropa Müstəqil Mətbuat Şuraları Aliyansı da xartiyani təqdim edib. Onun prinsiplərinə istinadən, milli kodekslərin yaradılması da tövsiyə olunub.

Artıq bəzi ölkələrdə “Süni intellekt və media” üzrə Beynəlxalq Xartiyaya istinad edilərək, milli versiyalar hazırlanıb və qəbul edilib. Estoniya, Serbiya və digər ölkələr tərəfindən bu sahədə nümunə göstərilib.

Azərbaycan Mətbuat Şurasının icra etdiyi “Media landsaftı üzrə məlumat bazasının yaradılması” layihəsi çərçivəsində “Süni intellekt və media” üzrə Beynəlxalq Xartiyani də tərcümə edərək öz saytında yerləşdirib. Ehtimal etmək olar ki, növbəti mərhələdə bu məsələ daha dərinləndirilməli, “Süni intellekt və media” üzrə beynəlxalq prinsiplər Azərbaycan Jurnalistlərinin Etik Davranış Kodeksinə əlavə olunacaqdır.

Replika

Morfimizm

“Ermənistanın vəziyyəti 30–35 il ərzində şüurlu və şüursuz edilənlərin nəticəsidir. Fakt budur ki, mən əvvəllər Ermənistanın özündə siyasi fəaliyyətlə məşğul olmuşam, partiyaya rəhbərlik etmişəm. O vaxt demişdim ki, gələcəklə bağlı virtual təsəvvürlər heç bir şəkildə realılıqla kəsişmir. Ola bilsin ki, mən bunu çətin başa salmışdım, amma düşünürəm ki, ağıllı insanlar mənə başa düşməlidirlər. Dar düşüncəli insanlar hər şeyi başa düşmək məcburiyyətində deyillər, çünki onlar hələ də şüurlu deyil, emosional hərəkət edirlər. Fakt budur ki, virtual gələcəyə, virtual Vətənə sahib olmaq, fəth etmək, qalib gəlmək, bir nömrə olmaq, ən yaxşı olmaq, dünyanın ən qədim xalqı olmaq arzusunun ifadə etmək, böyük virtual Vətən üçün çalışmaq – bunların hamısı illüziyaldır. Bu, bir növ, siyasi və ya mədəni morfimizmdir. Mən buna məst olmaq deyirdim”.

Nə qədər dəqiq ifadə olunub. Bunu bir il bundan əvvəl “KUPOL” Beynəlxalq Əməkdaşlıq Dəstək Fondunun Himayəçilik Şurasının sədri, erməni politoloq Sarkis Asatryan özünün “Facebook” səhifəsində yazıb.

“Ermənistan regional rabitə kanallarını açmağa hazırdır”. “Armenpress” xəbər verir ki, bunu Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Moskvada Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovla görüşündə bildirib.

“Ermənistanın Cənubi Qafqazın iqtisadi cəlbəediciyini artırmaq kimi əzməkar niyyəti kontekstində mən ölkəmizin “dünyanın kəsişməsi” layihəsi çərçivəsində həyata keçirilməsi gözlənilən bütün nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması ilə bağlı baxışını təsdiq etməkdən məmnunam” – deyən A.Mirzoyanın dilindən çıxanların gəlişigözəl sözlər olmadığını heç kim zamanət verə bilməz. Çünki İrəvanın bu cür balağətli bəyanatlarla beynəlxalq ictimaiyyəti

aldatmağa çalışması ilk dəfə deyil. Hayların “sülhün kəsişməsi” dedikləri bu layihə, əslində, nə dünyanın, nə də sülhün kəsişməsinə xidmət edir. Paşinyan iqtidarının üçtərəfli bəyanatı imzaladıqdan 3 il sonra ortaya qoyduğu bu layihədə yeni heç nə yoxdur. Burada göstərilən 4 prinsip həmin üçtərəfli bəyanatda əksini tapın müddəaların fərqli formada təqdimatından başqa bir şey deyil.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib ki, onlar, ilk növbədə, Zəngilanla Ordubad arasındakı əraziyə bizə maneəsiz keçid verməlidirlər: “Bu, onların öhdəliyidir. Mən artıq demişəm, bir daha demək istəyirəm, Azərbaycandan Azərbaycana gedən yollar, vətəndaşlar və avtonəqliyyat vasitələri heç bir yoxlamadan keçmədən, gömrük inzibatçılığına cəlb edilmədən sərbəst keçməlidirlər. O ki qaldı digər ölkələrin yüklərinə, əgər, məsələn, Orta Asiyadan Türkiyəyə bir yük Ermənistan ərazisindən gəndərilirsə və hətta Azərbaycandan Türkiyəyə hansısa bir yük göndərilirsə,

təbii ki, bütün gömrük rüsumları da ödənilməlidir. Yəni bu, çox ədalətli mövqedir”.

Rəsmi İrəvanın gah “dünyanın kəsişməsi”, gah da “sülhün kəsişməsi” andlandırdığı layihələri bundan əvvəlki təşəbbüsləri kimi, tamamilə saxta və absurdur. Məsələ o dərəcədə gərgin və ziddiyyətli mərhələyə qədərmi qayıb ki, tərəflər Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələsinə sülh müqaviləsində sonrakı müddətə saxlamağa qərar veriblər. Bu səbəbdən hazırda Ermənistan və Azərbaycan arasında müzakirə olunan sülh sazişinin mətnində dəhlizlə, kommunikasiya xətlərinin açılması ilə bağlı bir kəlmə də yoxdur. Bu məsələnin danışıqların predmeti olmaqdan kənarda qalmasının təqsirkarı möhür Ermənistanıdır.

Yazımıza nöqtəni Sarkis Asatryanın öz həmvətənlərinə ünvanladığı bu sözlərlə qoyuruq: “Əgər siz tarixdən yalnız nifrət çıxarıb qonşulara nifrətə əsaslanan cəmiyyət yaradırsınızsa, bu sizin mədəni orqanizminizi zəhərləyir. Nifrətlə yaşayan xalqın gələcəyi yoxdur. Ermənilər qonşularına, xüsusən də Türkiyəyə və Azərbaycana qarşı nifrətdən qurtulmalıdırlar. Ermənistanın gələcəyini ancaq sülhdə göürüm, ən azı, qonşularla düşmənçiliklə yox”.

Həm bu ibrətamiz açıqlaması, həm də yalançı təşəbbüslərə “siyasi və ya mədəni morfimizm” kimi dəqiq ad verən Sarkis Asatryanla razılaşmaq mümkün deyil...
I.HƏSƏNQAŁA
XQ

Teatr aləmində

“Varlı ev”in bədbəxtləri

Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının repertuar siyasətində, bir qayda olaraq, müxtəlif kontingentdən olan tamaşaçıların zövqünə uyğun, çeşidli mövzulara toxunan tamaşalar yer tutur. Yaradıcı kollektivin təqdim etdiyi növbəti səhnə əsəri – məşhur osetin dramaturqu Georgi Xuqayevin Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişli ilə hazırlanan “Varlı ev” pyesi isə xoşbəxtliyin heç də var-dövlətdə olmadığını göstərən bir ailə faciəsi kimi hər kəs üçün nəzərdə tutulub.

Yaşlı teatrsevərlərin yadında olar ki, 1970-ci ildə yeni yaradılmış Sumqayıt səhnəsində oynanılan ilk əsərlərdən biri də elə Georgi Xuqayeva aid olub. O tamaşa bu səhifələrin müəllifinin də baxdığı “Arvadım əri” əsəri idi. “Varlı ev” isə ilk dəfə hələ 90-cı illərin əvvəllərində Ağalar İdrisoğlunun quruluşunda uğurla oynanıb. Və bir qərində sonra tam yeni formata, yeni yaradıcı heyətə günün tələblərinə uyğun “inşa” edilərək təqdim olundu.

Maraqlıdır ki, o zaman tamaşada yer almış aktyorlardan Məzahir Süleymanov, Sabir Qurbansoy, Rüstəm Rüstəmov, Firəngiz Babayeva və başqaları da premyeraya tamaşaçı qismində dəvətli idilər və həm yeni nəslin oyununa maraqla baxdılar, həm də 30 il əvvəllə bağlı kövrək, həzin xatirələrə daldılar. Bunu onlar tamaşadan sonra səhnəyə çağırılarda üzvlərindən oxumaq çətin deyildi.

İki hissəli “Varlı ev” 2-ci həyat yazıçı-dramaturq, rejissor, Əməkdar inəcasənət xadimi Ağalar İdrisoğlunun rus dilindən tərcüməsində teatrın hazırkı baş rejissoru, Xalq artisti, Prezident mükafatçısı, “Qızıl Dərviş” mükafatı laureatı Firudin Məhərrəmovun quruluşunda bəxş olunub. Yeri gəlmişkən, bir vaxtlar Sumqayıt teatrına rəhbərlik etmiş Ağalar İdrisoğlu bu səhnədə neçə-neçə məşhur dünya dramaturqunun əsərləri ilə bərabər, elə Georgi Xuqayevin digər pyeslərinə də quruluş verib.

Qeyd edək ki, tamaşada ata, ana və övladları, quda, gəlin, mamaça obrazları üçün aktyor seçimini Firudin Məhərrəmov əsl zərgər zövqü ilə edib. Rolları Əməkdar artistlər Rauf Atakişiyev (Beçir), Xatirə Süleymanova (İrma), Sədaqət Nuriyeva (Mamaça), eləcə də aktyorlar Oqtaq Mehdiyev (Sormat), Məryəm Hüseynli (Saniyyət), Həbi Xanlarov (Nəbi) və Şamistan Süleymanlı (Uari) ifa edirlər. Hər biri istedadı yiyəsidir. Onların çıxışlarına baxdıqca Sumqayıt teatrının neçə böyük imkan və potensialı malik olduğu bir daha aşkar görünür. Tamaşanın quruluşçu rəssamı

Əməkdar rəssam Nəbat Səmədova, musiqi tərtibatçısı Şəmistan Muradxanlıdır.

Georgi Xuqayevin bu əsəri onun öz vətənində də dəfələrlə səhnəyə qoyulub. Rusiya Federasiyasının Əməkdar artisti Tamerlan Sabanovun quruluşunda canlandırılıb və mövsümlər boyunca repertuarı bözəyib. Hədisələri Birinci Dünya müharibəsi dövrünə aiddir. Əsər davanın fəsadlarını, habelə insan tələfinə zərər vuran konservativ adətləri, bu adətlər üzündən dağılan varlı evlərin faciəsini özündə əltiva edir. Xoşbəxtlik duyğusunu insanların sərvəti üzərində deyil, sevginin, insan münasibətinin üzərində sabitdir, – ideyası tamaşaçıya, necə deyirlər, gözgörətli çatdırılır. Firudin Məhərrəmovun Tamerlan Sabanovun tamaşasına baxıb-baxmayıb – bilmirəm, amma bildiyim budur ki, bir rejissor incəliyi ilə səhnə variantına yerli milli kolorit, dad-duz verməsi ilə də uğuru təmin edə bilib.

Baş qəhrəman Beçir yaşlı və imkanlı birisidir. Xeyli var-dövləti var. Səadətli elə böyük at ilxusunun, mal-qaranın, möhtəşəm imarətin olmasında görünür. Amma faciə göstərir ki, heç də belə deyilmiş. Ailənin kiçik oğlu Uari müharibədən qayıtmadığına görə, ili çıxandan sonra, dağıl adətində görə, onun gənc arvadı Saniyyətə zorla ailənin digər oğluna – şikəst, amma təmizürəkli Sərvətə əvə verirlər. Onların

övladı olur və bunlarla da sanki ailənin həyatı qaydasına düşür. Ancaq ölmüş hesab edilən Uari bir gün sağ-salamat qürbətdən geri qayıdır və ailədə vəziyyət dramatik olaraq gərginləşir, qəhrəmanların hər biri öz faciəsi ilə üzbəüz qalır.

Varlı evdə hamı bədbəxtdir. Tezliklə ev sahibinin uzun müddət hər kəsdən gizli saxladığı sırları da açılır. Beçiri özünün sərvət hərisliyi ilə haqsızlıq və alçaqlıqlar törətdiyi keçmiş təqib edir. Məlum olur ki, onun arvadı İrma da götürmə uşaqları öz doğma balaları kimi camaatın beyninə sırıyan sonsuz bədbəxtidir. Mamaça isə uşaqlardan birinin – Sərvətin əsl anası imiş. Qardaşlar acı tələlərinin əlinə girincə qalırlar. Beləcə, ailə də, topdağalmaz ev də uçulub dağılır. Hamı çıxıb gedəndən sonra bütün bunlara əsas bəhsənən olan sahibin yanayana od vurduğu ev külə dönür...

Elə buradaca qeyd edək ki, son dövrlərdə paytaxt teatrlarında belə heç də tez-tez müşahidə edilməyən böyük anlaşıqla keçən bu tamaşada rejissor işi, aktyor heyətinin çıxışları təqdirləyəliyi üçün premyera boyu dönə-dönə seyrçilərin gurultulu alqışlarını qazandı. İlk baxışdan bayənən səhnə tərzi-

batı, mizanların dəqiqliyi, ideyanın ifadəsi üçün istifadə edilən bütün vasitələrin – musiqilərin, geyimlərin, işıq effektlərinin yerli-yerində, keçidlərin rəvan olması diqqət çəkirdi. Uzun pauzalar yox idi deyə, tamaşada dinamizmə yetərincə nail olunmuşdu. Seyrçilər anbaan hədisələrin gedişatını intizarla izləyir, replikalarm, monoloqların, dialoqların sonluq həllərini həyəcanla gözləyirdilər. Bir sözlə, rejissor fikri və onun aktyor ifalarında təcəssümü bir bütövədə birləşərək, ümumi uğuru təmin etdi.

Müəyyən mənada eyniforik olan təəssürlərlə bərabər, fikrimcə, tamaşada bəzi xırda çatışmazlıqlar da var. Məsələn, cıdır yarışından danışılarda bunun mərhumun şərafinə təşkil edildiyi deyilən. Əslində isə mərhumun “şərəfinə” yox, “xatirəsinə” deyilməlidir. Bir də əvvəldən sonadək səhnədə kötürk üstə görünən baltanın nə üçün qoyulduğu bilinmir, çünki ondan istifadə edilmir. Uarinin anasının kimliyi də tamaşaçı üçün qaranlıq qalır. Bu kam-kəsirlər aradan qaldırılsa, tamaşanın tam ideal alındığını qətiyyətlə təsdiqləyə bilərdik.

Son olaraq, 55 yaşlı Sumqayıt teatrının lap əvvəlindən fəal izləyicisi kimi deyəm ki, “Varlı ev” ə bir daha məmnuniyyətlə gəlib baxa və özüm üçün yeni mənalara əzəb bilərəm.

Əli NƏCƏFƏNLİ
XQ

Aziz Sancar “Türk dünyası mədəniyyət elçisi” oldu

TÜRKSOY-un rəsmi saytı xəbər verir ki, Nobel mükafatçısı, Türk alimi, Professor Dr. Aziz Sancara TÜRKSOY Daimi Şurasının Azərbaycanın Şuşa şəhərində keçirilmiş 40-cı iclasında qəbul etdiyi qərarə əsasən “Türk Dünyası Mədəniyyət Elçisi” nişanı təqdim edilib.

Mərasim ABŞ-in Şimali Karolina ştatında yerləşən “Aziz&Gwen Sancar” Fondundakı Mədəniyyət Mərkəzində keçirilib. Fondun İdarə Heyətinin sədri İsmayıl Arslanın moderatorluğu ilə keçən tədbir TÜRKSOY-un tanıtım filmi ilə açılıb. Mərasimdə Türkiyənin ABŞ səfirliyinin müşaviri Melih Seyfətin Güngör, Sancar ailəsinin dostları, müxtəlif yaş qruplarından uşaqlar və universitet tələbələrindən daxil olduğu təxminən 150 dəvətli iştirak edib.

TÜRKSOY-un baş katibi Sultan Rayev xüsusi hazırlanmış “Türk Dünyası Mədəniyyət Elçisi nişanı”nın TÜRKSOY Daimi Şurasının üzvü olan nazirlərin yekdilliklə qəbul etdiyi qərarla verildiyini bildirdi. O, çıxışında Prof. Dr. Aziz Sancarın Türk Dünyasının qurucusu və ilham mənbəyi olduğunu vurğulayaraq deyib ki, dünya şöhrətli alimin Türk mədəniyyətinin dəyərlərini əks etdirən təvazökarlığı və çalışqanlıığı onu başıriyyət üçün nümünəvi bir sima edib. Sancarın kökünə bağlılığı və dünyanın ən prestijli platformalarında qazandığı uğurlar hər kəs üçün böyük motivasiya mənbəyidir.

Aziz Sancar ona təqdim olunan “Türk Dünyası Mədəniyyət Elçisi” nişanını həyatının ən önəmli mükafatı kimi xarakterizə edərək deyib: “Bu nişan mənim üçün bütün mükafatlardan daha qiymətlidir. Bu mənim xeyallarımın biri idi. TÜRKSOY

çox dəyərlı bir qurumdur və bizi dünyada layiqincə təmsil edəcəyine inanıram”.

Sonda Sancara Türk Dünyasının zəngin mədəniyyətini əks etdirən hədiyyələr təqdim olub. Bu sırada Qazaxıstandan çapan, Qırğızıstandan qalpaq, Azərbaycandan Qarabağ zəfərinə simvolizə edən xaribülbi nişanı və daha bir neçə simvolik əşyalar yer alıb.

XQ

Hər kitab bir dünyadır

“Macal”

Türkiyənin məşhur “Ketebe” nəşriyyatında Xalq yazıçısı Anarın “Bir firsət bulsam” (“Macal”) adlı nəsr kitabı işıq üzü görüb.

Topluda yazıçının “Macal”, “Otel otağı”, “Dantenin yubileyi” adlı irihəcmli əsərləri və son vaxtlarda bu povestlərin davamı kimi qələmə aldığı, qəhrəmanlarının sonrakı təleyindən bəhs edən “Kəbirlin-skinin son etirafı” və “Balaca Fuadın son xahişi” hekayələri yer alıb.

olur. Ertəsi gün ikinci dəhşətli hadisə baş verir – Almaniya kəşfiyyatının agenti frau Şermer çarpanısında bogulmuş vəziyyətdə tapılır. Nə baş verir? Bu müəmmalı romları kim tərdir?

Oxucu bu sualların cavabını romların tanışıqdan sonra biləcək.

Zəlimxanın “Seçmə şeirlər”i

Anadan olmasının 75-ci il qeyd olunan Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun “Seçmə şeirlər” kitabının təqdimat mərasimi keçirilib.

Topluda şairin müxtəlif tarixlərdə müxtəlif mövzularda qələmə aldığı şeirləri yer alıb. Bu nümunələr xalq ruhunun daşıyıcısı olmaqla yanaşı, həm də dövrümüzün poetik palitrasıdır. Çağlar bulaq təsiri keçirən Zəlimxan poeziyası həm geniş oxucu kütləsinin sevgisini qazanıb, həm də peşəkarlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Bu səbəbdən sərhədlərimizi aşaraq təkcə türk və müsəlman coğrafiyasında deyil, dünyanın bir çox ölkələrində əks-səda doğurub.

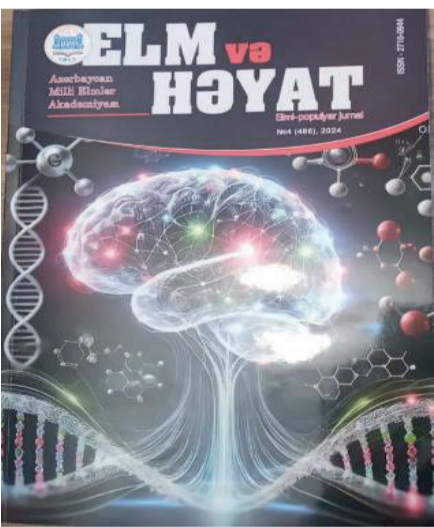
Kitabın buraxıldığı “Qanun” nəşriyyatında təşkil olunan mərasimdə şairin qələm dostları, tanınmış ziyalılar və media nümayəndələri iştirak ediblər. Milli Məclisin deputatları Elnarə Akimova, Ceyhun Məmmədov, “Ədəbiyyat” qəzetinin baş redaktoru Azər Turan, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin katibi Elçin Hüseynbəyli, yazıçı Şərif Ağayar və başqaları çıxış edərək, onun klassik şeirə bağlılığı, poeziyasının üstün keyfiyyətləri haqqında danışaraq, şairlə bağlı xatirələrini bölüşüblər.

Əməkdar mədəniyyət işçisi, əsif Ədalət Dəlidəyli, qiraət ustası, Əməkdar artist Ağalar Bayramov, aktrisa Ayan Kamran şairin şeirlərindən nümunələr səsləndiriblər.

Ə.DOSTƏLİ
XQ

Jurnalların yeni sayları

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) “Elm və həyat” elmi-populyar jurnalının 2024-cü ilə aid sonuncu sayında oxuculara bir sıra maraqlı, rəngarəng yazılar təqdim edilib.

Bu sayda AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbbibəylinin “Heydər Əliyevin akademiklik seçkisi və akademiyanın dövrləşkilik dərsləri”, akademik İradə Hüseyno-va və biologiya üzrə fəlsəfə doktoru Nurməmməd Mustafayevin “Qədim insanların genləri: insanın təkamülü və formalaşmasının şahidləri”, fəlsəfə elmləri doktoru İlham Məmmədovun “Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Hüseyn İbrahimovun “Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin həmrəylik çağırışı COP29-u məqsədyönlü fəaliyyətə istiqamətləndirir”, Altay Əliyev, Elgün Səmədov və Günel Məmmədovanın həmmüəllifiyi ilə “COP29-un ekososialiyə çağırışları: mədə xərcənginin müalicəsində “yaşıl” və dayanıqlı cərrahiyyə strategiyaları”, Aynur Mahmudun “Məhəmməd Füzulinin əsərlərində meyvələrin təsviri”, Arzu Hacıyevanın “Kəşkül-Qərib: Abbasqulu ağa Bakıxanovun “heyrtənamiz kitabı”, Zaur Əliyevin “Türkmənçay müqə-

viləsi, Qacar dövləti ilə Rusiya İmperiyası arasında diplomatik münasibətlər. Billur Çarpaylı”, Şamil Nəcəfov və Musa Mursaquliyevin “Keşikçidağda elmi-arxeoloji qazıntılar və yay məktəbi – 4 layihəsi”, Sadıx Nəbiyevin “Bakının ilk fotoları” sərlovhəli məqalələri yer alıb.

Bundan əlavə, oxucular Kəmalə Qüdrətovanın “Azərbaycan-Özbəkistan mədəni əlaqələri”, Əzizəğa Ələkbərlinin “Azərbaycan-Tacikistan ədəbi-mədəni əlaqələrinin inkişafı (XX əsrin 70-ci illəri)”, Fidan Şahmalıyevanın “Azərbaycanın ictimai-mədəni həyatında tatar ziyalıların rolu”, Cəmil Quliyevnin “Kitabi-Dədə Qorqud” eposunun azərbaycanlıq ideologiyasında yeri”, Məmməd Sadıqov və Nigar Paşayevanın “Təbib-iqtisadi ehtiyatların əhəli məskunlaşmasında rolu”, Rəşid Fətəliyevin “Möhtəşəm təbiət abidəsi: Xızın rəngli dağları” sərlovhəli məqalələri, həmçinin “Meridian” və “Sağlamlıq” bölmələrində yer alan yazılarla tanış ola bilərsiniz.

Ötən il 55 yaşlı tamam olan “Qobustan” sənət toplusunun isə yeni ildə ilk sayında sənət gündəmi ilə bağlı maraqlı, rəngarəng yazılarla zəngindir.

Dərgidə yer alan “Baş redaktor təqdim edir” rubrikasında Pərvin Nurəliyeva ötən il ərzində “Qobustan”ın fəaliyyətində diqqət çəkən məqamlardan söz açıb: “2024-cü il dərgimiz üçün bir neçə hadisə ilə əlamətdar oldu. Həm Yazıçılar Birliyinin 90 illiyi, həm də “Qobustan”ın 55 yaşlı işıq üzü görünən özəl saylarımızla xüsusi qeyd edildi. Həmçinin Türk Ədəbiyyatı Vəqfi və “Türk ədəbiyyatı” dərgisi ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq çərçivəsində nəşr edilmiş Türkiyə özəl sayımızın da çox simvolik mənası var.

Hələ sovet dövründən Türkiyə sevdası və ümumtürk mədəniyyətini bol-bol təbliğ etməsi başda Anar ustadımız olmaqla, dərği əməkdaşları üçün ciddi maneələr yaradırdı. İndi 55 yaşlı “Qobustan”ın Türkiyə özəl sayının işıq üzü görməsi və yubileyini Türkiyədə qeyd etməsi bizlərdən ötrü böyük sevincdir. Həmçinin bütün işlərin əsas obyektinin oxucu olduğunu da yaxşı dərk edirik. Bu mənada III Türk Dünyası Kitab və Ədəbiyyat Festivalında uğurla iştirakımız da yeni oxucular qazanmağımız, daimi oxucularla ünsiyyətimiz üçün fürsət oldu”.

Yeni layihələr və özəl saylar planlaşdırılan “Qobustan”ın ötən il iki kitab əlavəsi də işıq üzü görüb. Bunlar ünlü türk alimi Əhməd Kabaklıın “Azərbaycan ədəbiyyatında seçmələr” toplusu və modernist şair Furkan Çalısqanın “Mezzo Morte” şeir kitabıdır.

Dərginin çış sayında isə oxucular Akademik Teymur Kərimlinin, professor Qəzənfər Paşayevnin, tarixçi-alim Həsən Həsənovun, dərginin əməkdaşları Esmira Nəzərli, Narıngül Babayeva və başqalarının maraqlı aradırmı yazıları və məqalələri ilə tanış ola bilərsiniz.

XQ

Həmkarlarımızın yubileyləri

Yazmaq həvəsiniz tükənməsin!

Bir neçə ay əvvəl 105 yaş tamam olan qəzetimizin redaksiyasında çoxsaylı tanınmış jurnalistlər, ünlü qələm sahibləri çalışıblar. Onların bir çoxu indi də qələmi yerə qoymadan günün aktual məsələləri, ictimai-siyasi, sosial-mədəni mövzularda örnək yazıları ilə gənclərə yol göstərirlər.

Belə qələm sahiblərindən biri də 80 yaşlı Əməkdar jurnalist Oqtay Bayramovdur.

Təqəüddə olsa da, doğma qəzetlə əlaqəni üzməyən, əsasən, ölkəmizin idman tarixindən, bu sahədə qazanılan nailiyyətlərdən maraqlı yazıları ilə oxucuları sevindirən Oqtay Bayramovun və redaksiyamızın ictimai-siyasi şöbəsinin 60 yaşlı müdiri İmran Bədirxanovun yubileylərinə həsr olunan toplanmada hər ikisinin Azərbaycan

mətbuatının inkişafında rolu, peşəkar jurnalist keyfiyyətləri ətrafı sərf-nəzər edildi.

Qəzetin baş redaktoru Əflatun Amaşov, Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri, AYB sədrinin müavini Rəşad Məcid çıxışlarında hər iki yubileyin fərqli yaradıcılıq mərhələləri, mövzulara özəl yanaşma tərzləri barədə fikirlərini bölüşdülər.

Qeyd olundu ki, Oqtay müəllim 1968-ci ildə Azərbaycan Pedaqoji Xarici dillər İnstitutunun ispan dili şöbəsinə bitirib.

Bir müddət tərcüməçi işləyib. Sonra Bakıda çıxan populyar "İdman" ("Sport") qəzetində müxtəlif vəzifələrdə çalışıb: redaktor müavini və 1-ci müavin olub. Yuqoslaviya, Çexoslovakiya, Macarıstan və Meksikada basketbol, həndbol, futbol üzrə Avropa və dünya çempionatlarından, Hollandiyada gənclərin Avropa Olimpiya Haftasından maraqlı və operativ reportajlar hazırlayıb. 1995-ci ilin noyabr ayında təqəüddə çıxana qədər "Xalq qəzeti"ndə çalışıb. Azərbaycan idmanının təbliğində və inkişafında xidmətlərinə görə Əməkdar jurnalist, fəxri badən tərbiyəsi və idman işçisi adlarına layiq görülmüş. Həsən bəy Zərdabi mükafatçısıdır. İstedadlı publisist, ssenarist, tərcüməçi

İmran Bədirxanlı isə 1991-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsini bitirib. Artıq 33 ildir peşəkar jurnalistika ilə məşğuldur. Doxsanncı illərin əvvəllərində respublikada cərəyan edən hadisələrlə bağlı "Həqiqət ardınca" silsilə məqalələrin müəllifi kimi çalışdığı "Səhər" qəzetinin "Xüsusi mükafat"ına layiq görülmüş. Sonra radio və televiziyalarda redaktor və aparıcı kimi aktual məsələlərin işıqlandırılmasında fəallığı ilə seçilib. İmran Bədirxanlı professional karyerası boyu istər sırası müxbir, istər aparıcı, istərsə də redaktor kimi daim obyektiv və vicdanlı xəbər siyasətinə, bu peşənin qaydalarına, əxlaq prinsiplərinə ciddi riayət edən jurnalistlərdəndir. Hələ 20 il əvvəl keçirilmiş

"Media açarı" müsabiqəsində "Ən yaxşı reportaj" nominasiyası üzrə qalib gəlib. O, İctimai Televiziyanın kinodublyaj departamentinin böyük redaktoru kimi də məhsuldar fəaliyyət göstərib. Artıq 3 ildir ki, "Xalq qəzeti"nin ən məsuliyyətli sahəsi olan siyasət şöbəsinə rəhbərlik edir.

Mərəsimdə ürk sözlərini söyləyən həmkarları Oqtay Bayramovun və İmran Bədirxanlıın insan və peşəkar jurnalist kimi məziyyətlərindən söz açdılar, hər ikisinə ən xoş arzularını çatdırdılar. Sonda yubilyarlara Azərbaycan Mətbuat Şurasının diplomları təqdim olundu.

Ə.ƏLİYEV,
E.AĞALAR (foto)
XQ

BTA-nın TÜBA ilə əməkdaşlıq perspektivləri

Beynəlxalq Türk Akademiyasının prezidenti, akademik Şahin Mustafayevlə Türkiyə Elmlər Akademiyasının (TÜBA) prezidenti professor Müzəffər Şəkar arasında görüş keçirilib.

Görüşdə Türk Dünyası Milli Elmlər Akademiyaları Birliyinin (TDUBAB) Prezidentlər Şurasının əvvəlki iclasında qəbul edilmiş qərarların icra vəziyyəti müzakirə olunub. TDUBAB-ın 7-ci iclasında imzalanmış Protokolda yer alan "Əməkdaşlıq Təklifi" və "Türkdillili Dövlətlər arasında Elmi Tədqiqatlar üzrə Əməkdaşlıq Strategiya Proqramı"na xüsusi diqqət yetirilib.

Bundan əlavə, Beynəlxalq Türk Akade-

miyası və TÜBA-nın birgə səyləri ilə ənənə halını alan Yay Məktəbləri də gündəmdə olub.

Görüşün sonunda iki akademiya arasında davamlı səmərəli əməkdaşlığın və qarşılıqlı bilik mübadiləsinin rəmzi olaraq kitab mübadiləsi aparılıb.

Qabil YUSİFOĞLU
XQ

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

ASCO-nun əməkdaşları üçün tibbi müayinənin keçirilməsi və gəmi təmiri zavodlarında həkim məntəqəsinin təşkili xidmətlərinin satın alınması məqsədilə

MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Mübarət üçün son müddət 2025-ci il fevralın 3-ü saat 17.00-dəkdir. Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır

(xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər qəbul ediləcəkdir.

Əlaqə telefonu– (012) 404-37-00, daxili: 1263.

Ünvan– Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küçəsi 2.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

ASCO-nun tabeliyindəki idarələrə akkumulyatorların satın alınması məqsədilə

MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Mübarət üçün son müddət 2025-ci il yanvarın 31-i saat 17.00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunma-

lıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər qəbul ediləcəkdir.

Əlaqə telefonu– (012) 404-37-00, daxili: 1263.

Ünvan– Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küçəsi 2.

ÜMUMİ SATINALMA BİLDİRİŞİ

AZƏRBAYCAN

"Qız Qalası Su Anbarından Magistral Suvarma kanalının tikintisi Layihəsi"

ÜMUMİ SATINALMA BİLDİRİŞİ

Maliyyələşdirmə növü: Hissəli Satış və İslam İnkişaf Bankı Qrantı

Maliyyələşdirmə №: AZE 1024

İslam İnkişaf Bankı, bununla "Qız qalası su anbarından magistral suvarma kanalının tikintisi" layihəsinin maliyyə xərclərinin bir hissəsini ödəmək üçün 96,48 milyon ABŞ dolları məbləğində Hissəli Satış maliyyələşdirməsini təmin edir.

Layihəyə aşağıdakı komponentlər daxil olacaqdır:

Komponent-1. İqlimə Dayanıqlı və Smart Su İdarəetmə İnfrastrukturunun İnkişafı və Kənd Təsərrüfatı Məhsuldarlığının Artırılması (101.62 milyon ABŞ dolları). Bu, Araz çayı üzərindəki Qız Qalası su anbarı sahəsindən 52 km uzunluğunda və 50 m³/san su ötürmə qabiliyyətinə malik magistral kanalın tikintisi, Cəbrayıl və Füzuli rayonlarının işğaldan azad edilmiş torpaqlarında Araz boyu yerləşən və Mil-Muşan zonasında etibarlı suvarma xidmətləri göstərəcək 252 km uzunluğunda suvarma boru kəmərləri şəbəkəsinin çəkilməsi ilə iqlimə davamlı və smart su ehtiyatlarının idarə olunması sistemini inkişaf etdirəcəkdir. Bu komponent iqlimə davamlı və smart su idarəetmə sistemlərini inkişaf etdirmək, səmərəliliyi artırmaq, layihə ərazisinin davamlı kənd təsərrüfatı artımını dəstəkləmək üçün kanal infrastrukturunun mühafizəsi tədbirləri və qabaqcıl suvarma üsullarını (məsələn, Pivot Sprinklerlər, damcı suvarma sistemləri və s.) təmin etmək məqsədini daşıyır. Həmin komponent, həmçinin iqlim dəyişikliyinə qarşı səmərəli dayanıqlılıq üçün real rejimində məlumatların idarə edilməsini və texniki xidməti təmin etmək məqsədilə "SCADA" sistemi də daxil olmaqla smart monitoring və nəzarət sistemlərinin inkişafını dəstəkləməyi özündə ehtiva edəcəkdir. Komponent həmçinin global davamlılıq tendensiyalarına uyğunlaşaraq özəl sektora investisiya yatırmağa imkan verir və məhsullara əlavə dəyər qatır, davamlı və səmərəli kənd təsərrüfatı təcrübələri və əsasən gənclər və qadınların alternativ gəlir gətirən fəaliyyətlərlə məşğul olmaları üçün dəstək verəcəkdir.

Komponent-2. Layihəyə Mühəndis Nəzarəti və Tikintiyə Nəzarət üzrə Məsələtçi Xidmətləri (4,02 milyon ABŞ dolları). Bu komponent layihənin detallı layihələndirilməsinin nəzərdən keçirilməsinə, podratçıların seçilməsi üçün tender sənədlərinin hazırlanmasına, seçim prosesində İcraçı Agentliyə (EA) kömək göstərilməsi və layihənin icrası işlərinə nəzarət üçün dəstək verəcəkdir.

Komponent-3. Layihə İdarəetmə Qrupuna dəstək (1,48 milyon ABŞ dolları). Bu komponent aşağıdakılar baxımından Layihənin İdarəedilməsinə (LİQ) dəstəyi təmin edəcəkdir: (i) əlavə texniki işçilərin işə götürülməsi (Satınalma, Ətraf Mühitin Mühafizəsi, Layihənin Maliyyə İdarəçiliyi, Monitoring və Qiymətləndirmə Mütəxəssisləri) və müvafiq cari xərclərlə birlikdə aylıq müavinətlərin ödənilməsi.

Komponent-4. Potensialın Gücləndirilməsi (1,4 milyon ABŞ dolları): Bu komponent aşağıda sadalananların institusional və dolanışqı potensialının inkişafından ibarət olacaqdır: **Təkmilləşdirilmiş və səmərəli su idarəetmə sistemi (hidrometeorologiya, erkən xəbərdarlıq sisteminin imkanlarının artırılması, istismar, texniki qulluq və s.)** ilə bağlı İcraçı Agentlik (EA) heyətinin və müvafiq tərəfdaşlarının (Meliorasiya, Hidrometeorologiya Qurumları və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi) institusional potensialı. Bu, Meliorasiya və Hidrometeorologiya orqanlarının texniki və istismar imkanlarının artırılmasından və onların fəaliyyətinin Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə inteqrasiyasından ibarət olacaqdır. Təşəbbüs Cəbrayıl və Füzuli rayonlarının işğaldan azad edilmiş ərazilərində aqroparklar və icmalar tərəfindən su ehtiyatlarının idarə edilməsi təcrübələrini təkmilləşdirmək və kənd təsərrüfatı məhsuldarlığını artırmaq, əlavə dəyər qatmaq və icmalar davamlılığını artırmaq üçün agentliklər arasında real vaxt rejimində Rəqəmsal Platformanın yaradılması məqsədini daşıyır. Platforma Yer Kürəsinin Müşahidəsi (YM) texnologiyalarından və layihə ərazisi məlumatlarından istifadə edilməklə qurulacaq, platformanın davamlılığını artırmaq və digər sahələrə şəxslənməsi üçün nominal ödənişlə yekunda benefisiarlar üçün genişləndirmə xidmətləri yaradılacaqdır.

Layihənin benefisiarlarının azad edilmiş ərazilərdə yaşayış imkanlarının inkişafı, icmalara və yerli fermerlərə lazımi bacarıq, resurslar, davamlı kənd təsərrüfatı təcrübələri, əsasən gənclər və qadınların alternativ gəlir gətirən fəaliyyətlərlə məşğul olmaları üçün dəstək verəcəkdir. Məqsədlili təlim proqramları və uzunmüddətli biznes planlarının hazırlanmasına dəstəklə əhatəli potensialın inkişafı planı yerli icmalara təqdim olunacaq, kənd təsərrüfatından konar dolanışqı fəaliyyətləri ilə məşğul olanlara və fermerlərə müasir kənd təsərrüfatı texnikaları, məhsullara əlavə dəyər qatılacaq, səmərəli suvarma təcrübələri və davamlı əkinçilik üsulları təqdim ediləcəkdir.

Komponent-5. Layihənin Auditü (0,1 milyon ABŞ dolları): Bu komponent layihənin Xüsusi Hesabının illik auditini dəstəkləyəcəkdir.

Komponent-6. Fövqəladə Hallarda Çevik Reaksiya Verilməsi komponenti: Bu, müstəqil, sifir-dəyərli komponent layihəyə dəstək olaraq, cari Layihə resurslarından istifadə etməklə fəlakətlər, pandemiyalar və s. kimi çox gözlənilməz hadisələr zamanı fövqəladə hallara cavab tədbirlərini əhatə etmək və gələcəkdə Hökumətin fövqəladə hallara çevik reaksiyasına dəstək olmaq məqsədilə Layihəyə daxil edilmişdir. Bu, İslam İnkişaf Bankı ilə əvvəlcədən məsləhətləşmələr aparıldıqdan sonra Layihə vəsaitlərinin yenidən bölüşdürülməsi yolu ilə həyata keçirilə bilər.

İslam İnkişaf Bankı tərəfindən maliyyələşdirilən müqavilələrin satın alınması İslam İnkişaf Bankı Layihəsinin Maliyyələşdirilməsi çərçivəsində malların, işlərin və əlaqəli xidmətlərin satın alınmasına dair təlimatlarda (2019-cu ilin aprel nəşri, 2023-cü ilin fevralında yenilənmiş) müəyyən edilmiş prosedurlarla həyata keçiriləcək və təlimatlarda müəyyən olunduğu kimi bütün uyğun tender iştirakçıları üçün açıq elan ediləcəkdir. Məsələtçi xidmətləri İslam İnkişaf Bankı Layihəsinin Maliyyələşdirilməsi çərçivəsində Məsələtçi Xidmətlərin Satın Alınması üzrə Təlimatlarda (2019-cu ilin aprel nəşri, 2023-cü ilin fevralında yenilənmiş) uyğun olaraq seçiləcəkdir.

İslam İnkişaf Bankının Beynəlxalq Rəqəbatlı Tender – İslam İnkişaf Bankının üzv ölkələri (ICB/MC) prosedurları çərçivəsində təklif ediləcək müqavilələr və məsləhət xidmətləri üçün müqavilələrin (QCBS-MC və LCS metodları) xüsusi satınalma bildirişləri əldə edildikdən sonra İslam İnkişaf Bankının internet sahifəsində və layihənin saytında elan ediləcəkdir: info@adsea.gov.az

Yuxarıda qeyd olunan layihə üçün malların, işlərin və məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi ilə bağlı nəzərə alınan və ya əlavə məlumat tələb edən müvafiq sənədlər və ya şəxslər aşağıdakı ünvanda Benefisiarla əlaqə saxlaya bilərlər:

"Qız Qalası Su Anbarından Magistral Suvarma kanalının tikintisi Layihəsi"

Fuad Abışev (Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi, "Tikilməkdə olan Obyektin Müdiriyyəti" PHŞ, idarə heyətinin sədri müavini),

Moskva prospekti 67, Bakı, Azərbaycan, AZ1012.
Telefon: +994 50 2229397
Faks: +994 12 4935165
E-poçt: fuad.abishev@azersu.az

Formula 1-ə bilet satışı başlayıb

Bakıda keçiriləcək Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisi üçün bilet satışına start verilib.

Bakı Şəhər Halqasından verilən məlumata görə, azarkeşlər mövsümün ən həyəcanlı şəhər yarışına biletləri www.azerbaijangu.com rəsmi veb-səhifəsindən əldə edə bilərlər. Həmçinin "Baku City Circuit" mobil tətbiqi üzərindən 20 faiz güzəştli bilet almaq mümkündür. Bu fürsət yalnız fevralın 5-dək davam edəcək.

Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti azarkeşlərə 4 günlük biletlər təqdim edir. Hər il olduğu kimi, 3 günlük tribuna biletləri ilə yanaşı, bilet sahibləri Pit zolağı görüntüsü imkanı əldə edərək, sevimli F1 komandalarını, pilotları və onların qarajlarını yaxından izləmək təcrübəsi qazanırlar. Qeyd edək ki, ötən il Pit zolağı görüntüsündə iştirakçı sayı rekord sayda olub. Yarış həftəsi ərzində keçiriləcək əyləncə proqramları ilə bağlı məlumatlar mütəmadi olaraq azarkeşlərə təqdim olunacaq.

Qeyd edək ki, Bakının 9-cu dəfə evsahibliyi edəcəyi sürət yarış sentyabrın 19-21-də reallaşacaq. Bu, mövsümün 17-ci Qran-Prisi olacaq.

Medallar Parisə geri qaytarılacaq

Paris-2024 Yay Olimpiya Oyunlarında mükafat qazanan 7 idmançımızdan beşinin medalı keyfiyyətsiz olduğu üçün Oyunların Təşkilat Komitəsinə geri qaytarılacaq.

Milli Olimpiya Komitəsinin mətbuat katibi Murad Fərzəliyev məsələ ilə bağlı Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinə müraciət olunacağını bildirdi. O, Paris-2024-ün Olimpiya çempionu Hidayət Heydərov və sərbəst güləş üzrə bürünc medalçımız Maqomedxan Maqomedovdan başqa, digər 5 idmançının da medallarının geri qaytarılacağını deyib.

Bildirilib ki, cüdo üzrə Olimpiya çempionumuz Zelim Kotsoyevlə yanaşı, olimpiadanın gümüş medalçıları taekvondoçu Qaşım Maqomedov, boksçu Alfonso Dominqes və bürünc medalçılar – yunan-Roma güləşçisi Həsərət Cəfərov, sərbəst güləşçi Giorgi Meşvildşvilinin medalları keyfiyyəti ilə itirib. Məsələ ilə bağlı prosesə başlanıldığını deyən Murad Fərzəliyev hər bir idmançının yeni medalla təmin olunması üçün çalışacaqlarını qeyd edib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Olimpiya komandası "Paris-2024" Olimpiya Oyunlarını 2 qızıl, 2 gümüş və 3 bürünc medalla başa vurub.

Xatırladaq ki, Fransanın paytaxtı Parisdə keçirilən XXXIII Yay Olimpiya və Paralimpiya Oyunlarında mükafat qazanan 100-dən artıq idmançının medalları keyfiyyət səbəbindən geri qaytarılıb. Çoxsaylı şikayətlərdən sonra "Paris-2024"ün Təşkilat Komitəsi zədə və ya keyfiyyətsizliyə görə şikayət edən bütün idmançıların medallarını dəyişdirəcəyini vəd edib.

LQ URBANOVA
XQ

Avroliqa: 7-ci raund

Tam əminliklə deyə bilərik ki, "Qarabağ" Azərbaycan FCSB və ya, sadəcə, "Styaua" kimi tanıdığımız adlı-sanlı Rumıniya klubu ilə UEFA Avropa Liqası turnirinin əsas mərhələsinin 7-ci tur görüşündə son dəqiqəyədək bir an belə dayanmadan döyüşəcək, bütün qüvvə və bacarığını hər qarışına yaxşı bələd olduğu stadionun yaşıl meydanında qoyacaq.

Liqaın pley-off mərhələsində oynamaq ümidini tam itirmək üçün bu axşam oyundan 3 xalla ayrılmaq üçün tələbdir. Başqa çıxış yolu görünmür. Yalnız buxarestli rəqib üzərində qələbə təqdirinə yaranın 31-nə keçən gecə Yunanıstanda "Olimpiakos" ilə sonuncu raund görüşünə marağımız qat-qat artır.

Rumıniya paytaxtı futbolçuları şəhərimizə yaxşı göstəricilərlə gəlmişlər. Onlar 6 görüşdə yalnız 1 dəfə udub, 3 qələbə və 2 heç-heçə sayəsində qazandıqları 11 xalla növbəti mərhələ məsələsinə artıq həll etmişlər. Hazırda turnir cədvəlində 10-cu mövqedə olan FCSB-in əsas mərhələnin yekunlarına görə ən yaxşı 16 klub sırasında birbaşa səkizdə-bir finala vəsiqə qazanmaq imkanlarının da yüksək olduğunu nəzərə alsaq, həqiqətən, bu komanda çox iddialı kollektivdir.

Deməli, Azərbaycan klub futbolunun şəriksiz liderini öz meydanında, doğma azarkeşlər qarşısında oynamasına baxmayaraq, ağır matç gözləyir. Bu sınaqdan şəərəflə çıxmaq, arzulanığımız qələbəyə ürkədən sevinmək üçün istisnasız olaraq hamı, bütün kollektiv, sözün əsl mənasında, meydana can qoymalıdır. Yaxından-uzaqdan hər bir azarkeş isə, həmişəki kimi, komandanı ürkədən dəstəkləməli, yüksək fəallığı ilə onun gücünə güc qatmalıdır.

Ötən ilin dekabrında Azərbaycan milli çempionatının birinci yarısından sonra fasiləyə ölkənin qış çempionu kimi çıxan, üstəlik də, 18 turun yekununda turnir cədvəlində ən yaxın izləyicisi "Araz-Naxçıvan"la öz arasında 8 xallıq fərq yaradan Ağdam komandası, güman etmək olar ki, qarşıdakı oyuna

"Köhlən atlar"ın son şansı...

böyük həvəslə, yüksək fəallıq şəraitində hazırlaşsın. Kollektivin əsas zərbə qüvvəsi Olavio Juninyonun vətəni Braziliyanın sayılıb-seçilən klublarından biri, 58 il əvvəl—1967-ci ildə Bakıda yoldaşlıq görüşündə "Neftçi"yə 1:0 hesabı ilə qalib gəlmiş "Flamenqo"ya keçməsi də bu gün dünyanın ən güclü məşqçilərinin reyting cədvəlində 158-ci mövqedə olan Qurban Qurbanovun futbolçularına maraq və diqqətin artdığını təzahürüdür. Zarafat deyil, "Qarabağ" beşqat dünya çempionu olan ölkəyə oyunçu vermişdir. Juninyoya 23 nömrəli köynəkdə çıxış edəcəyi "Flamenqo"da azarkeşləri sürətli hücumlar və məhsuldar oyunla sevindirməyi arzulayacaq.

Təmsilçimizin buxarestli qonaqlarla görüşü Misi Premyer Liqasında yarışın ikinci yarısının startı ilə, demək olar, eyni vaxta təsadüf etmişdir. Altı gün əvvəl 19-cu turun ilk oyununda "Şamaxı"ya qalib gələn (3:2) ölkənin dəyişməz çempionu növbəti dəfə onu qızıl medallara aparan yolda daha bir addım atmışdır.

Əgər Ağdam komandası bu gün saat 21:45-də

starta çıxacaq oyunda pərəstişkarlarından qələbə ilə ayrılmağı bacarsa, növbəti həftə ərzində onun pley-off perspektivləri haqqında söhbətlər səngiməyəcək. Yeni ilin start ayının finişində rəqib meydanında "Olimpiakos"la oyun yunanlar üçün də son dərəcə mühüm əhəmiyyət kəsb edəcək. Hələlik 9 xalla turnir cədvəlində özünü kifayət qədər inam hissi edən "Olimpiakos" çətinliklə qazandıqı indiki mövqeyi (15-ci yer) daha da möhkəmləndirmək əzmindədir. Hətta onun yekun cədvəlində finişə ən güclü 16 komanda sırasında çatmaq imkanları da var.

Saatlarımızı baxaq. Oyunun başlanma vaxtı getdikcə yaxınlaşır. Tezliklə anadan olmasının 100-cü ili tamam olacaq unudulmaz Tofiq Bəhrəmovun adını daşıyan stadionda azarkeşlər "Qarabağ" tarixində Avropa səviyyəli çox vacib daha bir oyunun həyəcanını yaşayacaqlar. Kaş bu narahət gözlənti hakiminin final işarəsindən sonra qələbə sevinci, alqış sədaləri ilə əvəz olunsun...

Ötən ay BAYRAMOV,
Əməkdar jurnalist

Unutsaq, unudularıq

Yusif Ziya Talıbzadə – türkçülük fədaisi

Abdulla Şaiqin Mənzil-Muzeyində bu ünlü ocağın rəhbərliyi və Azərbaycan Türk Ocağının birgə təşkilatçılığı ilə "Yusif Ziya Talıbzadə – 148, türkçülüğün unudulmayan şəxsiyyəti" adlı toplantı keçirildi.

Aparıcı Günel Əsədova qonaqları salamlayaraq, mərasimin XX əsrin əvvəllərində həyatını türkçülük idealları uğrunda mücadiləyə həsr etmiş Yusif Ziya Talıbzadənin (görkəmli şair, dramaturq və pedaqoq Abdulla Şaiqin böyük qardaşdır-müəllif) 148-ci ildönümünə həsr edildiyini vurğuladı.

Abdulla Şaiqin Mənzil-Muzeyinin direktoru Ülkər Talıbzadə qeyd etdi ki, Yusif Ziyanın adı sovet dövründə uzun onillər boyu qadağan olunmuş adlar siyahısında idi. Bu səbəbdən də Abdulla Şaiq və oğlu, ədəbiyyatşünas alim, akademik Kamal Talıbzadə keçən əsrin əvvəllərində dəfələrlə Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinə çağırılmış və sorğu-sual edilmişdir. O, Kamal Talıbzadənin əmisi ilə bağlı aparıldığı araşdırmalarından və bu sahədəki əzmkarlığından söz açdı. Kamal Talıbzadə ulu öndər Heydər Əliyevlə telefon danışığında Yusif Ziyanın adının ictimaiyyətə tanıtılmasına köməklik göstərilməsinə xahiş etmişdi. Nəticədə, Ümummilli liderin tapşırığı ilə Yusif Ziya bəraət aldı və xidmətləri ictimaiyyətə tanıtıldı.

Tarix üzrə fəlsəfə doktoru Akif Aşırı Türk Ocağının fəaliyyəti barədə danışdı və vurğuladı ki, Yusif Ziya Talıbzadə bu ocağın əsas qurucularından biri olub. Muzeyin böyük elmi işçisi Elmənaz Məmmədli "Yusif Ziya Talıbzadə xatirələrində" mövzusunda maruzə ilə çıxış edərək professor Zəki

Vəlid Toğanın xatirələrində Yusif Ziyaya geniş yer verildiyini bildirdi. Professor Mınaxanım Əsədova Yusif Ziyanın mətbuatdakı fəaliyyətinin söz açaraq qeyd etdi ki, o, "Hayat", "İrşad", "İqbal" və "Yeni Füyuzat" kimi nəşrlərdə o dövrun ictimai və siyasi həyatının aktual mövzularına dair məqalələr dərc etdirirdi.

Tarix elmləri doktoru, professor Solmaz Tohid, DİA-nın tarix kafedrasının müdiri, tarix elmləri doktoru Firdovsiyyə Əhmədova, Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin elmi işlər üzrə direktor müavini,

tarix elmləri doktoru Fərhad Cəbbarov Yusif Ziyanın çoxşəxli ictimai və siyasi fəaliyyətinin təbii, zəngin irsinin xalqımıza tanıtılması, qorunması kimi mühüm məsələlər ətrafında fikirlərini bölüşdü.

Sonda muzeyin əməkdaşı Fəridə Məmmədova Abdulla Şaiqin 1918-ci ildə qəhrəman türk ordusunun Azərbaycana gəlişinə həsr etdiyi "Nəçin böylə gecikdin" adlı şeirini səsləndirdi.

MH ACIXANLI
XQ

Turistlərin sayı artıb

Dövlət Turizm Agentliyinin tabeliyində olan qoruq və muzeyləri 2024-cü ildə ziyarət edənlərin sayında 35 faiz artım olub.

Qeyd olunan qoruq və muzeyləri ötən il ziyarət edənlərin sayı artaraq 663 min 459 nəfər təşkil edib ki, bunun da 460 min 331 nəfəri xarici vətəndaşlar olub. Əvvəlki illərdən fərqli olaraq, keçən il ziyarətçilərin 70 faizini əcnəblər təşkil edib və bununla da 2023-cü ilə müqayisədə xarici turistlərin sayında 48 faiz artım müşahidə olunub. Ümumilikdə, 2024-cü ildə bilet satışından əldə olunan 5 milyon 786 min 259 manat vəsaitin 866 min 205 manatı dövlət büdcəsinə ödənilib. Bununla da 2023-cü ilə nisbətən əldə edilən gəlirlərin məbləğində 72 faiz artım qeydə alınıb.

Qəzetəfər QASIMOV
XQ

Hava

Abşeronda yağmursuz, bölgələrdə yağış, qar və duman...

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin verdiyi məlumata əsasən, yanvarın 23-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, arabir tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Lakin gecə və səhər bəzi yerlərdə arabir yağıntılı olacağı ehtimalı var. Cənub-şərq küləyi əsəcək, gündüz arabir güclənəcək. Gecə 6-9°, gündüz 9-11° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 774 mm civə sütunundan 769 mm civə sütununa enəcək, nisbi rütubət 70-80 faiz olacaq. Azərbaycanın rayonlarında bəzi yerlərdə arabir

yağıntılı olacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə qısa müddətə intensivləşəcəyi, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı ehtimalı var. Axşam tədricən kəsiləcək.

Bəzi yerlərdə arabir duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək, bəzi şərq rayonlarında arabir güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 0-4°, gündüz 7-11° isti, dağlarda gecə 5-10° şaxta, gündüz 3° şaxtadan 2°-dək isti olacaq.

Q.Q ASIMOV
XQ

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Azərbaycan Respublikasının Belarus Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Məhərrəm Əliyev və qardaşı, Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Əliyev Aqiyyə Naxçıvanlıya qardaşı

MAHİR NAXÇIVANSKİNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

ƏFLATUN
AMAŞOV

TELEFONLAR:

Reklam və elanlar: 493-82-21

Qəbul şöbəsi: 493-24-75 Mühəsibathq: 498-85-29
Məsul katib: 493-61-02 E-mail: xalqazeti@gmail.com
Texniki şöbə: 493-59-64 info@xalqazeti.az

+994(51) 280-16-44

"Xalq qəzeti"nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:
AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şahadətnamə 022273

İNDEKS 0282 Növbəti redaktor
TİRAJ 2944 Məsaim ABDULLAYEV
SİFARIŞ 140
QIYMƏTİ 60 qəpik Çapa imzalanmışdır 00:00